

Ver. Martijn
4/10'02

PERSFOCUS

ACHTTIENDE JAARGANG NUMMER 8 - AUGUSTUS 2002

KNIPSELKRANT VAN VERENIGING MARTIJN
OVER KINDEREN, VOLWASSENEN EN SEKSUALITEIT

In dit nummer:

Pedopriesters slaan terug	pag. 2
Nog meer kinderpornonetwerken opgerold	pag. 5
EU wil aftappen internet versoepelen	pag. 8
Zwijgrecht, camera's en ander (on)recht	pag. 10
Puttens duo claimt fors	pag. 20
De fabels van de NCRV, Epe en andere fictieve ontucht	pag. 22
De strijd tegen misbruik	pag. 24
De chatbox als pedoparadijs	pag. 27
Jeugd en seks: 't blijft tobben (volgens Beatrijs Ritsema)	pag. 29
Zaak Luten/Verstappen/Pandy/Vaatstra/Dutroux	pag. 33
Vermist of broodje aap?	pag. 37
Ontucht van de maand	pag. 38
Gesol met zusje van Nulde	pag. 40
De schone kunsten/Achtergrond/Han Israëls	pag. 41

Handwritten notes in the top left corner, possibly including a date or page number.

PERSEFOCUS

ACHTSTEDE JAARGANG 1, NUMMER 1 - AUGUSTUS 1982
HIER BEZORGT VAN VERMIJNING, MARKTEN
OVER KANTOER EN VOL WASSCHEN EN DEKALFTEIT

Handwritten text or a small caption located to the left of the photograph.

Handwritten notes or a list of items located to the right of the photograph.

Vertical text on the left side of the page, possibly a page number or a reference code.

Main body of text on the right side of the page, appearing to be a list or a series of notes.

PERSFOCUS, ACHTTIENDE JAARGANG, NUMMER 8, AUGUSTUS 2002

Met knipsels uit:

Volkskrant	Vk
Telegraaf	Tel
Algemeen Dagblad	AD
NRC Handelsblad	NRC
Het Parool	Par
Sp!ts	
Metro	
Reformatorisch Dagblad	Ref D
Dagblad van het Noorden	DvhN
Apeldoornse courant	Ap. C.
Utrechts Nieuwsblad	UN
Gooi en Eemlander	G+E
Deventer Dagblad	DD
De Stadskrant (Deventer)	
Staatscourant	
VPRO-gids	VPRO
Groene Amsterdammer	GA
Zorg+Welzijn	Z+W
TransAct nieuwsbrief	
Uit België:	
Het Laatste Nieuws	HLN
De Standaard	DS
Het Belang van Limburg	BvL
Tertio	
Kerk en Leven	
Uit Engeland:	
The Guardian	Gua
The Observer	OBS
Uit de Verenigde Staten:	
CBC News Online	
Diversen:	
Webwereld.nl	
Planet Internet	

Abonnementen op Persfocus kosten € 43,- per jaar.
Losse nummers € 5,-.

Giro 5459646 van

Vereniging Martijn
Postbus 93.548
1090 EA Amsterdam

'Mensen met fouten en gebreken'

De rooms-katholieke kerk is met meer dan duizend miljoen gelovigen de allergrootste geloofsgemeenschap ter wereld, bestaande uit, net als ikzelf, mensen met fouten en gebreken waarop deze klaarblijkelijk eenzijdig, breed uitvergroot op afgerekend moet worden. Je wordt niet blij van al die aangedikte negatieve informatie, daar lijkt maar geen eind aan te komen. Als al die zonden echt door pedofiele geestelijken zijn begaan is dat grof beschamend. De oorzaak moet dan toch kennelijk gezocht worden in het algemene morele verval, onder andere onder invloed van immorele televisie. Welke pijnlijke smaadt treft ongeveer 99 procent van de priesters die het kruis wel op hun schouders nemen om echt een heilig leven te kunnen leiden! Waarom prijst en respecteert men deze kerk niet om haar ziekenzorg en ontwikkelingswerk en haar enorme opbloei in Afrika, Azië en Zuid-Amerika? Ook schijnen er wereldwijd weer meer dan 100.000 priesterstudenten te zijn. Overal waar de paus komt, komen de jongeren in groten getale: Op de Filipijnen zes miljoen, Parijs meer dan één miljoen; Rome ruim twee miljoen, onlangs in Toronto 850.000 rooms-katholieke jongeren. In Nederland hoor je alleen maar mensen die de mond vol hebben over dat misbruik.

De rooms-katholieke kerk wordt volgens deze lezer te vaak in verband gebracht met seksueel misbruik. Foto: Archief Dvhn

Kraggenburg, Martin Penders.

Priesters klagen slachtoffers aan wegens smaadt

TULSA — Amerikaanse priesters die zijn beschuldigd van seksueel misbruik klagen de slachtoffers aan wegens smaadt. In vier gevallen wendden zij zich tot de burgerlijke rechter. In een geval heeft een priester de hulp van de kerkelijke rechtbank ingeroepen, meldde The New York Times gisteren.

De vier priesters beroepen zich op anti-smaadtartikelen in het wetboek van strafrecht om zich te verdedigen tegen in hun ogen ongerechtvaardigde beschuldigingen, zeggen advocaten en kerkelijk medewerkers. Sommige ver-

meende slachtoffers gebruiken het seksschandaal in de Amerikaanse rooms-katholieke kerk volgens hen om er financieel beter van te worden.

Maar volgens de advocate Sylvia Demarest, die slachtoffers van seksueel misbruik door priesters vertegenwoordigt, is er sprake van een nieuwe en agressieve strategie op landelijk niveau. „Mensen die eindelijk de moed hebben om hun misbruik openbaar te maken en aangifte tegen de priester te doen, krijgen geen pastorale begeleiding, maar worden met een aanklacht gecon-

fronteerd.” De vier priesters, die allen dit voorjaar na een beschuldiging zijn geschorst, hebben morele steun van hun bisschop gekregen, aldus kerkelijk medewerkers.

Het Amerikaanse netwerk van slachtoffers van seksueel misbruik door een priester noemde een aanklacht van een beschuldigde priester in het bisdom Cleveland „onchristelijk”. Het wraakzuchtige karakter van de aanklacht kan intimiderend zijn voor andere slachtoffers zodat die blijven zwijgen, aldus het netwerk. (ANP)

Priesters klagen slachtoffers misbruik aan wegens smaadt

Amerikaanse priesters die zijn beschuldigd van seksueel misbruik, klagen de slachtoffers aan wegens smaadt.

In vier gevallen hebben zij zich tot de burgerlijke rechter gewend. In een geval heeft een priester de hulp van de kerkelijke rechtbank ingeroepen om terug te slaan, zo meldde The New York Times gisteren.

De vier priesters beroepen zich op anti-smaadtartikelen in het wetboek van strafrecht om zich te verdedigen tegen in hun ogen ongerechtvaardigde beschuldigingen, zeggen advocaten en kerkelijke medewerkers. Sommige vermeende slachtoffers gebruiken het seksschandaal in de Amerikaanse

rooms-katholieke kerk om er financieel beter van te worden.

Maar volgens de advocate Sylvia Demarest, die slachtoffers van seksueel misbruik door priesters vertegenwoordigt, is er sprake van een nieuwe en agressieve strategie op landelijk niveau. „Mensen die eindelijk de moed hebben om hun misbruik openbaar te maken en aangifte tegen de priester te doen, krijgen geen pastorale begeleiding, maar worden met een aanklacht geconfronteerd”, zegt Demarest.

De vier priesters, die allen dit jaar na één beschuldiging zijn geschorst, hebben morele steun van hun bisschop gekregen, aldus kerkelijke medewerkers. (ANP)

Bisdom wil krant METRO zwijgen opleggen

VS Het bisdom Lexington in de Amerikaanse staat Kentucky wil dat de krant The Courier Journal niet verder bericht over een aanklacht van vijf personen dat priesters van het bisdom hen seksueel hebben misbruikt. Het bisdom heeft het gerechtshof gevraagd in te grijpen omdat het om geheime delen uit de aanklacht gaat. Daaruit blijkt dat medewerkers van het bisdom hebben geprobeerd de zaak in de doofpot te stoppen of onvoldoende hebben gereageerd op meldingen van misbruik. In die geheime delen worden pedofiele priesters met naam en toenaam genoemd. (ANP)

Kerk wil af van homo-personeel

UTRECHT - Medewerkers van de Rooms-Katholieke Kerk met een geregistreerd homoseksueel partnerschap lopen het risico dat ze hun baan kwijtraken. „Een van de normen om een kerkelijke functie te bekleden, is dat je celibatair of kerkelijk gehuwd leeft. Voldoe je daar niet aan, dan kan ontslag volgen”, aldus een woordvoerder van de Nederlandse bisschoppen.

Franse bisschoppen pakken seksueel misbruik aan

De Rooms-Katholieke Kerk in Frankrijk heeft een actieplan ontwikkeld om „onverdroten” te vechten tegen het seksueel misbruik door geestelijken.

Met het rapport Strijden tegen pedofilie hoopt de kerk dergelijke

daden te voorkomen, zo meldde het rooms-katholieke persbureau Zenit gisteren. Het document is het antwoord van de Franse bisschoppenconferentie op het onderzoek dat zij deed naar seksueel misbruik door rooms-katholieke geestelijken in het land. (ANP)

Beschuldiging van seksueel misbruik tegen Australische nonnenorde

Een orde van nonnen in Australië heeft tienduizenden dollars betaald aan vrouwen die beweren dat ze seksueel en lichamelijk zijn misbruikt in een weeshuis. Maar de betaling van het geld was geen erkenning van schuld, zei Clare Breen, regionaal moeder-overste van de Arme Zusters van Nazareth in Australië en Nieuw-Zeeland.

De orde betaalde in de afgelopen twee jaar in totaal 41.500 euro aan dertien vrouwen die nog altijd ongelukkige herinneringen bewaren aan het weeshuis. „Het is

een manier om de meisjes te proberen te helpen in het genezingsproces”, zei Breen gisteren.

Een groep van in totaal zeventien vrouwen had de orde in 1999 aangeklaagd wegens het seksueel misbruik, dat tussen 1940 en 1950 zou hebben plaatsgehadt in het Nazarethweeshuis in Brisbane. Volgens het Australische tijdschrift Bulletin, waarin enkele vermeende slachtoffers aan het woord komen, is het geld uitbetaald om slachtoffers tot zwijgen te verplichten en hun proces tegen de orde in te trekken. (RTR/AFP)

Aartsbisschop tijdelijk weg om pedo-aanklacht

SYDNEY, woensdag George Pell, de aartsbisschop van Sydney en Australië's hoogste rooms-katholieke geestelijke, heeft gisteren bekendgemaakt dat hij tijdelijk zal terugtreden. Hij zei dit te zullen doen gedurende het onderzoek naar beschuldigingen dat hij meer dan 40 jaar geleden een twaalfjarige jongen seksueel heeft misbruikt.

Pell ontkent dat er destijds, toen hij in opleiding was tot priester, iets van dien aard heeft plaatsgevonden. John Howard, de Australische premier, heeft onmiddellijk zijn steun aan Pell betoond.

Pell kwam eerder in het nieuws met een aanbod aan ouders van duizenden dollars als zij niet zouden procederen over het seksueel misbruik van hun twee dochters door een priester. In juli haalde hij de pers met zijn opmerking dat seksueel misbruik van kinderen door priesters minder misdadig is dan abortus. (AP)

Aartsbisschop Sydney zou jongen hebben misbruikt

SYDNEY - De rooms-katholieke kerk van Australië onderzoekt de beschuldiging dat de huidige aartsbisschop van Sydney zich veertig jaar geleden, toen hij nog

Onderzoek naar aartsbisschop

SYDNEY - De Rooms-Katholieke Kerk in Australië begint een onderzoek naar vermeend seksueel misbruik door aartsbisschop Pell van Sydney. Pell wordt ervan beschuldigd zich veertig jaar geleden aan een 12-jarige jongen te hebben vergrepen. De conservatieve aartsbisschop noemde de beschuldiging een leugen. Een kerkelijke commissie heeft de inmiddels 52-jarige man aangeraden aangifte bij de politie te doen. Dat heeft hij geweigerd. (Rtrs)

Aartsbisschop treedt tijdelijk af

SYDNEY, 21 AUG. De aartsbisschop van Sydney, George Pell, heeft zijn functie neergelegd totdat een onderzoek is afgerond naar vermeend seksueel misbruik van een twaalfjarige misdienaar in 1961. Pell, die de beschuldigingen ontkent, is sinds zijn benoeming in maart vorig jaar verwikkeld in allerlei controversen. Vorige maand moest hij uitleg geven over de in Canada gedane uitspraak dat abortus een ergere misdaad is dan de misbruik van kinderen door priesters. (AP)

een priesterstudent was, heeft vergrepen aan een twaalfjarige jongen. Aartsbisschop George Pell noemt de beschuldiging „een leugen”, maar hij heeft zijn functie hangende het onderzoek neergelegd. (Reuters, AP)

Virussen

Een reactie op de affaire rond een raadslid in Hoogeveen dat ten onrechte door een collega-raadslid was beschuldigd van het verspreiden van porno via de computer.

Van de laatste virussen is het bekend dat ze zich verspreiden via het adresboek van de gebruiker en dat deze bestanden kan doorsturen die op de computer worden aangetroffen. Vaak worden ook (deze) bestanden gewist of wordt de naamgeving (extensie) gewijzigd. Het feit dat virussen veelal bestanden doorsturen die op de computer al aanwezig zijn, zorgt voor extra twijfel. Toch staat niets vast op dit moment en heeft fractievoorzitter Smid recht op het voordeel van de twijfel. Het siert De Vrieze niet te (ver)oordelen zolang schuld niet onomstotelijk is bewezen. In dit geval vormt hij zelf een virus gezien zijn politieke belangen en is hij een aantasting van een eerlijke rechtsgang. Ook bij gereede twijfel kun je iemand niet veroordelen zonder een eerlijk proces. Daarnaast had de gemeente beter opdracht kunnen geven voor een onafhankelijk onderzoek. De bewering van raadlid Kok dat de oorzaak bij Microsoft ligt slaat nergens op. Het zijn computer-onverlaten die het op Internet onveilig maken en het is de taak van de computergebruiker zich hiertegen te wapenen via een goede virusscanner en deze up-to-date te houden. Je tegen de uitlatingen van De Vrieze beschermen is minder eenvoudig.

Ing. D. Mathijsen, Hoogeveen.

Politie neemt kinderporno in beslag

Van een onzer verslaggevers AMSTERDAM, woensdag Bij invallen in een bedrijfspand in Gouda en een woning in Den Haag zijn gisteren grote hoeveelheden kinderporno in beslag genomen. Het gaat om computers en allerhande beeldmateriaal.

De huiszoekingen maakten deel uit van een mondiale actie tegen een kinderpornonetwerk. Op tientallen plaatsen in onder meer West-Europa, de Verenigde Staten en Canada werden gelijktijdig invallen gedaan. Het zwaartepunt van de actie ligt in Duitsland waar 31 van de vijftig verdachten wonen. De bende misbruikte minderjarige en verspreide kinderporno via internet. Bij de invallen in Nederland, mede aangestuurd door Europol in Den Haag, werden geen arrestaties verricht. „Het in beslag genomen materiaal wordt onder-

FBI identificeert 7000 Britse pedofielen

Van onze correspondent LONDEN

De FBI in de VS heeft 7000 Britse pedofielen geïdentificeerd. Deze Britten hebben in de periode tussen mei 1999 en oktober 2001 contact gezocht met twee Amerikaanse pay-per-view kinderpornosites en betaald daarvoor met hun creditcard.

In de VS heeft de FBI na het ontdekken van deze kinderpornonetwerken al bij een groot aantal pedofielen een inval gedaan en ook mensen gearresteerd. Volgens de krant Sunday Telegraph zouden ze de namen van de Britten die deze sites hebben bezocht, nu aan Scotland Yard hebben overgedragen. De Britse politie zou mogelijk in de komende maanden verdachten gaan aanhouden.

zoekt. Misschien dat later verdachten worden aangehouden”, zegt W. de Bruin namens het landelijk parket van het openbaar ministerie. Met de internationale actie sluit de politie een onderzoek af dat een jaar geleden begon na een initiatief van de Zweedse Criminele Inlichtingendienst. Het onderzoek in twaalf landen kreeg de naam Operatie Twins en stond onder leiding van een gespecialiseerde eenheid van de Britse politie. Europol zegt dat het bestrijden van kinderporno, samen met mensensmokkel, topprioriteit zal blijven krijgen.

FBI registreert Britse pedofielen

Door een onzer redacteuren
ROTTERDAM, 5 AUG. Een lijst met 7.272 Britse veronderstelde pedofielen is door de Amerikaanse federale recherche, de FBI, overgedragen aan Britse rechercheurs. De FBI registreerde hun gegevens toen zij tussen mei 1999 en september 2001 internetsites met kinderporno bezochten. Dat heeft het Britse weekblad *Sunday Telegraph* gisteren bekend gemaakt.

De namen en adressen van de registreerden werden achterhaald door de creditcard, waarmee de bezoekers moesten betalen om foto's te zien van jonge kinderen - sommigen slechts maanden oud - die seksueel misbruikt worden door volwassenen. De Britse politie zou de komende maanden een reeks invallen bij de geregistreerden hebben gepland.

In de betreffende periode registreerde de FBI de bezoekers van twee wereldwijde internetsites. De bezoekers van de internetsites, vermoedelijk allemaal mannen, kregen na het invullen van een e-mailadres en creditcard-informatie een gebruikersnaam en wachtwoord die toegang gaven tot de pornografische beelden. De betreffende personen kunnen in Groot-Brittannië een celstraf van maximaal vijf jaar krijgen.

Met behulp van informatie uit

de Verenigde Staten werden in mei de eerste invallen van 'Operation Ore' gedaan. Na 44 huiszoekingen arresteerde de politie 36 personen. In oktober vorig jaar werden de eigenaren van de websites al gearresteerd door Amerikaanse rechercheurs. Alle bestanden werden in beslag genomen. De FBI deed honderden invallen bij Amerikaanse abonnees van de pornografische sites. Maar door een in vergelijking met Groot-Brittannië minder strikte Amerikaanse wetgeving bleek het ingewikkeld tot vervolging over te gaan. Volgens de hoofdinspecteur van het Britse National Crime Squad, Peter Spindler, is het „voor het eerst dat we mensen hebben achterhaald die het internet gebruiken om beelden te kopen van kinderen die seksueel worden misbruikt.“

Carole Howlett van Scotland Yard zei dat het onderzoek van de FBI de omvang van het probleem uitwijst. Howlett benadrukte dat „er geen grotere prioriteit is dan de bescherming van kinderen“ en vond dat het probleem een ministeriële prioriteit moet krijgen.

Vorig jaar februari werden in Groot-Brittannië zeven mannen veroordeeld tot gevangenisstraffen tussen de een en tweeënhalf jaar wegens verspreiding van kinderporno op het internet.

Mondiale actie tegen kinderporno

WASHINGTON, 10 AUG. Amerikaanse en Europese inlichtingendiensten hebben in een gezamenlijke actie twintig mensen gearresteerd wegens seksueel misbruik van hun eigen kinderen en het uitwisselen van foto's daarvan via internet. Sommigen zouden ook kinderen hebben „uitgewisseld“. Onder de arrestanten bevindt zich één Nederlander.

De Amerikaanse douane heeft 45 kinderen, in de leeftijd van twee tot veertien jaar, bij pleeggezinnen ondergebracht. Tachtig procent van hen zou door de eigen ouders zijn misbruikt. „Ik heb zelden een misdadend gezien die zo verachtelijk en weezinwekkend was“, aldus een woordvoerder van de douane.

De dienst zegt niet eerder een kinderpornonetwerk te hebben opgedroefd waarbij ouders foto's van hun kinderen, en ook de kinderen zelf, verhandelden. „Wat normaal voor kinderen een veilige haven moet zijn, werd voor deze kinderen een gruwelkamer. In plaats van hun kinderen te beschermen, misbruikten deze ouders hen op de ergst mogelijke manier“, aldus de woordvoerder.

Het onderzoek naar het net-

werk, operatie Hamlet, begon tien maanden geleden in Denemarken na een tip van de hulporganisatie Save the Children. De Deense politie arresteerde hierop een Deen die foto's van zijn negenjarige dochtertje via internet aan Amerikanen verhandelde. De Deense inlichtingendienst schakelde Amerikaanse collega's in, die het netwerk konden oprollen.

De helft van de arrestanten komt uit de Verenigde Staten, de andere tien zijn afkomstig uit België, Denemarken, Engeland, Duitsland, Nederland en Zwitserland. Onder hen bevinden zich onder anderen een kinderpsycholoog en een fotograaf.

Zij zijn allen aangeklaagd wegens het misbruiken van kinderen, het verhandelen van kinderporno en een samenzwering om kinderen te misbruiken, en kunnen celstraffen tot maximaal twintig jaar krijgen. Eén van de Amerikanen heeft na een bekentenis zelfmoord gepleegd.

De VS gaan de verschillende Europese landen om uitlevering vragen. Waar de Nederlandse verdachte is gearresteerd, is niet bekendgemaakt. (AP, BBC)

Eigen kinderen ingezet voor porno

(Van onze redactie buitenland)
AMSTERDAM - Een netwerk van internationale pedofielen, waarbij ouders hun eigen kinderen misbruikten, is opgerold door de Amerikaanse en Europese justitie. Daarbij is ook een Nederlander, Dirk-Jan P., gearresteerd. De Amerikanen hebben om zijn uitlevering gevraagd.

De zaak kwam gisteren aan het licht, toen de Amerikaanse justitie bekendmaakte tegen in totaal twintig verdachten aanklachten te hebben ingediend. Sommigen, onder wie de Nederlander, werden al in februari opgepakt.

De verdachten maakten deel uit van een netwerk dat zich 'De Club' noemde en via internet af-

beeldingen uitwisselde van seksuele handelingen met (eigen) kinderen. De kinderen waren tussen de twee en veertien jaar oud; 45 van hen zijn bij hun ouders weggehaald. Van hen wonen 37 in de Verenigde Staten, de woonplaats van de anderen is niet bekendgemaakt.

Douane-commissaris Robert

FBI 'vangt' 7000 Britse pedofielen

LONDEN ■ Meer dan 7000 Britse pedofielen zijn tegen de lamp gelopen door Amerikaanse pomosites te bezoeken. De FBI heeft de creditcardgegevens van de verdachten doorgegeven aan de Britse politie. Op twee websites hadden de Britse pedo's beelden bekeken van kinderen die seks hebben met volwassenen. Sommigen van de slachtoffertjes waren slechts enkele maanden oud. Voor de Britse politie gaat het om de naar verwachting grootste actie ooit tegen pedofielen.

teerd. In één geval zouden niet alleen foto's maar ook de kinderen zelf zijn uitgewisseld. „De aanwezigheid van de ouders is normaal een veilige haven voor kinderen. Nu veranderde dat in een martelkamer“, aldus Bonner.

WASHINGTON ■ Amerikaanse en Europese agenten hebben in een gezamenlijke actie twintig mensen gearresteerd wegens seksueel misbruik van hun eigen kinderen en het uitwisselen van foto's daarvan via het internet. Volgens de Amerikaanse douane-dienst behoort een Nederlander, Dirk-Jan P., tot de arrestanten in deze zaak.

Volgens een woordvoerder van de US Customs Service is de Nederlander al in februari van dit jaar gearresteerd. Hij is wel in de VS aangeklaagd. De zegsman weet niet of de VS om zijn uitlevering hebben gevraagd.

Het ministerie van Buitenlandse Zaken in Den Haag zei gisteren niets te weten van de actie. De consulaire afdeling

Donner, die betrokken was bij de inbeslagname van het fotomateriaal, zegt dat het gaat om 'de meest verwerpelijke en misse-lijkmakende misdaden'. Afnemers bestelden bij ouders specifieke beelden, onder meer van kinderen die huilden terwijl ze misbruikt werden.

Een van de Amerikaanse verdachten heeft zelfmoord gepleegd, een andere heeft al bekend en is tot twintig jaar gevangenisstraf veroordeeld.

Tien verdachten komen uit Europa: behalve de Nederlander gaat het om Denen, Belgen, Duitsers, Zwitsers en Engelsen. Het zijn, met uitzondering van één Deense vrouw, allemaal mannen. De Amerikaanse justitie verwacht nog meer verdachten aan

Internationale politieactie tegen groep pedofiele ouders

Reuters, AP, AFP
WASHINGTON

Amerikaanse en Europese politieteamen hebben de jacht geopend op een netwerk van pedofiele ouders die hun kinderen seksueel hebben misbruikt en de andere leden via internet foto's van de misdrijven hebben toegestuurd. De Amerikaanse douane maakte vrijdag bekend dat in de VS en Europa inmiddels twintig ouders zijn gearresteerd, onder wie een Nederlander.

„Ik heb zelden misdrijven gezien die zo verachtelijk en weezinwekkend zijn“, zei het hoofd van de Amerikaanse douane gisteren bij de bekendmaking van de aanklacht. Zeker 45 kinderen in de leeftijd van 2 tot ongeveer 14 jaar waren slachtoffer van het pedofielenetwerk. 80 Procent van hen

heeft ook geen melding ontvangen van de arrestatie van de Nederlander, aldus een woordvoerder.

De andere landen die bij operatie Hamlet betrokken waren, waren de Verenigde Staten, Denemarken, Zwitserland, Duitsland, Groot-

te houden. Op het vervaardigen en verspreiden van kinderporno staat in de Verenigde Staten een gevangenisstraf van minstens tien jaar. Sommige verdachten hangt zestig jaar cel boven het hoofd.

Het ministerie van Buitenlandse Zaken in Den Haag zei gisteren niets te weten van de zaak. Ook justitie zei niet op de hoogte te zijn. Maar volgens Jonathan Conklain, openbaar aanklager in Californië, is Dirk-Jan P. wel degelijk in Nederland gearresteerd. De aanklachten tegen alle verdachten zijn in Fresno, Californië, openbaar gemaakt.

Het onderzoek naar het netwerk begon in Denemarken na een tip van een kindbeschermingsorganisatie.

werd volgens de douane-autoriteiten mishandeld door een van de eigen ouders. De kinderen zijn bij hen weggehaald.

Tien van de gearresteerden werden opgepakt in de Verenigde Staten. Een van hen heeft al schuld bekend en is veroordeeld tot twintig jaar gevangenisstraf. Een ander pleegde na zijn arrestatie zelfmoord.

Tot de aangeklaagden behoren ook vijf inwoners van Denemarken en Zwitserland, en een Nederlander. De Amerikaanse justitie zal hun uitlevering vragen.

Het internationale onderzoek naar het netwerk begon vorig jaar november in Denemarken na een aangifte van de hulporganisatie Save the Children. Die had op internet foto's aangetroffen waarop een man een 9-jarige meisje misbruikte.

Benoit Lannoo

Tien meldingen van kinderporno per dag

Van de 52 dossiers zijn er acht volledig afgesloten en klaar voor eventuele vervolging. De politie gewaagt wel van een kat- en muisspel met het kinderpornocircuit. Websites verdwijnen soms van de ene dag op de andere naar een ander adres en heel wat van de kinderporno blijkt ook op te duiken via mobiele tracersen gespreks- of chatgroepen op het internet. (GFR)

ben, maar zich wel storen aan kinderporno. De federale politie noteert heel wat dubbelmeldingen en gaat na of het ook om kinderporno gaat. Na de selectie worden de dossiers verder onderzocht. Internationale kinderporno wordt automatisch doorgespeeld aan Interpol, de Belgische kinderporno gaat naar de nationale magistratuur, die ze verder door- speelt aan de parketten.

Veertig gevallen van kinderporno komen uit België, een tiental uit het buitenland. Child Focus geeft de meldingen door aan de cel mensenhandel. Wie kinderporno ziet, kan dat anoniem signaleren, hetzij via het nummer 110, hetzij via de website van Child Focus. De meeste aangevers willen anoniem blijven, maar sommigen maken zich toch bekend, met de argumentatie dat ze niks tegen seks voor volwassenen heb-

BRUSSEL - Tien à vijftien Belgen melden dagelijks het bestaan van kinderporno aan Child Focus. Eind juni startte de organisatie een campagne, waarin de strijd tegen kinderporno wordt aangebonden, vooral op het internet. De dienst mensenhandel van de federale politie heeft intussen 52 dossiers in behandeling, sinds de reorganisatie van de politie begin vorig jaar.

De zaak-Dutroux plaatste het kind hoger op de politieke agenda, zowel in binnen- als in buitenland. Maar het mag nog hoger, want recente onthullingen illustreren dat kindermisbruik en kinderporno hand over hand toenemen. Omdat die fenomenen zo moeilijk te beteugelen zijn, opende Child Focus alvast een meldpunt voor kinderporno.

Child Focus, het centrum voor vermiste en seksueel uitgebuite kinderen dat na de zaak-Dutroux in Brussel werd opgezet, lanceerde onlangs een meldpunt dat het samen met onder meer de federale politie en de internet-providers uitwerkte. Ook als je eerder toevallig op kinderpornografisch materiaal botst, kun je dat daar melden - volkomen anoniem als je daarop staat. Zo'n meldpunt voor kinderporno op het internet, is niet overduwen.

VERVOLG TEKST

Het Amerikaanse zakenmagazine *Red Herring* becijferde dat één pornosite op de vijf kinderporno bevat. En, luidt het bij Child Focus, niet alleen schuilt achter elk kinderpornografisch beeld het seksueel misbruik van een kind, maar bovendien stimuleert het verzamelen en bekijken van die beelden de kindermisbruikers om tot actie over te gaan.

Met dit meldpunt pioniert ons land alweer in de strijd tegen kindermisbruik. Ooit was dat anders. Wie herinnert zich niet de onwennige handdruk waarmee toenmalig premier Jean-Luc Dehaene (CD&V) zes jaar geleden in zijn ambtswoning Sabine Dardenne ontving, het meisje uit Brixia dat door Marc Dutroux was ontvoerd en - veel te roevallig - een week later uit diens kelder werd bevrijd. Een kind in de Wetstraat, dat was even wennen. Want voor de wanden van Dutroux en het geklungel van Belgische politie en justitie in de augustusdagen van 1996 het wereldnieuws haalden, stond het kind, alvast in België, niet op de politieke agenda.

Wel in het Verre Oosten bijvoorbeeld, waar zich in het begin van de jaren negentig al een coalitie had gevormd van niet-gouvernementele organisaties (ngos) die zich inzetten voor de bescherming van kinderen tegen allerhande misbruiken.

Het letterwoord 'Ecpat' stond toen nog voor 'End child prostitution in Asian tourism'; intussen is dat 'Elimination of child prostitution, child pornography & trafficking of children for sexual purposes' geworden. Ecpat groepeerde nu ngo's uit meer dan zestig landen en strijdt wereldwijd tegen kinderhandel en de daarmee verbonden kinderporno en -prostitutie.

„De zaak-Dutroux heeft als een katalysator gewerkt,” zegt Katrijn Declercq, Ecpat-verantwoordelijke voor Vlaanderen. „Plots drong het zowel in België als in andere westerse landen door dat uit de geïndustrialiseerde wereld niet alleen daders van kindermisbruik, maar ook slachtoffers kunnen komen.”

Op de twee internationale conferenties die aan commerciële seksuele exploitatie van kinderen werden gewijd - in augustus 1996 in het Zweedse Stockholm en in december vorig jaar in het Japanse

Yokohama - speelde ons land, niet langer toevallig, telkens een voortrekkersrol. In 1995, nog voor Dutroux was ontmaskerd, had België voor seksueel misbruik van minderjarigen al het extraterritoriale beginsel in de wetgeving ingeschreven. Dat beginsel houdt in dat Belgen ook worden vervolgd als ze zich in het buitenland aan kinderen vergrijpen. Maar tot voor kort moesten die feiten in het betrokken land eveneens strafbaar zijn, en buitenlandse wetgeving heeft het vaak alleen over meisjesprostitutie of ziet prostitutie van pakweg 16-

jarigen door de vingers. Daarom paste Justitieminister Marc Verwilghen (VLD) de wet in november 2000 aan.

Commercieel seksueel contact met minderjarigen tot 18 jaar is nu voor Belgen sowieso strafbaar, wat men er in het buitenland ook van denkt. En Verwilghen liet tevens in zwaardere straffen voorzien.

„Prima,” vindt Declercq, „en toch werd nog maar een vijftal Belgische sekstoeristen voor de rechter gebracht, want het uitzenden van rogatoire commissies naar en het verzamelen van bewijslast in het buitenland gaat allemaal bijzonder moeilijk.”

Bovendien verhuist de criminele seksuele exploitatie van minderjarigen gewoonweg naar een ander land als de wetgevers in het ene maatregelen nemen. „Daarom is er nood aan gemeenschappelijke definities binnen de Europese Unie en zelfs nog verder,” klonk het vorig jaar op een rondetafelconferentie terzake uit de mond van Serge Brammertz, toen nog nationaal magistraat voor de mensenhandel en nu kersvers leraar procureur.

Rest de vraag of de internationale gemeenschap verder werk wil maken van de harmonisering van haar wetgeving inzake kindermisbruik, nu sinds 11 september 2001 alle aandacht naar het internationale terrorisme gaat.

INFO
Kinderporno kun je anoniem melden via www.childfocus-net-alier.be of op het gratis noodnummer 110.

Zie ook blz. 3.

Na de zaak-Dutroux zette België een 'Europees centrum voor vermiste en seksueel uitgebuide kinderen' op. Maar Child Focus, zoals het centrum heet, kreeg toingeloe nergens in Europa navolging. Wat doet Child Focus precies? En waarom werkt het initiatief niet inspirerend? Met die vragen trokken we naar Isabelle Marneffe, directeur communicatie bij Child Focus.

Benoit Lannoo

TEKST 14/8

WOORDVOERSTER ISABELLE MARNEFFE VAN CHILD FOCUS

'Kinderlokker duikt op in één procent van de dossiers'

Child Focus is een 'operationeel' centrum voor vermiste en seksueel uitgebuide kinderen. Dat wil zeggen dat het niet alleen lobbyt voor een efficiënte politionele zoektocht naar die kinderen en voor een menselijke begeleiding van de ouders door de gerechtelijke diensten, maar dat het daar ook daadwerkelijk aan meewerkt - met een noodlijn, interventiewagen, affichecampagnes, briefings voor ongeruste ouders, noem maar op. „Dat alles samen met de officiële instanties en zonder hen voor de voeten te lopen,” benadrukt Isabelle Marneffe, directeur communicatie bij Child Focus. Marneffe is van in de begindagen bij het centrum betrokken en besleut dus als geen ander hoe belangrijk het is telkens weer die complementariteit met politie en justitie te onderstrepen. Want hoewel voor zestig procent door de overheid gefinancierd, blijft Child Focus een onafhankelijke privé-instelling.

Een privé-partner die met rechercheurs en magistraten samenwerkt? Toen Jean-Denis Lejeune - vader van het Dutroux-slachtoffer Julie - met dat idee terugkwam van een werkbezoek aan het 'National center for missing and exploited children' in Washington, verklaarde menig observator hem geschift. Maar op 20 oktober 1996 - die memorabele dag waarop zowat 300.000 mensen in Brussel en Witte Mars hielden - kreeg Lejeune de kans toenmalig eerste minister Jean-Luc Dehaene (CD&V) voor zijn plannen warm te maken. En anderhalf jaar later ging Child Focus als onafhankelijk operationeel centrum van start.

Het is trouwens een werkmodel waarvoor onze buurlanden niet meteen warmlopen. Child Focus heeft 18 zusterorganisaties verenigd in een netwerk, dat ervoor pleit ook elders in Europa zulke zoekcentra voor vermiste en seksueel uitgebuide kinderen op te zetten. Voorlopig tevergeefs, ondanks de pogingen van Justitieminister Marc Verwilghen (VLD) tijdens het Belgische EU-voorzitterschap om andere lidstaten te overtuigen. Alleen de Britse 'National Missing Persons Helpline' is inzake opzet enigszins met Child Focus te vergelijken, maar de Londense hotline beperkt zich niet tot minderjarigen.

In Frankrijk bijvoorbeeld zijn er de lobbyorganisatie 'Fondation pour l'enfance', de kindertelefoon 'La ligne 119' en het zeer lokale 'La mouette' aan de Azurenkust, maar een nationaal zoekcentrum is er niet. Nochtans worden bij onze zuiderburen jaarlijks 7.000 onrustwekkende verdwijningen gemeld en van 150 vermiste kinderen is er tot vandaag geen teken van leven. De Duitse overheid is er dan weer heilig van overtuigd dat het zoeken naar vermiste kinderen een exclusieve taak van overheidsagenten is.

Wat die complementariteit met de Belgische politie en justitie precies inhoudt, moest bij de oprichting van Child Focus nog blijken. Proefondervindelijk: er werd een voorlopig samenwerkingsprotocol op papier gezet dat vorig jaar, met drie jaar ervaring achter de kiezen, op verschillende punten werd verfijnd. Het protocol beschrijft welke rol Child Focus kan spelen bij een onrustwekkende verdwijning van een minderjarige, bij een parentale ontvoering - de ontvoering van een kind door een van de ouders - of bij pedoseksueel misbruik.

Nu wordt zo'n samenwerkingsprotocol wel naar alle lokale politiefchefs of parketoversten gestuurd, maar daarom wordt het nog niet gelezen, laat staan overal zonder meer nagevolgd. „On a dû faire nos preuves,” zegt Marneffe nadrukkelijk, „we hebben moeten bewijzen dat we ons niet inlaten met het politionele of gerechtelijke onderzoek, maar dat we een bijdrage leveren met de middelen die ons eigen zijn: een hotline waar de mensen vertrouwen in stellen; een schare vrijwilligers die snel affiches verspreidt; en menselijke schakels tussen de officiële instanties en de ouders die ongerust zoeken naar een vermist kind.”

Inmiddels lijkt Child Focus wel zijn plaatsje veroverd te hebben, want naarmate er meer wordt samengewerkt, loopt de samenwerking met lokale politiediensten en parketten almaar vlotter. Meer nog, vorig jaar was een derde van de oproepen naar de noodlijn afkomstig van de autoriteiten zelf, van ordehandhavers die contact opnamen zodra ze weet hadden van een verdwijning, of van een OCMW dat meldt dat het functioneren van een gezin verdacht is.

„Wat het opstarten van dit centrum zo spannend maakte,” vertelt Marneffe, „is dat we op tal van vlakken het warm water moesten uitvinden.”

Het voorbeeld uit de Verenigde Staten van een hotline die door privé-instanties wordt beheerd, viel immers niet zomaar te kopiëren. Want als iemand via het noodnummer 110 een geval van kindermisbruik meldt, hoe moet je dan met die belastende informatie omgaan? „De Amerikanen zijn minder strikt wat de bescherming van de privacy betreft. Hier in België kun je geen gegevens in een bestand samenbrengen, zonder individuen de mogelijkheid te bieden hun data in dat bestand te raadplegen of er zich uit te laten verwijderen.”

Maar intussen staat een koninklijk besluit Child Focus daarop een uitzondering toe. Zij het in ruil voor de installatie van een filter op de telefooncentrale van het centrum, die elke beller laat weten dat zijn oproepnummer wordt geïdentificeerd en het gesprek opgenomen. En dat terwijl bij Child Focus een voorafmalige magistraat specifiek belast is met het beheer en de bescherming van de verzamelde persoonsgegevens.

Het inschakelen van vrijwilligers was eveneens vrij revolutionair. „Zonder die vrijwilligers is een operationeel centrum als het onze ondenkbaar,” weet Marneffe. „Zij zorgen ervoor dat snel en op grote schaal affiches worden opgehangen. Al gebruiken we niet altijd opzichtige affiches. Bij weglopers bijvoorbeeld is het vaak raadzaam discrete vignettes met het portret van het gezochte kind te verspreiden, opnieuw een klus voor vrijwilligersploegen.”

Child Focus kan nu een beroep doen op iets meer dan duizend mensen, verspreid over het hele land. „Dat is te weinig,” zegt Marneffe. „Onze vrijwilligers weten immers niet precies wanneer we ze nodig hebben. Soms horen ze een maand niets van ons, dan weer moeten ze drie avonden in een week beschikbaar zijn. Er zijn dan ook veel afhakers. Om in elk gerechtelijk arrondissement paraat te staan, hebben we eigenlijk zowat drieduizend vrijwilligers nodig.”

Leveren de vele witte comités die na de zaak-Dutroux her en der het licht zagen dan niet de nodige 'wakkere burgers'? „We hebben wat afstand moeten nemen van die witte comités, van mensen die - hoewel soms boordevol goede wil - vooral teerden op hun kwaadheid over de affaire-Dutroux. Sommigen dachten dat ze zelf heuse pedofielenetwerken konden oprollen of hielden zich onvoldoende aan het beroepsgeheim. Al zijn er natuurlijk nog altijd witte comités waar we nauw mee samenwerken, onder meer voor het verspreiden van de affiches.”

„Toen we het centrum opstartten, wisten we ook niet of we drie telefonische oproepen per dag zouden krijgen, of vijftig of honderd.” Uiteindelijk werden in 2001 iets meer dan tweeduizend dossiers geopend - gemiddeld zowat zes per dag - en dat aantal lijkt in 2002 nog toe te nemen. Tachtig vermiste kinderen op honderd worden teruggevonden, een hoopvol resultaat. Maar een op de vijf dossiers blijft lange tijd onopgelost.

„Inderdaad allemaal veel ruimere aantallen dan we hadden voorzien,” stelt Marneffe.

gedacht. Vorige week kwam een zaak aan het licht van Belgische ouders die beelden van het misbruik van hun kinderen uitwisselden.

„Achter iedere productie, uitwisseling of verspreiding van dergelijk materiaal schuilt een misbruikt kind,” benadrukt Marneffe. „Daarom roept Child Focus ook het grote publiek op de sites te melden waarop kinderporno voorkomt. Dat kan ook anoniem: ont-

gen of weglopende kinderen van naderbij te onderzoeken. En zo heeft het ook opgemerkt welke schrikbarende proporties kinderporno op het internet aanneemt.

Onderzoekers van de Ierse Cork University troffen op het net al 120.000 kinderpornografische foto's aan. Het aantal stijgt, de misbruikte kinderen worden almaar jonger, vaak zijn het nog baby's. En het zijn lang niet alleen Aziatische kinderen, zoals vaak wordt

beide ouders af te zonderen en toch gebeurt dat steeds vaker, ook in zogezegd beschaaflde landen. Denk maar niet dat bij het gros van de parentale ontvoeringen een van beide partners van Noord-Afrikaanse origine is.”

Nu Child Focus als operationeel centrum op volle toeren draait, begint het ook tenonemen als kindermisbruik, parentale ontvoering-

„Luch is er geen reden voor een angstpsychose.” Want al bestaat de kinderlokker à la Dutroux effectief, in maar één procent van de verdwijningen die bij Child Focus worden gemeld, gaat het om criminele kidnaping. Veel vaker zijn de parentale ontvoeringen - inmiddels een geval op de drie - of de weglopen kinderen, die de helft van de dossiers uitmaken. „Maar wij nemen alle verdwijningen au sérieux: ook een kind dat is wegge-

Pornographer Sharpe charged with sex assault

Last Updated Mon, 26 Aug 2002 19:21:37

(BC NEWS)

VANCOUVER - John Robin Sharpe, who was convicted earlier this year on child pornography charges, was arrested in Vancouver on Monday and charged with sexual assault.

- INDEPTH: The Supreme Court and child porn

He faces counts of sexual assault and gross indecency involving a young boy. The charges stem from incidents that allegedly occurred more than 20 years ago.

John Robin Sharpe

Police said the new charges relate to child porn. Police issued an appeal to a child victim pictured in some photos, and a young man came forward, they said.

They determined he was the child pictured, and laid charges relating to alleged incidents involving a boy of 12 or 13 which occurred between 1979 and 1982 in Vancouver and on Vancouver Island.

Barb Morris

"As a result of the investigation that we've conducted we believe there may be other victims and we're asking that if there is anyone who has any other information that they would like to bring to the attention of police for a followup

investigation that they contact us," said Inspector Barb Morris of the Vancouver police.

In March, Sharpe was convicted of possessing child pornography after a legal battle that lasted six years and went all the way to the Supreme Court of Canada.

He was sentenced in May to a four-month conditional sentence that includes a curfew and restricts his use of the Internet.

- FROM MAY 2, 2002: Sharpe sentenced in B.C. child pornography case

Sharpe's legal battles drew national attention as he fought for the right to create sexually explicit stories involving sexual encounters with young boys.

Literary experts argued about the artistic merit of his writings at his trial earlier this year, and he was acquitted on charges of distributing child pornography.

Sharpe has always said his stories were works of imagination and that he never victimized children.

Written by CBC News Online staff

<http://www.cbc.ca/stories/2002/08/26/sharpe020826>

The Supreme Court and child porn: Saving children or thought control?

Martin O'Malley & Owen Wood, CBC News Online | January 2001, updated May 2002

The John Robin Sharpe case has occupied the attention of the Supreme of Canada since 1999. It is the classic big-ticket item for the highest court, dealing with two vital issues: the protection of children from sexual exploitation, and the freedom of thought, belief and expression protected in the

Charter of Rights and Freedoms.

- [Excerpts from the Supreme Court ruling](#)

Let us consider three cases, all connected in some way to the current child pornography law hastily pushed through Parliament in 1993: **Case 1:** October 1993, Toronto artist Eli Langer, 27, is charged under the new law for a show of paintings of people engaged in sex. Some appear to be young males under 18. It is the first case involving the new child pornography legislation. A judge rules the works have "artistic merit." The charges are dropped. Despite this, the Ontario government uses a

forfeiture application to seize the work as child porn with the intention of destroying it. Eventually the paintings are returned.

Case 2: February 2000, the father of two children in a community near Ottawa is arrested after a technician at a photo lab processes a roll of family snapshots that includes four pictures of the man's four-year-old son "goofing around" without his pajama bottoms. Police charge him with manufacturing child porn. The man is released on bail on condition he leave the family home. The charges are dropped, but the Children's Aid Society demands a custody hearing and parenting courses for the man and his wife. The man, a recent immigrant from Poland, spends his savings to clear himself.

Case 3: January 2001, the Supreme Court of Canada rules on the case of John Robin Sharpe, 67, a retired city planner in Vancouver charged with possessing child porn. Two lower courts in British Columbia had acquitted Sharpe, citing the Charter of Rights and Freedoms. Sharpe had pictures of boys as young as seven engaged in sex, and a collection of his own stories titled "Kiddie Kink Classics." Despite considerable inconvenience, embarrassment and pain to those arrested, the first two

John Robin Sharpe

cases were clumsily resolved. Sharpe was arrested in 1995 and charged with two counts of possession of child pornography and two counts of distributing child pornography. In January 1999, the British Columbia Supreme Court acquitted him of possession of child porn. Five months later, the British Columbia Court of Appeal upheld the acquittal, saying the Criminal Code section on possession of child pornography "is truly one step removed from criminalizing simply having objectionable thoughts." British Columbia appealed to the Supreme Court of Canada. The Supreme Court upheld most of the law, but said people can't be prosecuted for producing written or visual materials, works of their own imagination, for their own use. As well, the court made an exception for photographic images produced for a person's own use, so long as the photos do not show unlawful acts. The Supreme Court of Canada then sent the Sharpe case back to the British Columbia Supreme Court for retrial in January 2002. In March 2002, the the court found Sharpe not guilty of possessing written child pornography. He was found guilty on two counts of possessing pornographic pictures of children and later

sentenced to four months of house arrest.

Justice Duncan Shaw found Sharpe's stories did not advocate committing a sexual crime and had artistic merit. "irrespective of whether the work is considered pornographic."

Law hastily made

The child pornography law was rushed through Parliament in less than six weeks, becoming law on June 23, 1993. Afterward, Parliament promptly adjourned for the summer, then a federal election was called in the fall. Even MPs who helped frame the law say it was a hasty piece of legislation, and so overly broad it would inevitably cause difficulties in the courts and require clarification. They admit, too, that not much thought was given to the protections of the Charter of Rights and Freedoms.

"If it does not pass the test then we will try to correct it later on," George Rideout said in 1993 when he was an MP from Moncton and the associate Liberal justice critic. Many child pornography cases across Canada have been on hold, pending the ruling of the Supreme Court in the John Robin Sharpe case.

The Criminal Code now defines child pornography as "a photographic, film, video or other visual representation, whether or not it was made by electronic or mechanical means... that shows a person who is or is depicted as being under the age of eighteen years and is engaged in or is depicted as engaged in explicit sexual behaviour... or the dominant characteristic of which is the depiction, for a sexual purpose, of a sexual organ or the anal region of a person under the age of eighteen years... or any written material or visual representation that advocates or counsels sexual activity with a person under the age of eighteen years...." The subsection applicable to the Sharpe case says: "Every person who possesses any child pornography is guilty of... an indictable offence and liable to imprisonment for a term not exceeding five years...."

Opponents of the law say it is like "killing a fly with a sledgehammer," that it constitutes "thought control," that people could get five years for innocent sexual doodles, private diaries, and possessing literary classics such as Vladimir Nabokov's "Lolita," even Shakespeare's "Romeo and Juliet" (Juliet was under 18).

The other side - the federal government, most provincial governments, police - say the protection of children from sexual exploitation is more important than protections afforded by the Charter of Rights and Freedoms.

Supreme Court arguments
When the nine Supreme Court justices heard

arguments in January 2000, Cheryl Tobias, a lawyer with the federal department of justice, described the new law as a vital tool in "diminishing the market" for child pornography. If pedophiles have a constitutional right to free expression, Tobias said, "it is dwarfed by the interests of children in our society. In my submission," she urged the judges, "we ought not sacrifice children on the altar of the Charter."

The Supreme Court ruling could have gone a number of ways. They could have just tossed the ball back to Parliament.

By their queries in January 2000, three of the nine judges appeared to favour retaining the law, four appeared to favour striking down some or all of the possession law, and two appeared to be swing votes in the case.

An example is a reply from Chief Justice Beverley McLachlin to a lawyer who argued it is highly unlikely that prosecutors would go after someone writing sexual fantasies in a diary or a young girl describing her first sexual experience. "Assuming the legislation is overly broad," McLachlin asked, "can it really be saved by saying, 'Trust us to use it wisely?'"

The police definitely wanted the current law retained, as it gives them an efficient weapon to fight those who sexually exploit children. Ontario Provincial Police Inspector Bob Matthews, who heads the OPP's child porn unit, says if the possession part of the law were struck down it would "handcuff" the police. "It's the tool we use to enter into a house to gather evidence of the making, the distribution and the importation of child pornography and also to uncover evidence of sexual abuse of children."

The Supreme Court could have tossed the ball back to Parliament, as it did the week before with the decision on Robert Latimer. This time, the top court has taken a proactive position, distinguishing, for example - as mentioned in the summary of the decision - between sexual nudity and "non-sexual nudity," such as "photographs of a baby in the bath." What it means is that John Robin Sharpe will face trial again on possession of child pornography, as well as the charges on distribution of child pornography, and the debate will go on.

Meer bekend over centraal aftaphuis NLIP

NEWSWORLD.NL

Vrijdag, 9 augustus 2002 - De brancheorganisatie voor Nederlandse internetproviders NLIP heeft bekendgemaakt welke providers meedoen met de centrale aftapvoorziening.

Door Laurens Verhagen

De NLIP nam al geruime tijd geleden het initiatief om te komen tot een gezamenlijke inkoop en gebruik van apparatuur. Niet elke provider koopt eigen apparatuur maar heeft het gebruiksrecht van een systeem uit een pool, zo is het idee. In eerste instantie werd dit project afgeblazen als gevolg van te weinig belangstelling van de providers, maar deze week werd al eerder bekend dat er toch een centrale aftapvoorziening komt.

Een groep van zes providers (ZonNet, Inter NL Net, IntroWeb, PSInet, Internet Access Facilities en Netland) en de NLIP hebben hiervoor een stichting opgericht die dient als uitvoeringsinstituut voor aftapbevelen. De stichting Nationale Beheersorganisatie Internet Providers (NBIP) staat open voor alle ISP's. Zij moeten een jaarbijdrage betalen afhankelijk van het aantal klanten.

Het project is een rechtstreeks gevolg van de Telecommunicatie wet van april 2001 waarin staat dat elke provider wettelijk verplicht is zijn netwerk aftapbaar te maken. De wet schrijft voor dat de providers moeten investeren in aftapapparatuur volgens Nederlandse specificaties.

De kleine markt, onduidelijke specificaties en een klein aanbod resulteerden in een hoge investeringslast die vooral door de kleine (re) providers niet kon worden gedragen, aldus de organisatie.

De stichting investeert in een aantal systemen die door de aangesloten deelnemers kan worden gebruikt op het moment dat zij een tapbevel ontvangen. Het bestuur van de stichting NBIP bestaat uit een vertegenwoordiging van de deelnemers en de NLIP.

Providers delen tapapparatuur

Een zestal Nederlandse internetproviders richt een 'mobiel tapteam' op. Gezamenlijk kopen ze apparatuur teneinde, verplicht bij de wet, aftapbaar te kunnen zijn. Bij een tapbevel van de rechter-commissaris wordt de tapkast naar de betreffende provider gebracht.

Gisteren maakte de NLIP bekend 'stichting Nationale Beheersorganisatie Internet Providers' te hebben opgericht om zes providers aftapbaar te maken. NLIP-directeur Leemans: 'Toen we het vandaag bekend maakten meldden zich al drie nieuwe providers aan en toonden zes of zeven anderen belangstelling.' De stichting is opgericht, omdat het voor middelgrote en kleine providers relatief duur is zelfstandig alle benodigde aftapapparatuur aan te schaffen. Ze stellen nu hun netwerk zodanig in dat de hoofd tapkast alleen maar overgebracht en aangesloten hoeft te worden om dataoverdracht naar de overheid te beginnen. De zes oprichtende providers zijn: Zonnet, Inter NL net, IntroWeb, PSInet, Internet Access Facilities en Netland. Zij betalen een jaarlijkse

bijdrage naar het aantal klanten dat ze bedienen om de kosten te dekken. De stichting heeft drie fabrikanten van tapapparatuur een offerte uit laten brengen. Uiteindelijk krijgt een van hen de opdracht. Na de bestelling van apparatuur zullen de verschillende providers technisch in gereedheid worden gebracht en zullen testen uitgevoerd worden om de comptabiliteit te garanderen. 'Over anderhalve maand a twee maanden zijn de eersten operationeel', aldus Leemans. Een aantal grote internetproviders heeft besloten niet deel te nemen aan de pool. Providers die wel meedoen aan de cooperatie betalen, gemiddeld, circa 10 procent van de kosten die ze zouden maken als ze zelfstandig alles aan zouden schaffen. Problemen met de overheid verwacht Leemans niet vanwege niet-accuut aftapbaar zijn van providers. 'Een netwerk moet onverwijld aftapbaar zijn. De term 'onverwijld' geeft de provider nog enkele uren de tijd om alles op orde te maken. Dan heb je het over de uren waarin de overheid de juridische formaliteiten afwikkeld.' Chefren Hagens van tapkastfabrikant IDD heeft hier zo zijn vraagtekens bij. 'Er is

(...) vaak discussie over de term 'onverwijld' (...). Er kan geen tap worden gezet als het netwerk niet aftapbaar = is =. Volgens simpele theorie kan je elk netwerk op elk moment met een T-stukje aftappen maar dat is een onacceptabele oplossing omdat je dan alles tapt in plaast van de communicatie van de persoon of instelling waar de tapkast voor is afgegeven. Om een netwerk aftapbaar te laten zijn moet er van alles zijn uitgezocht en aangepast. De tap moet bij wijze van spreken met het omzetten van een schakelaar, in de praktijk het invoeren van een XML formulier, worden gezet. Het kan en mag niet zo zijn dat er ad hoc nog 'even' software moet worden geschreven of verbindingstukjes gekocht moeten worden bij de winkel om de hoek'. Cees Verhoef van Inter NL Net: 'We hebben deze opzet met de overheid besproken. Met deze stichting voldoen we aan de eisen van de overheid om aftapbaar te zijn. Ze zijn in principe akkoord. Het is voor ons goedkoper gezamenlijk drie tapkasten te kopen dan ieder afzonderlijk een'. Verhoef wijst op een eventueel bureaucratisch kronkeltje. 'Een tapbevel gaat naar een provider, maar de coordinator in dit

Verkeerd teken

NRC 20/8

DRM IS DE VAKTERM: 'digital rights management'. Dit staat voor de opgave om een billijke vergoeding te krijgen voor de snel toenemende technische mogelijkheden om via internet tekst, beeld en geluid te verspreiden. Er is een ware explosie van afzetmogelijkheden aan de gang waarbij het auteursrecht maar al te vaak het kind van de rekening is.

De informatietechnologie is niet alleen de motor van de nieuwe gebruiksmogelijkheden, maar levert ook instrumenten om die rekening in aangepaste vorm te presenteren. Zo kunnen informatieproducten worden gecodeerd om ze beter te volgen. Er zijn ook regelrechte kopieersloten ontwikkeld.

Een ambtelijk rapport van het ministerie van Justitie betitelde eind vorig jaar DRM als „de meest gerede strategie”. De minister (Korthals) volgde deze diagnose. Ambtenaren en bewindsman verbonden daar wel een belangrijk 'mits' aan: de overheid moet instrumenten kunnen inzetten waarmee de toegang tot informatie voldoende kan worden gegarandeerd. Want die nieuwe methoden vormen een gevaar voor erkende rechtsbelangen als het citaatrecht, eigen oefening, studie of gebruik en overname van nieuwsberichten. Korthals waarschuwde dat het moderne auteursrecht niet meer zoals voorheen een eenvoudige „optelsom van rechten en beperkingen” is. Hij wees op dimensies zoals privacybescherming, persvrijheid, mededinging, cultuur- en industriebeleid.

Alsof de opgave om al deze uiteenlopende belangen met elkaar in evenwicht te brengen niet groot genoeg is, komt er een nieuwe uitdaging bij. DRM is bezig zich snel te ontwikkelen als de internetvariant op het oude gezegde 'met boeven vangt men boeven'. Aanleiding is de zogeheten P2P-techniek (peer to peer) waarbij individuele internetgebruikers materiaal uitwisselen met behulp van speciale software.

Het populaire Napster-systeem zorgde voor een eerste doorbraak, maar kon met juridische middelen worden gestopt. Dat kwam doordat Napster werkte met een centrale database, die een aanknopingspunt vormde voor een rechtszaak. In dit voetspoor hebben dertien Amerikaanse platenmaatschappijen zojuist de uitwisseldienst Listen4ever gesommeerd zijn website te blokkeren. Maar er zijn ook systemen als Kazaa, dat alleen de software ter beschikking stelt en daarmee de verantwoordelijkheid principieel legt bij de individuele gebruikers. Probeer als auteursrechthebber eens zo'n P2P-stofwolk in de rechtszaal te vangen.

De auteursrechtenindustrie popelt dan ook om de P2P-gebruikers een koekje van eigen deeg te geven. Daarbij valt te denken aan 'aanvallen' op websites door het in omloop brengen van nepmateriaal. Ook kan gebruik worden gemaakt van de omstandigheid dat P2P-systemen gevoelig zijn voor wormvirussen. Dit valt zonder meer als computercriminaliteit te bestempelen. Daarover is nu juist vorig jaar in Boedapest een internationaal 'Cybercrime-verdrag' gesloten door de Raad van Europa, met medewerking van de Verenigde Staten.

Twee leden van het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden, Berman (Democraat) en Coble (Republikein), hebben voorstellen ingediend om de tegenactie van de machtige entertainmentindustrie toch te legitimeren. Dit gaat veel te ver. De wet behoort geen vrijbrief te verschaffen om eigendommen van anderen te beschadigen. En het gevaar dat pc's of andere apparatuur averij oploopt door de sabotagetactiek van de industrie is levensgroot. Er zijn toch al grote vraagtekens te plaatsen bij DRM. Zo verschaffen nieuwe beveiligingsmethoden leveranciers inzicht in het particuliere gedrag van hun klanten. Dit gaat verder dan een billijke vergoeding. Zelfs een technisch kopieerslot roept vragen op over het basale recht van de consument.

Het is nog maar de vraag of de voorstellen van Berman en Coble ook wet worden. Deze zou trouwens alleen gelden voor de VS, al is dit wel een gidsland op internet. Ook als de nieuwe voorstellen niet doorgaan, vormen ze een verkeerd signaal. Afrekenen op internet is zeker een probleem. De oplossing ligt echter niet in een guerrilla tussen marktpartijen, maar in onderhandelingen over behoorlijke afspraken. De entertainmentindustrie heeft daarbij achterstallig huiswerk te verrichten bij de ontwikkeling van aangepaste business-modellen voor DRM. De consument die slechts twee tracks wil moet niet worden verplicht de hele cd te betalen.

Microsoft schikt in privacy-zaak NRC

WASHINGTON, 9 AUG. Softwareproducent Microsoft en de Federal Trade Commission in de Verenigde Staten hebben overeenstemming bereikt over de claim dat Microsoft privacy zou schenden voor de Passport webservices. Dat werd gisteren bekend. Microsoft hield meer gegevens bij dan het vertelde. Zo bekeek de onderneming onder meer hoe vaak en hoe lang klanten het systeem gebruikten. Microsoft heeft beloofd duidelijker te zijn over de privacyregels en zich daar ook echt aan te houden. Mocht Microsoft de regels in de toekomst toch schenden, dan staat daar een boete van 11.000 dollar per overtreding per dag op. (ANP)

geheel is de stichting.' Hij verwacht hier echter niet veel problemen mee, omdat de providers nu aftapbaar zijn. Wat ze eigenlijk vorig jaar april al hadden moeten zijn. Volgens Arwin van Garderen, directeur van provider Introweb, zijn momenteel nog weinig providers aftapbaar.

PLANET INFANET

15:12 09 aug

EU wants data retained to help fight against crime

Richard Norton-Taylor and Stuart Millar
Tuesday August 20, 2002
The Guardian

Records of personal communications, including all emails and telephone calls, will be stored for at least a year under a proposal to be decided by EU governments next month.

Under the plan, all telecommunications firms, including mobile phone operators and internet service providers, will have to keep the numbers and addresses of calls and emails sent and received by EU citizens. The information, known as traffic data, would be held in central computer systems and made available to all EU governments.

The move could lead to a further extension in the powers of European security and intelligence agencies, allowing them to see the contents of emails and intercepted calls and faxes, civil liberty groups fear.

The plan, drafted in Brussels, has been leaked to Statewatch, an independent group monitoring threats to privacy and civil liberties in the EU.

"The traffic data of the whole population of the EU - and the countries joining - is to be held on record. It is a move from targeted to potentially universal surveillance," Tony Bunyan, Statewatch editor, warned yesterday. "EU governments claimed that changes to the 1997 privacy directive would not be binding on member states - each national parliament would have to decide. Now we know that all along they were intending to make it compulsory across Europe."

Although the move was initially explained by the need to fight terrorism, EU officials now argue it is necessary to fight all serious crime, including paedophilia and racism.

A "draft framework decision" for the European council states that it is essential for all member states to apply the same rules. It said that the purpose was to harmonise the retention of traffic data to allow criminal investigation.

The decision is a victory for the UK which, encouraged by Washington, has been pushing for a compulsory EU-wide data retention regime.

But civil liberties campaigners claim that compelling communications companies to retain the records of all their customers for long periods amounts to blanket surveillance on the entire EU population and will lead to law enforcement agencies conducting "fishing expeditions" against innocent citizens.

The EU admits the plan involves an invasion of privacy but says the periods for which it must be retained - a minimum of 12 months and a maximum of 24 months - is "not disproportionate".

The data would include information identifying the source, destination, and time of a communication, as well as the personal details of the subscriber to any "communication device".

For law enforcement agencies to access the data, the draft EU decision gives a minimum list of offences, including "participation in a criminal organisation, terrorism, trafficking in human beings, sexual exploitation of children", drug trafficking, money-laundering, fraud, racism, hijacking and "motor vehicle crime".

It states that the "confidentiality and integrity" of retained traffic data must be "ensured" but does not say how. Individuals have no right to check whether the information held about their personal communications is accurate or legally challenge decisions about its use by EU authorities.

A member state will not be able to refuse a request for information from another member state on human rights or privacy grounds. There is also no common EU list of crimes caught by the plan or of public agencies which could demand the information.

But there is one element in the EU plan that the Britain will not welcome. It says that personal data could be handed to security services and law enforcement authorities only with judicial approval.

In Britain, the regulation of investigatory powers act allows law enforcement and intelligence agencies to access personal communications data covering a wide range of purposes, including public health and tax collection, without any court or executive warrant.

In June, the Guardian revealed plans to extend the powers to access data to all local councils, seven ministries and 11 quangos. David Blunkett, the home secretary, bowing to intense public and political pressure, admitted the government had "blundered" into the issue and that further consultation was needed.

But the legality of the entire data retention framework in this country has been cast into doubt. The information commissioner, Elizabeth France, has warned the Home Office that the new powers could be illegal because another law - the Anti-Terrorism Act rushed through parliament after the September 11 attacks - allows such data to be retained and accessed only on national security grounds. According to legal advice from an eminent QC, this would be illegal under human rights law.

Voor politie-onderzoek EU: e-mail mag niet weggegooid

Door Hetty van Rooij

Brussel - Alle gegevens over privé-communicatie via fax, email en mobiele telefoon moeten minstens een jaar en maximaal twee jaar worden bewaard. Internetproviders en telefoonmaatschappijen dienen ze geven wanneer politie of openbaar ministerie erom vraagt.

Alle lidstaten van de Unie moeten hun wetgeving veranderen waardoor het opslaan en bewaren van zogenaamde 'traffic data' verplicht wordt. Dat is de kern van een ontwerp-voorstel dat het Deense EU-voorzitterschap heeft gedeponereerd bij de vijftien lidstaten.

Het plan heeft nog een lange weg te gaan voordat het belandt op de vergadertafel van de vijftien ministers van Justitie, maar tegenstanders reageren woedend. "On-doordacht," reageert Kathalijne Buitenweg, Europees Parlementslid voor GroenLinks. "Als dit plan werkelijkheid wordt, leidt het onvermijdelijk tot meer macht voor de veiligheids- en bewakingsdiensten." vreest Statewatch, de Britse waakhond van de privacy en de burgerlijke vrijheden binnen Europa.

Het Deense plan stelt zwart op wit dat er inderdaad sprake is van een inbreuk op de privacy, maar voegt eraan toe dat 'de internationale regels niet worden overtreden.' Een bewaarperiode van maximaal twee jaar is 'niet onevenredig, gezien het belang van criminaliteitsbestrijding.' Traffic data' worden nu doorgaans gewist wanneer een abonnee de rekening van zijn telefoonmaatschappij of internetprovider heeft betaald.

Het Deense voorstel is een uit-

Nederlandse internet-providers zijn er klaar voor: op verzoek van justitie kunnen ze e-mail en internetverkeer van hun klanten onderscheppen. Speciale aftap-apparatuur gaat binnenkort de activiteiten van verdachten in cyberspace na. 'Het is echt Big Brother.'

door Gert-Jan van Teeffelen

De FBI is al jaren kind aan huis bij internetproviders. Als de Amerikaanse opsporingsdienst het vermoeden heeft dat iemand zich schuldig heeft gemaakt aan een ernstig misdrijf, kunnen FBI-medewerkers - met toestemming van de rechter - een aftap-installatie plaatsen bij het internetbedrijf waar de verdachte klant is.

Het door de FBI zelf ontwikkelde systeem heet 'Carnivore' en is met veel geheimzinnigheid omgeven. Elektronische opsporing is uiterst effectief, jubelt de FBI op

vloeiend van 11 september. Na de aanslagen besloten de Europese lidstaten onder sterke Amerikaanse druk om veel nauwer samen te werken op het gebied van criminaliteitsbestrijding.

Volgens het plan moeten telecomunicatiemaatschappijen alle gegevens bewaren die het mogelijk maken na te gaan waar een fax, sms'je, email of telefoontje vandaan komt, op welke dag en hoe laat het is verzonden, wie het ontvangen heeft en hoe de elektronische communicatie precies is verlopen. Als de vijftien ministers het Deense voorstel aannemen, wordt ieder EU-land verplicht om zijn wetgeving aan te passen. Ieder land mag zelf uitmaken voor welke misdrijven het Openbaar Ministerie toegang kan krijgen tot de 'traffic data'.

Het Deense voorstel hanteert wel een minimum-lijst van 34 zware misdrijven die alle landen moeten overnemen.

De lijst stemt grotendeels overeen met de opsomming van misdaden waarvoor het Europese arrestatiebevel van kracht is. Naast terrorisme gaat het onder meer om wapen- drugs- en mensenhandel, kinderpornografie, racisme, corruptie, fraude, moord, roof, sabotage, cybercriminaliteit en de illegale handel in radioactief materiaal.

zijn website. De dienst zegt sinds begin jaren negentig zo'n 26 duizend mensen achter de tralies te hebben gekregen dankzij digitaal spoorwerk op internet.

Ook in Nederland moeten internetproviders er nu aan geloven. Officieel waren ze na de invoering van de Telecommunicatiewet van 1998 verplicht hun netwerk geschikt te maken voor aftappen. Na felle protesten werd uitstel verleend tot april vorig jaar, maar ook die deadline is niet gehaald.

Afgezien van principiële redenen - een aantal providers spant zich tot het uiterste in om de privacy van zijn klanten te beschermen - zijn de vertragingen vooral te wijten aan technische en financiële problemen. Want, anders dan in de VS, worden de Nederlandse aanbieders geacht zelf een systeem te installeren, waarmee het internetverkeer van hun klanten kan worden nagegaan.

Op verzoek van justitie moeten ze het dataverkeer van een specifieke gebruiker uit hun netwerk filteren en de autoriteiten vervolgens van een kopie voorzien. Voor alle duidelijkheid: alleen bij wie van een misdrijf wordt verdacht waarop een maximum gevangenisstraf staat van vier jaar of meer, is een tap geoorloofd.

'Aanvankelijk waren er nauwelijks leveranciers voor dit soort systemen', zegt Hans Leemans, directeur van belangenvereniging NLIP. De aangesloten providers bedienen samen bijna vijf miljoen internetgebruikers, ofwel 80 pro-

cent van de markt. Bovendien bleek het een dure grap. Zeker voor de kleintjes zijn de kosten alleen niet te dragen.

Toch konden de providers niet veel langer wachten. Wie niet voldoet aan een tapbevel, kan zelf worden vervolgd. De grote internetaanbieders hebben intussen zelf een oplossing bedacht. Kleinere providers kunnen zich aansluiten bij de pas opgerichte stichting Nationale Beheersorganisatie Internet Providers, waarin ook het grote Zonnet deelneemt.

De stichting heeft intussen vijf mobiele tapinstallaties aangeschaft, ontwikkeld door het Haagse bedrijf Pine. 'Het zijn eigenlijk twee forse pc's die worden aangesloten op het netwerk van een provider', zegt Eric Nooter, manager operations bij Zonnet. 'Zodra de verdachte inlogt, begint de ene computer te snuffelen. De andere slaat de IP-pakketjes (de stukjes internetverkeer, red.) op, en stuurt ze in versleutelde vorm naar justitie. Het is echt Big Brother.'

Ook de internetdochter van KPN (Het Net, Xs4all, Planet Internet en HCC-net) sloegen de handen ineen. Een verzoek van justitie gaat eerst naar KPN Security in Groningen, waar wordt gecontroleerd of het aan alle vereisten voldoet. Daarna gaat het bevel versleuteld naar de provider, die daarop de eigen tap aanzet.

Xs4all heeft - tandenknaarsend - 700 duizend euro geïnvesteerd in het 'tapklaar' maken van zijn netwerk. Het bedrijf smeert deze kosten uit over twee jaar, maar zelfs dan is het goed voor 10 procent van het investeringsbudget. Daarnaast is Xs4all, een relatief kleine provider, jaarlijks nog eens vijftigduizend euro kwijt aan onderhoud. 'Bij de overheid kunnen providers echter geen cent voor de tap-installaties declareren', klaagt een Xs4all-woordvoerder. Waar in Frankrijk alles wordt vergoed, krijgen de Nederlandse providers slechts een bijdrage voor de administratieve kosten.

Het meest prijzig bij Xs4all waren nieuwe netwerk-switches. Deze computers, die de vorm hebben van grote koelkasten, sturen het internetverkeer van gebruikers door naar de gewenste bestemming. 'Om te kunnen tappen moeten ze iets tegennatuurlijks kunnen: het verkeer van een individu tegenhouden in plaats van doorgeven. Dat is zoiets als het zoeken van een druppel in een waterval.' Reden waarom de machines zeer prijzig zijn.

De Nederlandse providers worden dus ingeschakeld als onbetaalde handlangers van justitie. Daar staat tegenover dat ze zeker weten dat alleen het verkeer van de klant in kwestie wordt gekopieerd. Anders is dit in de VS. Het vermoeden bestaat dat de nieuwsgierigheid van de FBI de juridische grenzen ver te buiten gaat.

De FBI isoleert bij de internetprovider alle internetverkeer van de verdachte. De FBI leapt de data af, en maakt er een exacte kopie van. De gekopieerde gegevens gaan door een filter dat alleen de data doorlaat waarvoor de rechter toestemming heeft gegeven, bijvoorbeeld e-mail of downloads. Deze data worden vervolgens geanalyseerd. Omdat de FBI zijn werkwijze geheim houdt, bestaat het vermoeden dat de dienst meer gegevens verzamelt dan is toegestaan.

Draaideurcriminelen

NRC 19/8

„NEDERLAND MOET veiliger”, zegt het nieuwe kabinet. Maar het heeft daar minder geld voor over dan politie en justitie vragen. Deze omstandigheid verklaart de opmerkelijke aandacht die er de laatste tijd is voor een onderdeel van de criminele statistiek dat wordt omschreven als „veelplegers, draaideurcriminelen, circuitvervuilers en recidivisten”. Een harde kern van 1 procent van de verdachten – geschat op 12.000 personen – heet verantwoordelijk te zijn voor 12 procent van de geregistreerde criminaliteit. Bij 5 procent van de daders gaat het zelfs om een kwart van de criminaliteit.

Het recept lijkt duidelijk. Politie en justitie moeten zich concentreren op de harde kern en succes is verzekerd. Dat had het vorige kabinet trouwens al bedacht. Toch is er nu weer politieke verwarring ontstaan over deze ogenschijnlijk zo overzichtelijke rekensom. Het aandeel dat de harde kern wordt toebedacht betreft niet de actuele druk op de criminele statistiek maar is berekend over hun hele criminele carrière, die vele jaren kan beslaan. Bovendien zitten er ook nogal wat criminele nieuwkomers tussen de veelplegers c.q. draaideurcriminelen, die dus niet allemaal verstokte recidivisten zijn.

Deze relativeringen zijn niet nieuw en nemen niet weg dat er een categorie bestaat waarmee politie en justitie kennelijk weinig kunnen. Waarom de justitiële draaideur maar blijft lopen, wordt er overigens nooit bijgezegd. Politie en justitie zijn daar toch zelf bij? Toch betoogde de Groningse hoofd-commissaris Welten deze zomer in het *Algemeen Politieblad* dat wij voor een fundamentele keuze staan. Het strafrechtelijk systeem „is geschikt voor first offenders of voor recidivisten. Niet voor allebei”. De aanpak van de draaideurcriminelen vraagt volgens de politiechef om een nieuwe benadering in de trant van SOV (strafrechtelijke opvang verslaafden), die door het vorige kabinet is geïntroduceerd. Daarbij gaat het om een beperkte groep van hardnekkige drugsverslaafden, die veel overlast geeft. Deze mensen kunnen door de rechter voor maximaal twee jaar worden opgenomen hoewel hun delicten op zichzelf nooit tot een gevangenisstraf van een dergelijke duur zouden leiden.

Het doorbreken van het evenredigheidsbeginsel maakt SOV al tot „een ingrijpende maatregel”, erkende de vorige minister van Justitie, Korthals. De rechtvaardiging werd gezocht in de combinatie van de ernst van de individuele verslavingsproblematiek en het speciale hulpaanbod dat de SOV biedt. Of dit laatste ook echt werkt, moet nog blijken. Korthals onderkende reeds het risico van olievlakwerking: SOD (dronken rijders), SOA (allochtonen) en ga zo maar door. Voor Welten is het echter eenvoudig: „Three strikes is out.” Als iemand driemaal is opgepakt moet hij een tijdje van de straat. De hoofdcommissaris voerde op de televisie aan dat een opgepakte verdachte „off the record” vaak veel meer delicten toegeeft dan de afzonderlijke zaak waarvoor hij is ingerekend.

DAT ZAL ZO zijn, maar een overheid die zichzelf serieus neemt, kan en mag daar niet op afgaan. Strafrechtsbeleid dient te zijn gebaseerd op een duidelijke analyse van de problemen, waarschuwt het openbaar ministerie (OM) nog weer eens in het beschouwende deel van zijn jongste jaarverslag. Algemene slogans verdienen volgens het OM een gezond wantrouwen. Of dat nu ‘zero tolerance’ betreft, zoals het jaarverslag zegt, of slecht onderbouwde termen als ‘draaideurcrimineel’. „Beter geen maatregelen dan botte maatregelen”, waarschuwt het OM. Serieuze sancties tegen veelplegers zijn op hun plaats, maar alleen op basis van harde feiten.

wordt vergaard. Het is goed voor het rechtsgevoel als in sommige gevallen het *ne bis in idem*-beginsel terzijde kan worden geschoven en levensdelicten niet kunnen verjaren.

Het vergroot ook de ‘gelijkheid van wapens’ voor het Openbaar Ministerie en een verdachte. Immers, nu bestaat de mogelijkheid voor een veroordeelde tot herziening van de uitspraak als later zijn onschuldig blijkt. Revisie ten nadele van de veroordeelde is uitgesloten. Het is billijk dat ook het Openbaar Ministerie herziening kan vragen als moord of doodslag alsnog kan worden bewezen. Van DNA als bewijsmiddel mogen echter geen wonderen worden verwacht. DNA-profielen leveren doorgaans slechts het begin van bewijs op. Om tot veroordeling te komen zal daarnaast veelal nog aanvullend bewijs nodig zijn.

Het blijft een feit dat de waarde van bewijs – met name de betrouwbaarheid van getuigenverklaringen – in de loop der tijd afneemt. Dit beperkt de mogelijkheid van de verdachte om het bewijs ter discussie te stellen en om tegenbewijs te leveren. Dat staat op gespannen voet staat met het vereiste van een eerlijk proces. Het is dan ook terecht dat de indieners van het wetsvoorstel hoge eisen stellen aan de kwaliteit van het nieuwe bewijsmateriaal en aan de rechters die de waarde ervan moeten beoordelen.

Criminaliteit en cijfers

NRC 19/8

HOEVEEL DIVISIES heeft de paus, vroeg Stalin ooit spottend. Een fameus voorbeeld van een verkeerde vraagstelling. De valkuil van het denken in pure aantallen bedrijft ook de discussie over criminaliteit en onveiligheid: ophelderingscijfers, meer blauw op straat, uitbreiding van de celcapaciteit. Belangrijke onderwerpen, maar niet van. Maar er komt meer kijken bij de interne veiligheid. Dat is een thema dat de Nederlanders met reden bezighoudt. Ons land is allang niet meer de oase van orde en rust van weleer in een boze buitenwereld. De maatschappelijke verhoudingen zijn onmiskenbaar veranderd. Het kost weinig moeite te voorspellen dat het net aangehouden kabinet ooit electoraal zal worden afgerokend op zijn aanpak van de veiligheidsproblematiek.

door Peet Vogels

6 + 6 13/8

DEN HAAG - In politiek Den Haag is verwarring ontstaan over de criminaliteitscijfers. Zijn de zogenoemde veelplegers - criminelen die regelmatig in de fout gaan - nu wel of niet verantwoordelijk voor 60 procent van de gepleegde misdrijven? Uit cijfers waarover het ministerie van justitie beschikt zou blijken van niet, maar veel partijen twijfelen aan die cijfers en willen opheldering. Gisteren bleek dat de aanpak van de criminaliteit mogelijk is gebaseerd op oude, verkeerde cijfers. Justitie en politie gaan

„Mijn inzet is dat straks 80 tot 90 procent van de asielpzoekers meteen wordt afgewezen. Nu nog wordt 56 procent van de asielpzoekers niet in behandeling genomen. En wie wel wordt toegelaten - echte vluchtelingen blijven welkom - moet zich aanpassen. Ook op dat punt is in het verleden een te slap beleid gevoerd. In een sfeer van tolerantie en gedogen werd nogal eens vergeten aan vreemdelingen duidelijk te maken wat er hier van hen verwacht wordt.”

Illegaliteit wordt strafbaar, heeft het kabinet-Balkenende afgesproken. Er komt een algemene identificatieplicht. Uitgeproceerde asielpzoekers dienen het land te verlaten: daarvoor wordt zelfs een aparte verwijderingsorganisatie in het leven geroepen.

Maar de praktijk is weerbarstig, realiseert Nawijn zich. „Naar landen als Irak en Somalië kun je mensen moeilijk terugsturen. Het aantal plaatsen dat ik heb om illegalen vast te houden is beperkt. Ook toegelaten vreemdelingen met een verblijfsvergunning worden wat mij betreft teruggestuurd als ze strafbare feiten plegen. Gewelddelicten, zedendelicten en óók diefstal. Men moet met zijn poten van anderen spullen afbliven.”

Kamer wil opheldering over misdaadcijfers

ervan uit dat zestig procent van de misdaad door zogeheten veelplegers wordt gepleegd. Maar justitie beschikt al enige tijd over gegevens die erop wijzen dat dit cijfer lager ligt. Uit

die cijfers blijkt dat juist veel nieuwkomers het grootste aandeel (39 procent) in de misdaad hebben, en niet negen procent. Veelplegers zijn verantwoordelijk voor twintig in plaats van zestig procent van de totale misdaad. Mochten de nieuwe cijfers van Justitie kloppen, dan willen de partijen een hardere aanpak van de nieuwe criminelen. VVD en LPF willen eerst meer duidelijkheid over de precieze cijfers. „Als blijkt dat de meeste misdaden gepleegd worden door mensen die voor het eerst in de fout gaan, dan moeten we daar maatregelen tegen nemen”, aldus Cornielje van de VVD. PvdA en GroenLinks willen dat

Strafrecht NRC 11-8

Dr. H.J.R. Kaptein stelt zich op het standpunt dat het *ne bis in idem*-beginsel voor ernstige misdrijven afgeschaft mag worden (NRC Handelsblad, 5 augustus). Hij komt tot deze conclusie door de vraag te stellen waartoe het strafrecht eigenlijk dient. Volgens Kaptein is genoegdoening voor slachtoffers de zin van het strafrecht. Blijkbaar behoort ook ik tot de generatie (strafjuristen die nog geleerd heeft dat het strafrecht niets te maken heeft met verhoudingen tussen burgers onderling, want ik kan ik me nog goed herinneren hoe prof. Rüter ons doceerde dat een veroordelende rechter niet (primair) de genoegdoening van het slachtoffer als uitgangspunt moet nemen, maar de terugkeer van de dader in de samenleving. Het slachtoffer en/of zijn nabestanden zijn toch nooit tevreden over de strafmaat, aldus Rüter.

Dit college lijkt niet aan te sluiten op de mening van degenen „die het strafrecht willen hervormen in ‘herstelrechtelijke’ richting”. Betekent dat ook dat daarmee genoegdoening van het slachtoffer belangrijker is dan de herintreding van de dader in de samenleving?

In het strafrecht gelden meerdere belangen. Deze belangen lopen door elkaar en vallen daardoor niet, zoals in het civiele- en het bestuursrecht, in te delen in een horizontale- (burgers versus burgers), dan wel verticale structuur (staat versus burgers). Het strafrecht heeft een structuur *sui generis*, en de vraag waartoe het strafrecht dient valt dan ook niet onduidelzinnig te beantwoorden. Wanneer men een keuze wil maken tussen instandhouding, dan

wel (gedeeltelijke) afschaffing van het *ne bis in idem*-beginsel, zal men een afweging moeten maken tussen alle belangen die komen kijken bij strafvervolgung, ongeacht of deze belangen thuis horen in een horizontale-, dan wel verticale structuur. MR. W. BOON, Amsterdam

niet vrijgemaakt voor de bestrijding van de criminaliteit. Het zal met mij benieuwen hoe ze dit op werken met de scholen, het maatschappelijk werk en justitie. Alleen zal dat veel extra geld kosten en dat heeft dit kabinet

Camera's in de rechtszaal! NU! 'Cameratoezicht tast waardigheid Van der G. aan'

De openbaarheid is zeer gediend met tv-camera's in de rechtszaal, aldus oud-rechter en Kamerlid Boris Dittrich. Wat vinden advocaten ervan? En zijn omroepen in dat soort zendtijd geïnteresseerd?

door KEES SLUYS
VR 31/1

TWEEDE-KAMERLID VOOR D66 (en oud-rechter) Boris Dittrich, sowieso nogal aanwezig in de media, is de laatste weken bezig met een nieuwe offensieve. Zijn dringende boodschap: de tv-camera hoort thuis in de rechtszaal.

Zowel de *Haagsche Courant* (13 augustus) als *Het Parool* (20 augustus) drukten het uitvoerige pleidooi af. Een van zijn argumenten gaat als volgt: 'Een groot voordeel van tv-registratie is dat alle procesdeelnemers op de zitting aanwezig zijn en op elkaars argumenten reageren. Daardoor ontstaat een compleet beeld van de zaak. Dat is nog eens wat anders dan al die praatprogramma's op televisie, waar sommige advocaten ongebreidel hun kant van de zaak toelichten en nauwelijks weerwerk krijgen. Insiders weten dat er soms grote onzin wordt uitgesproken, maar het grote publiek wordt op het verkeerde been gezet. Ondertussen heeft het Openbaar Ministerie in de beeldvorming het nakijken, want het is de officier van justitie niet toegestaan buiten de zitting om in te gaan op de strafzaak.'

Ander belangrijk punt voor Dittrich: 'Een zware vorm van openbaarheid en de mogelijkheid van publieke kritiek gankelijk zijn voor het publiek en de media, geen enkele uitgezonderd. Dus ook de radiomicrofoon en de tv-camera moeten worden toegelaten. De openbaarheid versterkt de controlefunctie van

Mocht de minister van Justitie een noodmaatregel nemen om het permanente cameratoezicht in Volkert van der G.'s cel te handhaven? De Raad voor de Strafrechtstoepassing doet binnenkort uitspraak.

NU

Door onze redacteur JOOST ORANJE
AMSTERDAM, 21 AUG. Langzaam maar zeker begint de tijd te dringen. Vandaag is het de 41ste dag van de hongerstaking van Volkert van der G., de verdachte van de moord op Pim Fortuyn. De 33-jarige Harderwijkse, vertellen mensen uit zijn omgeving, begint de laatste week de gevolgen te voelen van zijn actie. Van der G., inmiddels enkele kilo's lichter, voelt zich steeds slapper, al heeft hij zijn herrens erbij en is hij gewoon aan spreekbaar.

Ondertussen ligt één vraag steeds pregnanter op tafel: waar ligt Volkert's grens? Niemand kan inschatten of hij de uiterste consequentie van zijn hongerstaking wil aanvaarden. Maar één ding is zeker: de uitkomst van de zitting die gisteren achter gesloten deuren voor de Raad voor Strafrechtstoepassing werd gehouden zou wel

eens een doorslaggevende rol in zijn besluit kunnen gaan spelen. Die raad, het hoogste beroepsorgaan voor klachten van gedetineerden, staat voor een belangrijke beslissing. Niet alleen omdat het de bekendste verdachte van Nederland betreft. Maar ook omdat er een onstreden besluit van voormalig minister Korthals van Justitie moet worden getoetst over het permanente cameratoezicht in Volkert van der G.'s cel. Korthals vaardigde de hals over kop een nieuwe regeling uit om de camera's te kunnen handhaven, een actie die inmiddels tot beroering heeft geleid. Sommige juristen betitelden het als 'gelegenheidswetgeving' en de gedetineerdencommissie van Dermerius, onderdeel van de 'bijlmerbajes', het huis van bewaring waar Van der G. gedetineerd zit, stelde een petitie op. Daarin wordt het permanente cameratoezicht en de uitholling van de rechtspositie van gedetineerden bevestigd.

De camera-observatie in Van der G.'s cel is een van de bezwaren die hij tegen zijn detentie-omstandigheden heeft. Die laten hem, zo vertelde zijn advocaat A. Franken, onlangs op de eerste rechtszitting, "geen enkele menselijke waardigheid en kwaliteit van leven". Het permanente cameratoezicht speelt daarbij een belangrijke rol. Het is, zoals zijn raadslieden zeggen, "geen inbreuk op de persoonlijke

levensfeer, maar een volledige ontkenning daarvan". Van der G.'s advocaten hebben inmiddels een lange juridische weg afgelegd waarin is geprobeerd de camera-observatie, die volgens de oorspronkelijke regels alleen maar mag worden toegepast als er sprake is van suïcidegevaar, gestopt te krijgen. Bij iedere verandering gingen ze in beroep bij de Commissie van Toezicht van Dermerius. Uiteindelijk hadden de raadslieden succes. Op 11 juli oordeelde de beklagcommissie dat het cameratoezicht in ieder geval vanaf 19 juni "niet meer redelijk" was, omdat er geen gevaar voor zelfmoord bestond. Overigens, zo

bleek gisteren tijdens de zitting van de Raad, had de inrichtingspsycholoog in brieven van 5 en 13 juni reeds geconstateerd dat er geen signalen waren op grond waarvan kon worden gedacht dat Van der G. tot suïcide geneigd zou zijn.

Het succes van de raadslieden bleek een Pyrrusoverwinning. Want op 5 juli vaardigde Korthals de bewuste noodmaatregel uit die ervoor moest zorgen dat de camera's toch bleven hangen. Het criterium werd niet enkel het suïcidegevaar, maar ook de "maatschappelijke onrust" die zou ontstaan als Van der G. zou ontvluchten of als er schade aan zijn gezondheid

Geen zelfbeschikking

Een meerderheid in de Tweede Kamer wil dat de verdachte van de moord op Pim Fortuyn, Volkert van der G., desnoods onder dwang wordt gevoerd als hij aan zijn hongerstaking dreigt te overlijden. CDA, LPF, VVD en Leefbaar Nederland vinden het daarom nodig dat voor Van der G. een uitzondering wordt gemaakt op het Nederlandse recht.

Normaal geldt voor hongerstakers in Nederland het zelfbeschikkingrecht. Volkert van der G. is sinds enkele weken in hongerstaking. Hij is bezig met een wilsverklaring waarin hij stelt niet kunstmatig te willen worden gevoerd als zijn toestand kritiek wordt. Volgens de politieke partijen in de Tweede Kamer is de Nederlandse rechtsorde zo geschoot door de moord op Fortuyn dat het van het allergeenste belang is dat Van der G. zich voor de rechter verantwoordt. Het duurt naar verwachting nog enkele maanden voor zijn proces wordt hervat.

DE REGELS EN DE UITZONDERING

KEES SCHUYT

Jury fair samengesteld? Een strafzaak die de gemoeederen lange tijd bezig hield was voldoende om van A tot Z de emoties en de rationaliteit van een strafproces uit te leggen.

Vergeleken hiermee leek van de zaak V. v.d. G. niet veel meer te leren te zijn dan het ervaringsgegeven dat het bij de meeste strafzaken neerkomt op een zorgvuldige vaststelling van de feiten. Wat er op de avond van 6 mei gebeurd is zal geen groot raadsel blijven en er is vermoedelijk voldoende bewijs voor een veroordeling. Maar het leerzame schuilt in alles wat er om deze zaak gebeurt, inclusief de botsing tussen maatschappelijke emoties en de ratio van het recht.

Op alle geschreven of ongeschreven regels lijkt in de zaak Van der G. een uitzondering gemaakt te worden. Nieuw is de aanwezigheid van live-televisie in de rechtszaal. Nieuw is het alomdoorbekende van de sub judice-rechtelijke overzaken die nog door de rechter berecht moeten worden. Nieuw is de grote terughoudendheid bij eenieder. Iedereen rept en roert maar. Nieuw is de kritiek van een lid van het parlement op de samenstelling van de recht-

zou ontstaan. De nieuwe maatregel garandeerde niet alleen de handhaving van de camera-observatie, het confronteerde ook de beklagcommissie met een nieuwe situatie. Werd het cameratoezicht zonder de nieuwe regel onrechtmatig geacht, met de nieuwe regel was het dat niet, oordeelde de Commissie van Toezicht. En dus stond de affaire gisteren in beroep op de rol bij de Raad voor de Strafrechtstoepassing. Daar betoogde Franken dat de noodmaatregel van Korthals rechtskracht mist omdat hij in strijd is "met de tekst, de strekking en de geschiedenis" van de Penitentiaire Beginselenwet.

De regeling van cameratoezicht, zo zei Franken, is zo ingrijpend voor de privacy dat dat geregeld moet worden via de wetgever, de Tweede Kamer dus. Hij krijgt daarbij steun van onder meer J. Uit Beijerse, doordamse Erasmusuniversiteit, en W. Bos, plaatsvervangend voorzitter van de Commissie van Toezicht van het Vc, een ander onderdeel van de 'bijlmerbajes'. Zij schrijven in het vrijdag uit te komen *Nederlands Juristenblad* dat een regeling als het permanente cameratoezicht een zaak is van de formele wetgever, waarbij naarmate de bevoegdheid een grotere inbreuk maakt, de voorwaarden preciezer moeten worden omschreven. Bovendien is het maar de vraag of de

gels in zo'n korte tijd is een stabiele democratie onwaardig en lijkt tevel op de nadagen van de Weimarrepubliek, waar de uitzondering de regel ging vormen en de politiek van 'vriend en vijand' het recht ging bepalen. Onze diepgevoelde gewoonte om op fatsoenlijke wijze met regels en wetten om te gaan, komt in het gedrang.

Rechtsregels, waaronder ministeriële richtlijnen, horen algemeen te zijn, omdat slechts door die abstracte algemeenheid rechtsgelijkheid kan worden nagestreefd. Een wet, die voor één geval, in vliegende haast, gemaakt lijkt, zoals de richtlijn van 5 juli jl. om permanent cameratoezicht toe te laten, heeft de schijn van perversiteit van recht tegen zich.

Ook de rechtsgrond van die regel kan niet door de beugel: 'in dien bij ontvluchting of schade aan de gezondheid van de gedetineerde grote maatschappelijke onrust zou ontstaan'. Grote maatschappelijke onrust is een te vage en te dubieuze term voor opname in een wettelijke maatregel, een term die riet naar oude Sovjetpraktijken. Het is een olie-

inbreuk wel opweegt tegen het doel, stellen Uit Beijerse en Bos. Franken betoogde gisteren dat ook al zou de noodmaatregel wel deugen, het cameratoezicht nog onrechtmatig is. Europese wetgeving geeft namelijk aan dat er geen argumenten moeten zijn om het middel te gebruiken. Bovendien: wat is 'maatschappelijke onrust' precies? Waarom hangen er wel camera's in de cel van Van der G. en niet in de cellen van bijvoorbeeld verdachten die worden beschuldigd van betrouwenheid bij de dood van het meisje van Nulde?

De Raad voor de Strafrechtstoepassing heeft de bevoegdheid om de noodmaatregel van Korthals terug te draaien. Of dat gebeurt is de vraag. Ook de Raad zal, bewust of onbewust, meewegen dat Van der G. een verdachte is in een strafproces waarop grote maatschappelijke en politieke druk staat.

Mocht de Raad het beklag van de advocaten verworpen, dan rust hun niets anders dan de gang naar het Europees Hof in Straatsburg. Of daarvoor tijd is is ongewis. Dat maakt de zaak zo bizar: mocht Van der G. de uiterste consequentie van zijn hongerstaking aanvaarden, dan gebeurt er iets waarvoor het aanvankelijk nou juist de bedoeling was dat het niet cameratoezicht voorkomen had moeten worden.

terni, die zelf werkt als een olie-vlek. Het gevaar bestaat dat dezelfde 'maatschappelijke onrust' nu ook als rechtvaardiging wordt aangewend - vanwege dit uitzonderlijk geval - voor de beslissing over de toediening van dwangvoeding. Maar die beslissing, van een gevangenisdirecteur, van de minister van Justitie of van een rechter in kort geding, dient gebaseerd te worden op de daarvoor geldende rechtsgronden, te vinden in Grondwet, andere wetten, internationale verdragen en medische beroepsregels. Nummer in de onrustige, onbepaalde wil van het volk.

Een politiek van 'vriend en vijand' mag geen basis zijn voor welk recht dan ook. De belangrijkste functie van het recht wordt meestal al over het hoofd gezien: het recht regelt de voortgang van de interactie tussen personen, ook en juist wanneer die interacties helemaal zijn vastgelopen. Als twee mensen niet meer samen door één deur kunnen, regelt het recht dat ze toch nog allebei door die deur kunnen, hetzij na elkaar, hetzij apart. Maar daarvoor zijn wel statutaire regels nodig, die langert mee-gaan dan één geval.

VENVOEG IN 11/8

van de rechters worden vastgelegd en het voorlezen van de uitspraak. Voor de rest moeten de krantenjournalisten maar een verslag schrijven van wat er zich zoal afspeelt. Dit onderscheid tussen journalisten is gebaseerd op de macht der gewoonte en op angst voor het onbekende, maar heeft geen goede juridische grondslag.

In Nederland is er één rechtszaal, waar de camera constant aanwezig is, en waar we de verdachte recht in het gezicht kunnen kijken. Niemand heeft er bezwaar tegen gemaakt. Het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag laat

heel de wereld meekijken naar het proces tegen de Servische oorlogsmisdadiger Milosovic. Maar het is wel hypocriet dat een paar honderd meter verderop in de Haagse rechtbank geen camera wordt toegelaten in zaken, die de Nederlandse samenleving ernstig hebben geschokt. Ik wil dat de wetgever zijn verantwoordelijkheid neemt en het uitgangspunt van toegankelijkheid van de zitting voor alle soorten media in de wet vastlegt.

Mr. Boris O. Dittich is Tweede-Kamerlid voor D66 en fractievoerder justitie.

Openbaarheid keuze verdachte

Door Cees Gutter

Mr. B. Dittich bepleit een verruiming van de publieke toegankelijkheid van strafzittingen bepleit. Mij lijkt een sterke beperking daarvan meer voor de hand te liggen.

Als een strafzaak in het openbaar behandeld wordt, gebeurt dat primair ter voldoening aan een aanspraak daarop van degene die door de officier van justitie als verdachte is aangewezen.

Dat recht van de verdachte, neergelegd in artikel 6 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens, is een verworvenheid in de strijd te-

gen de eeuwenoude gewoonte strafzaken in beslotenheid te behandelen, ongeacht de wensen van de verdachte daaromtrent. Het is aan de verdachte te beslissen of hij van dat recht gebruik wenst te maken.

Doorgaans zal hij 'het beschamende ritueel van terechtstaan' - zoals het door deskundigen van het Willem Pompe Instituut in Utrecht is genoemd - vermoedelijk bij voorkeur niet in het openbaar willen ondergaan, en dus kiezen voor beslotenheid.

C. Gutter is emeritus-hoogleraar strafrecht en strafprocesrecht aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.

wel dat iedereen heeft: „We willen allemaal weten wat Van der G. heeft bewogen. Maar het wordt toch eens tijd dat de LPF-fractie met serieuze voorstellen komt. Eerst roept kamerlid Hoogendijk op de rechter in dit proces te wraken en nu weer dit. De LPF is medewetgever van dit land en dus verantwoordelijk voor ons rechtsstelsel. Daar moeten ze zich van bewust worden. Het vergt een andere houding.” CDA-kamerlid Van Haersma Buma vindt het plan van LPF ondoordacht, omdat hiermee verdachten wel eens verklaringen zouden kunnen gaan afleggen die achteraf niet de waarheid blijken te zijn. „Dat hebben we in de Puttense moordzaak al gezien. Toen bleek na de strafoplegging pas dat de verklaringen niet klopten”, aldus Buma. Het CDA vindt ook niet dat je de rechten van verdachten op deze manier moet aantasten, omdat die tegen het Europese verdrag ingaan. „Die kant moet je als Nederland ook niet op willen gaan”, zegt Buma.

door Pieter van Os

Het zou wat zijn als de raadslieden van Volkert van der G. krijgen waar ze op mikken: strafvermindering of zelfs een niet-ontvankelijkheidsverklaring van het Openbaar Ministerie door toedoen van de opmerkingen van LPF'ers Mat Herben en Jim Janssen van Raay en de lijsttrekker van Leerbaar Nederland Fred Teeven. Uit het verweer van de advocaat van Volkert van der G. op de pro-formazitting, in de extra beveiligde rechtbank in Amsterdam-Osdorp, blijkt dat uitspraken van «publieke autoriteiten», van met name de LPF, een van de weinige aanknopingspunten vormen voor een effectieve verdediging. De verdedi-

ging wil aantonen dat de verdachte al is veroordeeld voordat het proces goed en wel heeft plaatsgevonden. Franken herhaalde enkele keren nadrukkelijk dat dit in strijd is met artikel zes van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Dat bepaalt dat eenieder voor onschuldig doorgaat totdat zijn schuld in rechte is komen vast te staan.

In eerdere strafzaken is gebleken dat de rechter «trial by media» als strafvermindering grond erkent. Als naam, toenaam en familieomstandigheden uitgebreid zijn doorgenomen in de landelijke pers, staat de publieke schandpaal voor enige jaren gevangenisstraf. Als nu ook politici zich al voor de rechtszaak over de verdachte uitspreken, is de redenering van de verdediging, dan is er sprake van oneigenlijke en onaantvaardbaar grote politieke beïnvloeding, waardoor de verdachte de mogelijkheid van een eerlijk proces is ontnomen.

Zal Franken slagen in zijn opzet? Vooralsnog heeft de rechter wel degelijk het verzoek van de verdediging ingewilligd om LPF-politici Jim Janssen van Raay en Mat Herben en lijsttrekker van Leerbaar Nederland en voormalig officier van justitie Fred Teeven te horen. Ze moeten uitleggen hoe ze weten dat Volkert van der G. lid is van een bende van vijf «gevaarlijke personen» (Herben), wat de aanwijzingen zijn voor de bewering dat de verdachte deel uitmaakt van het internationale netwerk van al-Qaeda (Janssen van Raay) en wat de doorslaggevende argumenten zijn om te beweren dat Volkert een goetend schutter is die onmogelijk in zijn eentie kan hebben gehandeld (Teeven).

De laatste had er zeker niet op gerekend te worden gehoord. Hij was nog officier van justitie toen hij zijn bewering op 12 mei deed. Drie dagen later werd hij in de Tweede Kamer gekozen. Maar Teeven zei afgelopen zaterdag dat hij al op 10 maart een buitengewoon verlof had gekregen, opdat hij, alhoewel inmiddels een belangrijk publiek persoon, «vrijuit kon praten».

De scheiding der machten, en zeker die tussen rechtsprekende en wetgevende macht is een belangrijk leerstuk, maar daar lijken de juristen Teeven en Janssen van Raay zich maar matig van bewust.

De rechtszaak Van der G. doet totnogtoe denken aan de begindagen van een van de meest sensationele rechtszaken van de vorige eeuw. Ook in de zaak van de Amerikaanse staat tegen O.J. Simpson scheen de bewijslast aanvankelijk overweldigend en stond de verdediging voor een schier onmogelijke taak. Het hele Amerikaanse volk had op televisie kunnen zien hoe Simpson vluchtte van de plaats van het misdrijf, met bloed op zijn kleding en in zijn auto. En ook in deze zaak vormde DNA-materiaal een deel van de loodzware bewijslast. Toch wist de verdediging twijfel te zaaien over de opsporingsmethoden van het openbaar ministerie en de politie, die ook nog eens aantoonbaar uit bevooroordeelde

racisten bleek te bestaan. Het overwegend blanke opsporingsapparaat van Los Angeles kreeg uiteindelijk de zwarte Piet toegespeeld en Simpson werd vrijgesproken.

Vrijspraak of forse strafvermindering in de zaak-Volkert van der G. zal grote maatschappelijke gevolgen hebben. Het kan de ultieme katalysator zijn van alle onvrede in de samenleving tegen de zogenaamde «gevestigde macht», de overheid, het rechtssysteem in het bijzonder en Nederland in het algemeen. Stille tochten zijn nog maar het minste wat daarbij mag worden verwacht. De LPF zal na vrijspraak kunnen rekenen op een nog grotere verkiezingsoverwinning dan die de partij behaalde op 15 mei. Maar als de vrijspraak of strafvermindering langs de lijnen zal verlopen die advocaat Franken nu heeft uitgezet, zal dat, paradoxaal genoeg, betekenen dat de LPF'ers zelf verantwoordelijk zijn voor een mild vonnis.

Rechtsgeleerden denken dat het vooralsnog niet zo'n vaart zal lopen. De tactiek van Franken en zijn advocatenkantoor is vooral effectief in landen waar juryrechtspraak bestaat, zoals het Amerika van O.J. Simpson. Het proces politiseren is een vindingrijke laatste optie voor de raadslieden van Volkert, maar het is wellicht ook een zwaktebod.

De vraag of Volkert van der G. schuldig is aan het vermoorden van Pim Fortuyn zal voor de rechter hoogstwaarschijnlijk minstens zo belangrijk blijken als de politieke beïnvloeding van de procesgang.

Al is het waar dat Volkert van der G. in de media aillang is veroordeeld, waarmee maar is aangetoond dat artikel 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens in deze tijd vooral bestaat uit een verzameling mooie woorden.

De wraak van het gedogen

door Erik van Ree

GA 11/8

Achter de zelfgenoegzaamheid van de gevestigde orde der gedogers, die menen zeer verlicht met drugs om te gaan, gaat angstherij schuil. Gezien het Amerikaanse overwicht en de internationale verdragen zou een Nederlandse Alleingang moeilijk zijn. Liever achter George W. aan het moeras in, en marine, justitie en politie door laten ploeteren in een uitzichtloze onderneming, dan nog eens nadenken.

Ooit deden we in Nederland een beetje iacherig over de *war on drugs*. Die was onbeschaafd — typisch Amerikaans trouwens — en bovendien contraproductief. Inmiddels is ons land sluipenderwijze, zonder dat daar ooit een gedegen debat aan is gewijd, combattant in de oorlog geworden. In maart 2000 tekende Nederland een verdrag met de Verenigde Staten over het gebruik van twee militaire bases op Aruba en Curaçao door het Amerikaanse leger. De verdragstekst stelt dat «bij het beteugelen van illegale drugsactiviteiten» aanzienlijke nationale middelen moeten worden ingezet, met inbegrip van «speciale luchtvaartuigen, strijdkrachten, burgerpersoneel». Het verdrag is een officiële Nederlandse erkenning van het feit dat drugsbestrijding ook een taak van het leger is.

De Antillen bevinden zich op een kruispunt van de internationale cocaïnesmokkel. Jaarlijks zou zo'n tweehonderd ton van het vasteland afkomstige coke de eilanden aandoen. De op de Forward Operating Locations gestationeerde toestellen sporen schepen en vliegtuigen op die mogelijk drugs smokkelen. Vervolgens wordt getracht tot onderschepping over te gaan. De *counterdrug*-operaties worden aangestuurd vanuit Key West, Florida, en vallen onder de Amerikaanse Joint Inter-Agency Task Force East. Een van de operationele commandanten is de bevelhebber van de Nederlandse marine in het Caribische gebied. De Nederlandse legeronderdelen (waaronder fregatten, een onderzeeër, en Awacs- en patrouillevliegtuigen) maken aldus deel uit van een Amerikaanse bevelstructuur.

De jaarlijkse cocaineproductie in Colombia, Bolivia en

Peru wordt momenteel op ruim negenhonderd ton geschat, waarvan meer dan de helft naar de Verenigde Staten gaat. Enkele jaren geleden lanceerden de VS het zogenaamde Plan Colombia, dat onder meer voorziet in de training van Colombiaanse antidrugsbataljons en de levering van gevechtshelikopters aan dat land. De Colombiaanse coca- en papavervelden worden al sinds 1994 besproeid met landbouwgif. De grond wordt zo voor bebouwing onbruikbaar gemaakt, het grondwater wordt vergiftigd, vee en vis sterven, kinderen worden ziek. Na de verwoesting van hun nering trekken de boeren dieper het regenwoud in, en kappen nieuwe stukken kaal voor de coca-aanplant. Sinds de start van de besproeiingen is de cocateelt overigens met ruim tweehonderd procent toegenomen.

Een fijn onderscheid tussen de guerrillabewegingen waarmee de Colombiaanse regering al jaren in conflict is (en die zich voor een belangrijk deel uit de cocaïne financieren) en de drugsmafia maakt de Amerikaanse regering niet. *Counter narcotics* en *counterinsurgency* lopen door elkaar. Washington heeft de besproeiing van de coca- en papavervelden uitbesteed aan het private defensiebedrijf Dyncorp, dat ook gevechtshelikopters en huursoldaten inzet om zich tegen de Farc te verdedigen.

De bezwaren van de Europese Unie tegen het Plan Colombia vormen geen bezwaar voor de Nederlandse regering om er toch indirecte medewerking aan te verlenen. Amerikaanse toestellen vliegen vanaf de bases op Aruba en Curaçao hun verkenningsmissies boven dat land. De informatie wordt gebruikt voor de spioeroperaties. Deze vluchten hebben bovendien Colombiaanse militairen aan boord, zodat dit leger, dat zich aan grove schendingen van de mensenrechten schuldig maakt, mee profiteert.

De volgzzaamheid van het schijnbaar zo rebelse Nederland is langzamerhand opvallend. Ook op zuiver juridische gronden is de uitlevering van Nederlandse staatsburgers die worden verdacht van xtc-handel met de Verenigde Staten zeer aanvechtbaar. Volgens de Nederlandse uitleveringswet worden onderdanen alleen uitgeleverd indien gewaarborgd is dat een eventueel opgelegde straf in eigen land mag worden uitgezeten. De Verenigde Staten hebben echter nooit méér willen toezeggen dan teruglevering «welwillend» in overweging te zullen nemen. Maar wat te doen indien Washington ooit als voorwaarde zou stellen dat de strafmaat niet, zoals gebruikelijk, aan het Nederlandse recht mag worden aangepast?

Dit is niet het enige probleem. De Amerikaanse undercoveragenten van de Drugs Enforcement Administration die op Nederlands grondgebied werkzaam zijn, hebben toestemming van een Nederlandse officier van justitie. Doch in de praktijk is de controle beperkt. Advocaten vermoeden dat zij zich schuldig maken aan vormen van infiltratie en uitlokking die in strijd zijn met de Nederlandse regels. In het geval van de Zwolse dj had ook de uitleveringsrechter twijfels over de toelaatbaarheid van het bewijsmateriaal, en wenste Amerikaanse functionarissen te horen. Hoewel dezen niet verschenen, ging zij toch akkoord met uitlevering. Daar komt bij dat de Amerikaanse procesvoering in drugszaken naar Nederlandse maatstaven niet eeriijk is. De dreiging met extreem hoge straffen en een veel ruimer bewijsrecht brengen verdachten er licht toe schuld te bekennen in ruil voor strafvermindering. Het resultaat kan zijn dat Nederlandse burgers worden veroordeeld op basis van in ons land onrechtmatig verkregen bewijsmateriaal en volgens een naar onze maatstaven unfair proces. Over de barre omstandigheden in Amerikaanse gevangnissen nog gezwezen. En dit alles alleen omdat de Nederlandse regering, beschaamd door de reusachtige omvang van de illegale xtc-productie in ons land, als de dood is er door Washington van te worden beschuldigd niet mee te werken aan de bestrijding van deze florerende branche.

De drugsbestrijding begint inmiddels gevestigde rechtsbeginselen te ondermijnen, met name het recht op gelijke behandeling. Volgens de wet van december 2000 die de zogenaamde Strafrechtelijke Opvang Verslaafden regelt, kunnen «verslaafden» die in de voorafgaande vijf jaar ten minste driemaal eerder een misdrijf begingen door de rechter voor ten hoogste twee jaar in een inrichting worden geplaatst. Dit geldt echter alleen voor hen die afhankelijk zijn van een middel op lijst 1 van de opiumwet. Op alcoholisten is de maatregel niet van toepassing, even-

min als voor criminelen zonder middelenprobleem. Het komt erop neer dat iemand met een heroïne- of cocaïne-probleem die voor de vierde keer een misdrijf begaat veel langer wordt opgesloten dan een ander met hetzelfde aantal streepjes op zijn kerfstok. Met de noodwet voor de opsluiting van drugskoeriers van maart 2002 is een nieuwe vorm van rechtsongelijkheid ingevoerd. Zogenaamde «bolletjesslikkers» worden voortaan vastgezet onder een speciaal regime met minimale voorzieningen en mogelijk vier gevangenen op één cel. Zij hebben minder rechten dan andere gedetineerden die tot precies dezelfde vrijheidsstraf zijn veroordeeld.

De bolletjesaffaire heeft alle kenmerken van paniek. Sinds 1999 is het aantal vanuit de Antillen aanvliegende cokeslikkers dramatisch gestegen. In de eerste vijf maanden van dit jaar was het aantal arrestanten op jaarbasis 2160 — bijna een vijfde van de totale gevangenis capaciteit. Korthals mikte op 1400 noodcellen. In allerijl worden voormalige grenshospitia, psychiatrische ziekenhuizen en kazernes gereed gemaakt. Op Schiphol komen mobiele cellen (verbouwde zeecontainers) en een demonstabele rechtbank. Particuliere veiligheidsdiensten worden ingeschakeld, soldaten bewaken de terreinen. De rechtbank in Haarlem en het Amsterdamse gerechtshof, wier werk door de vele drugszaken in gevaar komt, krijgen er negen rechters bij, plus twintig man ondersteunend personeel. De uitgaven zijn zo omvangrijk dat in andere sectoren bezuinigd moet worden.

Ondertussen leiden de bolletjeschaos, de overbelasting van het juridisch en politieapparaat, en de betrokkenheid van Nederland bij een vuile oorlog in Colombia allerminst tot bezinning. Het nieuwe regeerakkoord van CDA, VVD en Liberaal-Patriottisch Front voorziet slechts in meer van hetzelfde. Minder coffeeshops, meer gedwongen afkicken, verbod op het testen van xtc-pillen. En als klap op de vuurpijl: nog krachtiger en meer inzet van middelen tegen xtc- en cocaïnehandelaren. Oogkleppen op, en we gaan gewoon door.

Inmiddels is het evident dat de drugsbestrijding niet effectief is. Grosso modo stijgt het gebruik in de geïndustrialiseerde wereld door de jaren heen langzaam maar zeker. De generatie die nooit iets met drugs te maken heeft gehad, wordt oud en neemt aan betekenis af. Volgens een zeer ruwe schatting heeft inmiddels ongeveer de helft van de West-Europese bevolking tot veertig jaar ooit wel eens gebruikt. Met name vergelijkende cijfers spreken boekdelen. *De Volkskrant* noteerde onlangs in een commentaar: «Zo lang er in Nederland met zijn liberale drugsbeleid vraag is naar drugs, zullen smokkellijnen blijven bestaan.» Echter, in de Verenigde Staten — met draconische straffen en *random* urinetests in onderwijs en bedrijfsleven — is het gebruik aanzienlijk hoger dan in Nederland (zie tabel).

1999 OOIET GEBRUIKT 15-16-JARIGEN	VERENIGDE STATEN	NEDERLAND
Cannabis	41%	28%
Cocaïne	8%	3%
Xtc	6%	4%

Bron: Nationale Drugmonitor 2001

Het meest opmerkelijke cijfer is dat voor cannabis. Reeds decennia kan dit in ons land even makkelijk worden gekocht als bloemkool of tuinbonen. Voor de consument is cannabis praktisch gesproken gelegaliseerd. Toch is de consumptie ervan lager dan in de Verenigde Staten. De beschikbare cijfers lijken uit te wijzen dat de omvang van drugsgebruik een in belangrijke mate autonoom proces is. Mensen willen al dan niet gebruiken, en laten zich daarbij weinig door de overheid beïnvloeden, of deze koop nu makkelijk of moeilijk maakt. Zware repressie of legalisering — het maakt niet zo veel uit. Het gebruikersaantal gaat zijn eigen gang.

De drugsproblematiek heeft de politiek echter in een claustrofobische greep. Politici hebben het gevoel geen andere keus te hebben dan door te gaan op de ingeslagen weg. Hoe heeft het zo ver kunnen komen? Ooit beroemde de politieke elite in ons land zich er immers op het zogenaamde «drugsprobleem» eerder in medische dan in strafrechtelijke termen te bekijken. Ongetwijfeld spelen verschuivingen in de internationale verhoudingen een voor-

name rol. Sinds het einde van de Koude Oorlog zitten de Verenigde Staten hoger te paard dan ooit, en het ontbreekt de Nederlandse elite aan moed om weerstand te bieden aan de eisen van de enig overgebleven grootmacht. Toch is het te simpel om enkel naar deze realiteiten te verwijzen.

De relatief schappelijke Nederlandse omgang met drugs beruiste altijd al op een defensief en slecht door-dacht uitgangspunt. Grondslag van het «gedoogbeleid» is niet de gedachte dat drugsgebruik een normale zaak zou zijn. Integendeel, met George W. menen de gedogers dat drugs een kwaad vormen. Naar onze tolerante traditie is het echter onbegonnen werk om het kwaad met wortel en tak uit te roeien. Een dergelijk streven is zelfs contraproductief. Laat het kwaad beter een kleine ruimte, waar we er nog enig zicht op hebben. Het gedoogbeleid presenteert zichzelf kortom als het kleinste kwaad. Hier wringt de schoen. In een tijd waarin velen het kwaad helemaal niet meer door de vingers willen zien, kan het gedogen zichzelf nauwelijks verdedigen. De gedogers pogen immers niet een ongerechtvaardigd verbod te verzachten, maar missen slechts de *guts* om een gerechtvaardigd verbod te effectueren.

Ironisch genoeg heeft juist de Nederlandse focus op volksgezondheid hier een funeste rol gespeeld. Eerder dan een alternatief voor repressie te vormen, levert het medische model er juist de munitie voor. De hele prohibitie is immers gebaseerd op het argument dat drugs de gezondheid schaden. Zonder Volksgezondheid heeft Justitie geen zaak. Ondertussen is het medische denken eenzijdig en komt daarom tot scheve conclusies. De simpele basisgedachte ervan — roesmiddelen met een relevant (geestelijk of lichamelijk) gezondheidsrisico vormen een kwaad — is allerminst vanzelfsprekend. Roesmiddelen zijn op de eerste plaats genotmiddelen, en pas daarna ook dragers van een gezondheidsrisico. Zij zouden niet als kwaad moeten worden beschouwd maar als een riskant goed — een goed met een kwade kant.

Deze gedachte is trouwens niet moeilijk te vatten. Iedere wijnliethebber snapt het onmiddellijk. Het vereist slechts een kleine mentale stap om haar naar xtc en cocaïne door te trekken. Het gebruik van deze middelen is geen ziekte, maar zou als normale, zij het riskante, consumptie moeten worden beschouwd. Dat stelt ons als samenleving eindelijk in staat om te zien wat al lang zichtbaar was: er is een nieuwe en zich gestaag uitbreidende groep consumenten ontstaan die dit soort middelen nu eenmaal voor hun plezier gebruiken. Het is niet meer dan normaal hen daar via een legale markt toe in staat te stellen. Dat een klein deel der gebruikers in ernstige problemen komt en dat aan het gebruik van alle drugs (inclusief die welke in Nederland nu al min of meer legaal verkrijgbaar zijn zoals cannabis en paddo's) niet te onderschatten risico's kleven, doet hier ten principale niets aan af. De *war on drugs* is een oorlog tegen de consument.

In kwade stemming verdenk ik de beleidselite der gedogers er soms van willens en wetens vooroordelen onder de bevolking in stand te houden. De Nederlandse politiek is voldoende geïnformeerd om te weten dat de associatie van «harddrugs» met verslaving zeer eenzijdig is. Men weet best dat het overgrote deel der harddruggebruikers recreatieve en geen probleemgebruikers zijn. Men beseft ook wel dat de medische en sociale condities voor behandeling van hen die met drugs in problemen komen in een gelegaliseerde situatie veel beter zouden zijn. Men beseft dat de problemen van achterstandsbuurten met dealers en heroïneprostitutie er zonder de prohibitie niet zouden zijn. Er waren dan geen dealers, en vrouwen zouden zich niet hoeven prostitueren om hun gewoonte te financieren. Men weet dat het verbod op drugs een criminele sector schept, en dat juist legalisering het overbelaste justitiële en politieapparaat adem zou geven; dat de veiligheid van de burger ermee gebaat zou zijn. Men weet dat allemaal best, maar in een klimaat waarin *law and order* electoraal het beste ligt, zegt men het toch maar niet.

Achter de zelfgenoegzaamheid van de gevestigde orde der gedogers, die menen zeer verlicht met drugs om te gaan, gaat angsthazerij schuil. Gezien het Amerikaanse overwicht en de internationale verdragen zou een Nederlandse *Alleingang* moeilijk zijn. Maar in plaats van zich op internationale fora althans tegen de prohibitie uit te spreken, doet men er het zwijgen toe, speelt braafste van de

klas, en gaat thuis door met allerlei onzinnige vooroor- den over drugs onweersproken te laten. Liever achter George W. aan het moeras in, en marine, justitie en politie door laten ploeteren in een uitzichtloze onderneming, dan nog eens nadenken. De halfslachtigheid van de gedoog- cultuur wreekt zich genadeloos.

De hardnekkige weigering om op een rustige, normale wijze tegen het fenomeen drugs aan te kijken, is niet alleen toe te schrijven aan politiek opportunisme en eenzijdig medisch denken. De culturele elite, veelal kinderen van de «jaren zestig» die nu op leeftijd en bij verstand zijn geko- men, is daarnaast ook niet bereid zich te committeren aan de verdediging van een fenomeen dat men associeert met verzuiving en verdwazing. Misschien is het strafrechtelijk verbod wel te bot, maar beter dat dan toe te geven aan vul- gariteit en doorgeschooten hedonisme. Hier wordt kortom met het strafrecht een cultuurstrijd uitgevochten. De pro- hibitie als beschavingsoffensief.

De angst dat drugsgebruik een exponent van culturele neergang vormt, is historisch niet moeilijk te duiden. Naar het overbekende model van Norbert Elias heeft zich sinds de late Middeleeuwen vanuit de vorstelijke hoven — van boven naar beneden — een toenemende «vertijning» van omgangsvormen door de West-Europese samenleving verspreid. Drieten en lichaam werden teruggedrongen uit de publieke steer. De Victoriaanse normen vormden de climax van dit proces. In de twintigste eeuw lijkt het proces echter deels van richting veranderd. Informalisering van omgangsvormen gaat gepaard met een ontspannener omgang met het lichamelijke, ook seksueel. Een verband met de democratisering, die sociaal lagere klassen toestaat een sterker stempel op de samenleving te drukken, ligt voor de hand. Gedurende de hele afgelopen eeuw is een onderstroom van verontrusting onder culturele elites over de vermeende verzuiving van de massacultuur waarneem- baar geweest, soms uitlopend in morele paniek.

Het lijkt geen twijfel dat zowel de drugscultuur als de bestrijding daarvan past in dit algemene beeld. De beschaafde elite is niet alleen gealarmeerd door de ellende en psychiatrische problematiek in de marge van die cul- tuur, maar ook geschokt door de lawaaiige uitbundig- heid van de party'ende *mainstream* daarvan. De bestrijding van de nieuwe roesmiddelen vormt echter een verkeerd begrepen beschavingsoffensief. Het is een overspannen strijd, berustend op een te angstige verdediging van har- monie en weilevendheid. Cultuur verdedigt zich niet als een belegerde stad, door vanaf de muren driftig in het rond te vuren. In de marge van de samenleving ontstaan voortdurend nieuwe, ongepolijste vormen. Cultuurpro- ducten stijgen en dalen, en de cultuur ontwikkelt zich in een proces van wederzijdse integratie — door het ongepo- lijste op te nemen en bij te schaven, niet door het onder bombardement te brengen.

De waarde van de recreatieve drugscultuur is, toegegeven, beperkt. De kern ervan is de roes. Het verwijt van gemak- zucht is daarom niet uit de lucht gegrepen. Geestestoe- standen worden kunstmatig, onder passering van de zin- ruigen, in het brein geïnduceerd. Men hoeft er niets voor te doen, het pillerke is wel gevallen. Daar komt bij dat de soms verbluffende gevoelsintensiteit die partydrugs opwekken evenredig is aan de irrealiteit ervan. Hoe drasti- scher de reël bestaande negativiteit wordt overstemd, hoe roziger het waas over de wereld, des te behaaglijker zit de chemische fantasiecapsule. Het element van escapisme is dus onloochenbaar. Dit gezegd zijnde, is de waarde van recreatief drugsgebruik toch ook onmiskenbaar — al wordt dit door de beschaafde wereld dan niet als legitieme betekenis erkend: het is plezierig.

Achter de morele paniek gaat het misverstand schuil dat vlakke, rauwe massacultuur een te bestrijden kwaad vormt. Elke cultuur bevat echter naast de gesofisticeerde kern ook een aanzienlijke marge die juist niet appelleert aan de beste smaak — makkelijk vermaak, platte opwindning. Ook de krokot uit de automatiek. *Goudkust* en carnaval hebben weinig meer dan snelle bevrediging te bieden. Maar juist daarin bestaat hun waarde. Binnen zekere grenzen is er niets mis met vulgariteit en hedonisme — we kunnen niet zonder pulp. In onze strak georganiseerde en productieve samenleving is dit contrapunt zelfs in toenemende mate noodzakelijk. In algemene termen wordt dit ook wei

Stoiber belooft Duitsers op gebied van misdaad 'Null Toleranz'

Van onze correspondent Philippe Remarque BERLIJN

Beckstein heeft in zijn negen jaar als CSU-minister de reputatie verworven van een radicaal inza- ke buitenlanders, criminaliteit en openbare orde. Beieren is het ac- tief met het terugsturen van asielzoekers en criminele buiten- landers. 'Beckstein zou ook Jezus uitzetten', luidde een campagne- leus van de Duitse Groenen tegen hem.

Het rijk Beieren heeft de laag- ste misdaadcijfers in Duitsland. Er loopt meer politie op straat dan elders en er hangen bewakingsca- mera's. Spijelaars worden door de politie opgepakt. Afgelopen weekende toonde Beckstein Duitsland opnieuw een staaltje van wat hij trots 'de Beierse lijn' noemt.

Drieduizend punks wilden in München de 'chaosdagen' vieren. Britten staken verzet tegen gemeenschappelijke beginselverklaring

een manifestatie waarbij in andere steden veel etalageruiten smeyel- den. In München werden ze opge- wacht door een overmacht aan politie, die vijfhonderd punks meteen bij aankomst op de trein zette.

Op straat was iedereen met ge- kend, antwoorde Beckstein giste- ren met zijn zware Beierse accent. Ondanks zijn harde reputatie geldt de jurist Beckstein bij vriend en vijand als een gedegen specia- list. Hij stond vooraan bij het ver- bod op de extreem-rechtse NPD en de veiligheidsmaatregelen na 11 september. In Beieren is hij zo populair dat hij geldt als een mo- gelijk opvolger van Stoiber, als die kanselier wordt. Maar Beckstein zegt naar Berlijn te gaan als Stoiber hem vraagt.

Bij zijn presentatie stelde hij vrijdag zijn plannen voor. De CDU/CSU wil buitenlanders al bij verdenking van het lidmaatschap van een terroristische vereniging kunnen deporteren. 'Die hebben in Duitsland niets te zoeken. Ze moeten worden uitgezet zodat wij veilig kunnen leven', zei Beck-

stein. Alle buitenlanders moeten een controle door de veiligheids- dienst ondergaan voor ze een ver- blijfsvergunning krijgen. Stoiber en Beckstein willen af van de rood-groene immigratie- wet, die volgens hen honderddui- zend buitenlanders extra het land

grendel te houden. Bondskanse- lier Schröder pleit hier in het geval van kindermisbruik weliswaar ook voor, maar heeft wetsveran- deringen vervolgens afgewezen. 'Op zijn harde woorden volgen geen daden', zei Stoiber.

Beckstein kondigde een offen- sief aan tegen vandalisme en klei- ne criminaliteit: 'We moeten dui- delijk maken dat de staat zich niet alles laat welgevallen.' Vernielin- gen in het openbaar vervoer en parken kosten volgens hem jaar- lijks 200 miljoen euro.

De jonge daders moeten worden aangepakt met een zogeheten 'waarschuwingschot' - vrijheids- straf van twee tot vier weken. Een voorwaardelijke straf vatten ze volgens de Beierse minister op als een 'vrijpraak tweede klasse'. Graffiti-spuitsers moeten zelf de

muur schoonmaken. Beckstein wil er ook voor zorgen dat de ste- den schoon zijn. Veel van deze eisen zouden de Duitse kiezers wel eens kunnen aanspreken. In de Europese buur- landen speelde de veiligheid bij de overwinning van rechts een be- langrijke rol. Maar de regering van Schröder kan tegenwicht bie- den. De huidige minister van Bin- nenlandse Zaken, de autoritaire, 70-jarige Otto Schily, geniet veel vertrouwen.

In woordkeus en strengheid lijkt hij bijna op Beckstein, met wie hij het goed kan vinden. Na 11 sep- tember heeft Schily strenge veilig- heidsmaatregelen doorgevoerd. Hij wil biologische kenmerken in het paspoort laten registreren en vindt dat de privacybescherming in Duitsland te groot is.

ment aan de ene kant en de bur- gers aan de andere kant.

De eurosceptische Conservatie- ve oppositie in Groot-Brittannië betichtte Straw gisteren meteen van een 'uiterverkoop van de natio- nale belangen'. Volgens de Con- servatieve parlementair Aicram steunen Straw en premier Blair nu een grondwet, wat alleen zinvol is als onderdeel van een beweging naar een Europese superstaat.

De vorming van een Europese grondwet is een van de ideeën waarover zich deze maanden in Brussel de Conventie buigt, een lichaam van vertegenwoordigers van de Europese regeringen en pan Europese instellingen. Het belangrijkste element in een EU- grondwet lijkt de afbakening van bevoegdheden van de Brusselse instellingen enerzijds en de natio- nale staten aan de andere kant te worden.

inbrengt. Buitenlanders die geen specifieke baan hebben, willen ze in een nieuwe immigratiewet we- ren. De CDU/CSU wil het makkelijk- ker maken om gevaarlijke misdre- digers middels tbs achter slot en

Beierse radicaal Beckstein moet minister worden

acceptatiegrens te trekken. Dertig jaar later zitten we nog altijd met de ellende van een strafrechtelijk verbod, mili- taire operaties, overbelaste politie- en justitieapparaten, volkomen onnodige overlast voor de burgerij, een wild enthousiaste mafia, en niet te vergeten wereldwijd mil- joenen mensen in gevangnissen wegens «drugsvergrij- pen». Met een vals beroep op bescherming van de jeugd en de slachtoffers en zich verschuilend achter cultureel snobisme weigert de intellectuele elite ondertussen mas- saal haar verantwoordelijkheid te nemen, en eindelijk te zeggen wat gezegd moet worden: het is genoeg geweest.

Van onze correspondent Philippe Remarque BERLIJN

Beckstein heeft in zijn negen jaar als CSU-minister de reputatie verworven van een radicaal inza- ke buitenlanders, criminaliteit en openbare orde. Beieren is het ac- tief met het terugsturen van asielzoekers en criminele buiten- landers. 'Beckstein zou ook Jezus uitzetten', luidde een campagne- leus van de Duitse Groenen tegen hem.

Het rijk Beieren heeft de laag- ste misdaadcijfers in Duitsland. Er loopt meer politie op straat dan elders en er hangen bewakingsca- mera's. Spijelaars worden door de politie opgepakt. Afgelopen weekende toonde Beckstein Duitsland opnieuw een staaltje van wat hij trots 'de Beierse lijn' noemt.

Drieduizend punks wilden in München de 'chaosdagen' vieren. Britten staken verzet tegen gemeenschappelijke beginselverklaring

Europese grondwet stap dichterbij

Van onze correspondent BRUSSEL

Het belangrijkste obstakel voor de vorming van een Europese grondwet is weggevallen. De Britse minister van Buitenlandse Zaken, Jack Straw, verklaarde zich gisteren in een toespraak in Edinburgh een voorstander van een Europese constitutie. Tot nog toe golden de Britten als de belangrijkste opposanten van zo'n document.

'Je kunt goed een grondwet ver- dedigen waarin een simpel stelsel van uitgangspunten wordt vastge- legd, die in duidelijke taal stelt waarvoor de Europese Unie dient

Speciale rechtbank VS keurt wetten minister Ashcroft af

WASHINGTON, 23 AUG. Een speciale rechtbank in de Verenigde Staten heeft de minister van Justitie, John Ashcroft, in mei gedwon- gen wetgeving met betrekking tot onderzoek naar en het afluisteren van vermeende terroristen aan te passen. De maatregelen brachten vol- gens de Foreign Intelligence Sur- veillance Court de privacy van Amerikaanse burgers in gevaar. De uitspraak van de rechtbank werd nu pas bekend omdat het mi- nisterie van Defensie bezwaar heeft aangetekend. De Foreign In- telligence Surveillance Court, die moet worden ingeschakeld bij ge- heime beradslagen van de re- gering, openbaart zelden zijn uit- spraken. De laatste keer was twin- tig jaar geleden. Volgens een woordvoerder van het ministerie beperkt de recht- bank met zijn uitspraak de zoge- noemde US Patriot Act, die na de aanslagen van 11 september werd ingesteld om terroristen op te spo-

Dikke bult

ALLEEN MORELE VERONTWAARDIGING BEPAALT BESTRAFFING

Hendrik Spiering

NKC 24/8

STRAFFEN is heel gewoon bij mensen. Iemand die iets verkeerd heeft gedaan, moet boeten – op de een of andere manier. Maar waarom eigenlijk? Klassiek bestaan er drie motiveringen voor straf, die in enquêtes en strafrechtverhandelingen ook altijd weer terugkeren. De eerste, en waarschijnlijk de oudste is die van het verdiende loon: iemand die de norm overtreedt moet bestraft worden om het evenwicht te herstellen. 'Oog om oog', heet dat in de bijbel. Of zoals Immanuel Kant het formuleerde: 'straf kan nooit alleen maar worden toegepast om iets goeds te bewerkstelligen, bestraffing van misdadigers moet in verhouding staan tot hun innerlijke slechtheid.' De tweede rechtvaardiging is die van afschrikking: bestraffing zal deze overtreder en anderen in de toekomst ervan weerhouden om de norm te overtreden. De derde is de simpelste: uitschakeling. Door opsluiting, verminking of erger wordt het een gevaarlijk individu onmogelijk gemaakt om misdaden te begaan.

Als mensen gevraagd wordt deze rechtvaardigingen te beoordelen, blijken ze het vrijwel altijd met alle drie wel eens te zijn. Twee psychologen en een rechtsgeleerde hebben nu echter vastge-

steld dat bij de bepaling van een straf gewone mensen zich alleen maar laten leiden door de verdiende-loon-theorie (*Journal of personality and social psychology*, augustus). Zij deden dat door proefpersonen (studenten) zorgvuldig samengestelde cases voor te leggen waarna kon worden nagegaan door welke factoren de strafmaat werd beïnvloed. Het oude wraakprincipe blijkt dus nog altijd zeer dominant. Het zou interessant zijn hetzelfde onderzoek bij rechters te doen.

In een eerder onderzoek (*Law and human behavior* 24, 2000) hadden de psy-

chologen K.M. Carlsmith en J.M. Darley en de jurist P.H. Robinson op die manier al vastgesteld dat de strafmaat niet door het uitschakelingsmotief, maar door het verdiende-loon-motief wordt bepaald. Nu vergeleken ze het verdiende loon dus met afschrikking.

Het onderzoek is primair psychologisch, maar de wetenschappers wijzen ook op maatschappelijke implicaties. Want als de gerechtshoven te veel straffen op grond van afschrikkingprincipes, zullen zij op den duur hun morele legitimatie verliezen en zal de bevolking

minder geneigd zijn de wet als leidraad voor het handelen te nemen. Paradoxaal genoeg vermindert daardoor ook het eventuele afschrikkingseffect van rechterlijke uitspraken.

De motieven van de proefpersoon werden blootgelegd door manipulatie van een aantal factoren in voorgelegde scenario's. Vanuit de verdiende-loon-gedachte is bijvoorbeeld de mate waarin schade is aangericht erg belangrijk voor de strafmaat. Ook zijn eventuele verzachtende omstandigheden van belang: iemand die steelt om een luxueuze levensstijl te financieren verdient meer straf dan iemand die steelt om zijn gezin te eten te geven. Bij de afschrikking zijn juist de mate van ontdekking en de algemene bekendheid van de bestraffing van belang: zonder publiciteit geen afschrikking. En andersom dienen dus ook misdaden die veel publiciteit krijgen zwaar te worden gestraft. Wie zoiets immoreel vindt redeneert duidelijk uit de verdiende-loon-theorie, aldus de onderzoekers. De zware straf van 15 jaar gevangenisstraf die afgelopen week werd uitgesproken over de brandstichter die de Enschedese vuurwerkcramp veroorzaakte is dus volgens beide motiveringen te begrijpen: veel schade en veel publiciteit.

Een aantal factoren is niet duidelijk te herleiden tot de ene of de andere motivering. Bijvoorbeeld berouw. Spijt over de

misdaad kan binnen het verdiende-loon-paradigma leiden tot een lagere straf: het berouw is ook al een soort straf. Maar óók volgens het uitschakelingsmotief leidt het tot een lagere straf: wie berouw toont zal het niet gauw nog eens doen. Een andere dubbelzinnige factor is de mate waarin de schuld bewezen is. De auteurs van het artikel merken op dat het binnen het afschrikkingparadigma helemaal niet nodig is om een schuldige te straffen. Zolang het publiek maar denkt dat er een schuldige gestraft wordt, werkt de afschrikking. Toch wordt dit argument zelden gebruikt door voorstanders van afschrikking.

De case waarover proefpersonen in verschillende experimenten hun oordeel als 'rechter' moesten vellen betrof iemand die door fraude geld stal van zijn werkgever en wel illegaal giftig afval stortte om zo geld te verdienen (kleine vs grote schade). De schuld stond in alle gevallen vast, maar de mate waarin de misdaad kon worden opgespeurd werd wel gemanipuleerd en ook werd het motief gevarieerd: de ene keer verduisterde de werknemer geld om zijn gokschulden te betalen, de andere keer was het doel ondersteuning van onderbetaalde werknemers in het buitenland.

Veranderingen in de factoren die in verband stonden met een verdiende-loon-motivering van straf leidden tot veel zwaardere (of lichtere) straffen, dan veranderingen in factoren die hoorden bij afschrikking. Afschrikking speelde in de praktijk amper een rol. De onderzoekers vermoeden dat deze theorie vooral 'in het algemeen' wordt aangehangen, als mensen nadenken over de maatschappij als geheel. In individuele gevallen geldt alleen 'het verdiende loon'.

FOTO: WAUWIK/BOBEN

Oprichter LPF was lid van de CD

Dy/hN 2-08-02

Rotterdam geweest. We wisten dat hij in het verleden lid was geweest van de CD, maar niet van al die andere zaken zoals die ontucht en dat hij ergens al eens de kas zou hebben gelicht. Hij mag lid blijven, maar geen bestuursfuncties vervullen."

sentijdse) raadsverkiezingen mee had willen doen. Hij had wethouder willen worden. Nu blijkt dat Haex in 1994 veroordeeld is tot 240 uur werkstraf voor ontucht. In datzelfde jaar stond hij ook tweede op de lijst van de extreem-rechte CD in Weert. Zijn makelaarskantoor blijkt al sinds enkele jaren failliet te zijn.

Door Jan van den Hout
Oss LPF-lid P. Haex uit Weert, die werkte aan de oprichting van een LPF-afdeling voor de raadsverkiezingen in Oss, is door zijn partij met onmiddellijke ingang op non-actief gezet. Haex verzweeg dat hij in 1994 is veroordeeld voor ontucht met minderjarige meisjes en dat hij in datzelfde jaar actief lid was van de Centrum Democraten (CD) in zijn woonplaats.

Volgens Haex is de veroordeling voor ontucht destijds opgeklopt omdat hij lid was van de CD. "Dat was niet meer dan stoelen met een meisje uit de buurt. Ik heb er wel spijt van dat ik lid ben geweest van de CD, want ik heb me nooit met racistische zaken beziggehouden."

Het landelijk LPF-bestuur reageerde gisteren geschokt op het verleden van de 53-jarige oud-makelaar. LPF-coördinator T. van Dillen: "Die meneer Haex is één keer bij ons op het partijbureau in

Haex was een van de initiatiefnemers voor een afdeling van de Lijst Pim Fortuyn in Oss die in november aan (tus-

Regiopolitie redt biologische inbraaksporen met DNA-kit

Van onze verslaggever Weert Schenk

VIS 26/8

DORDRECHT

De regiopolitie Zuid-Holland-zuid heeft alle voertuigen uitgerust met een DNA-kit, waarmee iedere agent biologische sporen van een inbraak of autodiefstal kan veiligstellen. In het koffertje zitten plastic handschoenen, pincetten en zakjes om eenvoudig bewijsmateriaal dat de inbreker heeft achtergelaten, zoals kauwgom, een sigarettenpeuk of een glasscherf met bloed, op te pakken en mee te nemen.

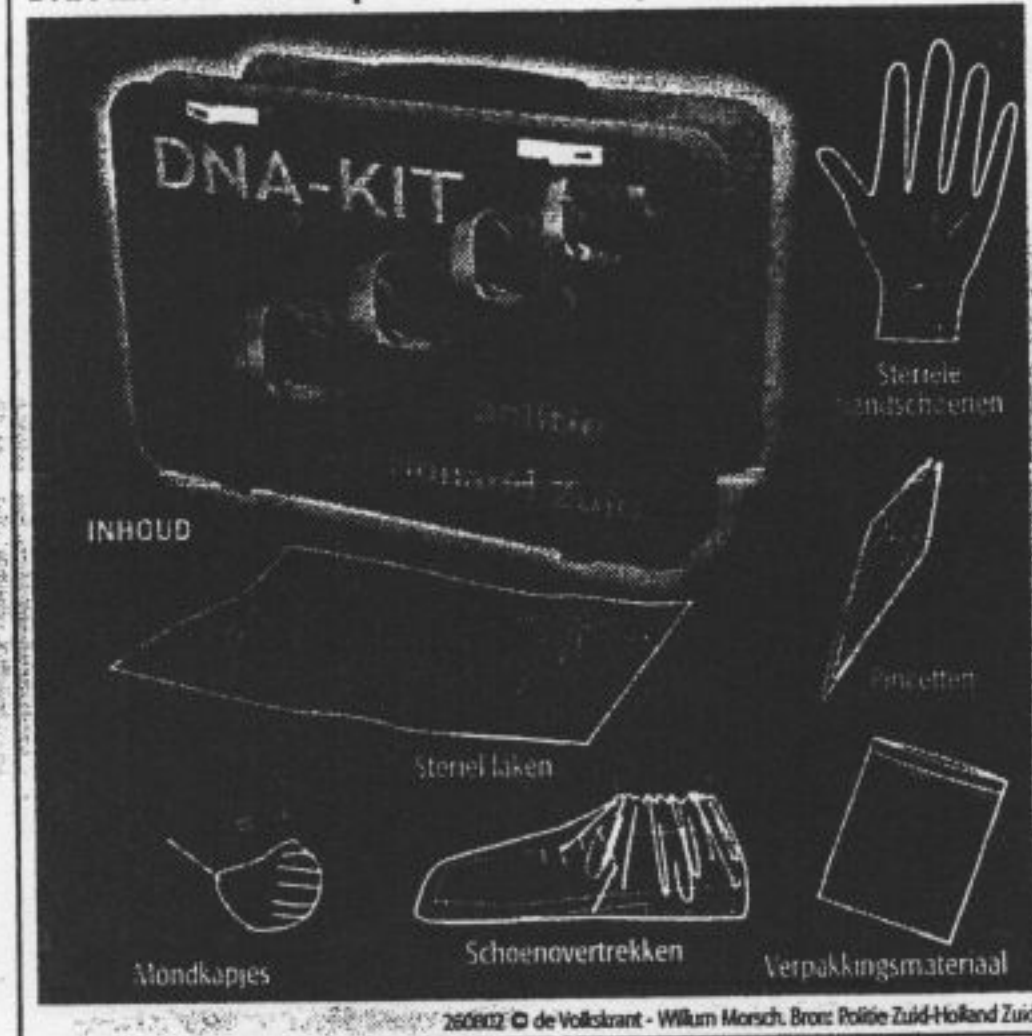
Zuid-Holland-zuid is het eerste korps met een DNA-kit in de politiewagen. Technisch rechercheur Klaas Vervloet is de bedenker ervan. "De technische recherche kan niet altijd direct ter plaatse zijn. Mensen willen na een inbraak opruimen. Een stukje kauwgom wordt weggegooid. Het raam moet worden gedicht, dus die scherf met bloed raak je kwijt. Met de DNA-kit kan worden voorkomen dat dergelijk bewijsmateriaal wordt vernietigd."

Werken met de kit heeft ook het voordeel dat de biologische sporen minder snel vermengd raken met die van bewoners of hulpverleners. De DNA-analyse zou anders niet bruikbaar meer zijn.

Eind vorig jaar zijn de wettelijke mogelijkheden voor DNA-onderzoek verruimd. Nu kan een verdachte worden gedwongen wangslim af te staan bij een misdrijf waarop maximaal vier jaar cel staat. Diefstal en inbraak vallen onder deze categorie.

Sinds vorig jaar kan een beperkt aantal politiekorpsen sporen bij het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) inleveren. Dit aantal wordt gefaseerd uitgebreid. In 2003 moeten alle 25 korpsen analyses kunnen laten maken. In de DNA-databank zijn vierduizend sporen en het DNA van 1800 personen opgeslagen. Op termijn kan

DNA-kit voor eerste sporenonderzoek bij misdaad

het NFI 20 duizend analyses per jaar verrichten.

De regiopolitie Zuid-Holland-zuid is het enige korps dat agenten inzet om biologische sporen veilig te stellen. Volgens rechercheur Vervloet zijn de ervaringen sinds mei bemoedigend. Bijna alle in beslag genomen biologische sporen bleken bruikbaar. Er zijn echter op basis van het materiaal in Dordrecht en omgeving nog geen daders aangehouden. "Wel zien we dat daders niet alleen in ons gebied werken. Sommige inbrekers zijn ook elders actief. Door de DNA-bank kunnen zaken door het hele land met elkaar in verband worden gebracht. Zo krijg je beter zicht op dadergroepen", aldus Vervloet.

De politie Utrecht heeft wel een man aangehouden op verdenking van vijf woninginbraken. De man ontkende, maar uit de DNA-bank

bleek dat hij betrokken is bij zeker vijftien inbraken.

De Raad van Hoofddirecties bestudeert of de DNA-kit landelijk kan worden ingevoerd. Vervloet ziet geen bezwaar, mits het gebruik beperkt blijft tot sporen bij eenvoudige zaken. Bij zwaardere delicten als verkrachting en geweld moet worden gewacht op technische recherche.

Dan is er nog een ander voordeel, zegt Vervloet. "De agent wordt zich er van bewust dat hij secuur moet zijn op de plaats van het delict. Daarom zitten in de kit mondkapjes en schoenvertrekken. Een steriel laken is er om een slachtoffer van geweld naar het ziekenhuis te vervoeren. Dat voorkomt vervuiling van sporen. Anders komen we wellicht uit bij een crimineeltje dat net tevoren in de wagen heeft gezeten en niets met dat delict te maken heeft."

ren. "Ze [de rechters] hebben ons inziens de Patriot Act verkeerd geïnterpreteerd, en het effect hiervan is dat ons werk wordt beperkt", aldus de woordvoerder.

In maart gaf minister Ashcroft per memo de directeur van de federale recherche (FBI), Robert Mueller, instructies die het voor de FBI makkelijker moesten maken informatie uit te wisselen tussen opsporingssteams die zich met terrorisme bezighielden en teams die strafrechtelijk onderzoek deden. Volgens het ministerie waren deze instructies gerechtvaardigd onder de Patriot Act. De Foreign Intelligence Surveillance Court meende echter dat de instructies van Ashcroft de FBI onder meer de ruimte gaven ook 'gewone' verdachten af te luisteren. Bij strafrechtelijke zaken moet de openbare aanklager bij de rechtbank aanvragen of een verdachte mag worden afgeluisterd.

en moet hij daarbij aan strikte eisen voldoen. De rechtbank gaf in zijn zeldzame openbare berisping te kennen dat ze vreesde dat de regering de spionagewet „probeerde aan te passen” met omzeiling van het Congres.

Toen de US Patriot Act werd ingesteld, vreesden critici al dat de regering-Bush zou proberen een aantal wetten aan te passen. De burgerrechtenorganisatie American Civil Liberties Union zei gisteren „verbaasd” te zijn dat het ministerie van Defensie en de FBI probeerden het vierde amendement van de grondwet te omzeilen. De Foreign Intelligence Surveillance Court meldde gisteren eveneens een „alarmerend aantal” fouten in aanvragen van de FBI voor aanhoudingsbevelen te constateren. In 2000 maakte de recherche 75 fouten, en werd de rechtbank herhaaldelijk misleid. (AP)

'Vonnis makkelijker aanvechten'

Telegraaf, 22-08-02

AMSTERDAM/LEEUWARDEN - "Wie "onherroepelijk" is veroordeeld maar toch zegt onschuldig te zijn, moet voortaan meer kans hebben de uitspraak van de rechter aan te vechten. De bewezenverklaringen, de herziening en het uiteindelijk gebrek aan bewijs in de strafprocedures 'Twee van Putten' hebben dit eens temeer onderstreept." Dat zegt advocaat dr. mr. G.J. Knoops, die maandag opnieuw de gerechtelijke arena voor het duo betreedt.

Veel meer dan nu het geval is moet iemand, ook al heeft hij bekentenissen afgelegd, door middel van 'herziening' van zijn zaak kunnen profiteren van het resultaat van nieuwe wetenschappelijke onderzoekstechnieken, als dat zijn onschuld kan aantonen, vindt Knoops. In het geval van de Puttenaren bleek de herziening immers slechts haalbaar omdat de Hoge Raad "bijzondere omstandigheden" bespeurde. Op het eerste gezicht lijkt herwaarding van de vruchten der wetenschap op het intrappen van een open deur. Toch is er in werkelijkheid nogal wat voor nodig. Want voordat de Hoge Raad der Nederlanden in zo'n geval een verzoek om herziening/revisie van een strafproces kan honoreren, moet daartoe wettelijk de ruimte worden geschapen. Meer dan eens, maar zonder weerklank, heeft diezelfde Hoge Raad voor wetgevers in spe laten doorschemeren dat de bestaande wet te strak zit. Ook in de beslissing over het revisieverzoek in de 'Puttense moordzaak', die eerder dit jaar is uitgesproken in vrijspraken voor de mannen die hun straffen al hadden uitgezeten.

De zwagers Wilco Viets en Herman du Bois motiveren maandag bij het gerechtshof in Leeuwarden hun record-schadevergoedingsclaim van €4.401.822 in verband met de voorlopige hechtenis, hun gevangenisverblijf en de periode van aansluitend elektronisch toezicht, die zij ten onrechte hebben ondergaan als verdachten en als veroordeelden in verband met de moord op stewardess Christel Ambrosius in 1994. Mr. Geert-Jan Knoops, hun raadsman, heeft nu zelf maar het ontwerp van nieuwe wetgeving ontwikkeld. In het Nederlands Juristenblad (NJB) van deze week presenteert hij een aanvulling van artikel 457 van het Wetboek van Strafvordering, waardoor herziening in strafzaken ook mogelijk wordt: "Op grond van nieuw forensisch bewijsmateriaal dat met de eerdere veroordeling niet verenigbaar is."

Volgens het voorstel is dit het geval als: "(1) Aannemelijk is dat de eerdere veroordeling daardoor niet langer zeker is, en (2) de rechter met dit nieuwe forensische bewijsmateriaal niet bekend was (...)"

Ruwweg is herziening op dit moment slechts denkbaar als een 'novum', een nieuw feit wordt ingebracht, waarmee de rechter geen rekening heeft kunnen houden omdat het hem niet bekend was ten tijde van het onderzoek ter terechtzitting, ofschoon het al wél bestond. Bij de term feit moet dan voornamelijk worden gedacht aan een nieuwe getuigenverklaring of de vondst van een doorslaggevend "stuk van overtuiging". De (gewijzigde) mening of het nieuwe inzicht van een wetenschappelijk expert valt in beginsel niet onder de huidige wet die stamt uit het begin van de vorige eeuw.

En dát moet veranderen, vindt mr. Knoops: "Denk maar eens aan de stormachtige ontwikkeling van de dna-technologie. Die heeft de wetgever van toen toch nooit kunnen bevroeden? En 't is toch vrijwel niet te verdedigen dat je er als veroordeelde geen gebruik van zou kunnen maken als blijkt dat met gebruikmaking van een nog nieuwere techniek je onschuld redelijkerwijs alsnog kan blijken?"

'Verslepingstheorie'

Onder de bestaande wet is het zelfs twijfelachtig of de Hoge Raad tot herziening had besloten als bijvoorbeeld alleen was aangevoerd dat inmiddels was vastgesteld dat de "belastende" vezel die op Du Bois' housebroek was aangetroffen, absoluut niet afkomstig kon zijn van de deurmat in de woning waar Christel om het leven was gebracht. Dat de veranderde mening van gynaecoloog-obstetricus prof. dr. Eskes over de beruchte "verslepingstheorie" ten aanzien van de spermadruppel op het lijk wél als "novum" werd opgevat, was kantje boord: een uitzonderingsgeval omdat in aanmerking werd genomen dat Eskes' oorspronkelijke opvatting tot stand was gekomen op basis van onvolledige informatie van de zijde van de politie.

Zulk gemanoeuvrer langs de afgrond, hoe eerlijk en beschaafd ons procesrecht ook wordt nageleefd, moet niet meer nodig zijn, is Knoops' boodschap bij 'zijn' wet.

Behalve de verruiming van herzieningsgronden stelt Knoops ook voor, aan de Hoge Raad een speciale 'kamer' toe te voegen, waarin ook experts uit de forensische wetenschapsbeoefening zitting hebben, zodat de Raad zelf de forensische knowhow in huis heeft om

Schadeclaim in Puttense moordzaak fors ingezet

Hij heeft hoog ingezet, erkent Geert Jan Knoops, advocaat van de vrijgesproken verdachten in de Puttense moordzaak. Herman du Bois en Wilco Viets. Namens zijn cliënten eist Knoops 4,4 miljoen euro schadevergoeding.

Hof behandeld claim van 'Twee van Putten' VK wv
LEEUWARDEN - Het gerechtshof in Leeuwarden behandelt op maandag 26 augustus de verzoeken tot schadevergoeding van Herman du Bois en Wilco Viets. Het hof sprak dit tweetal eerder dit jaar aan het eind van een herzieningsproces vrij van de moord op de 23-jarige Christel Ambrosius. Het gaat om een zestal claims, met een totaalbedrag van 4.404.922,10 euro, een recordbedrag voor Nederland. (ANP)

Puttens duo claimt 4.404.922,10 euro

tv-programma aan. De zaak werd landelijk bekend als de Puttense moordzaak. Viets en Du Bois ondervamen meerdere pogingen om hun zaak via de Hoge Raad heropen te krijgen. Dit lukte uiteindelijk vorig jaar.

De Hoge Raad gaf het hof in Leeuwarden opdracht de zaak opnieuw te doen. Het hof achtte het tweetal niet schuldig en sprak hen vrij.

Volgens advocaat Knoops willen zijn cliënten met een deel van de schadevergoeding anderen bijstaan die slachtoffer zijn of dreigen te worden van een gerechtelijke dwaling. Daarbij wordt gedacht aan het opzetten van een fonds.

Een klein deel hiervan is bedoeld als vergoeding voor materiële en dus eenvoudig te becijferen schade: de reiskosten van de echtgenotes die hun gedetineerde mannen bezochten en de onkosten die Knoops heeft gemaakt. Knoops werkte pro deo maar gaat nu zijn uren bij het hof indienen. De rest van de schadeclaim, het overgrote deel, slaat op de immateriële schade en is smartengeld.

'Je kunt heel moeilijk concretiseren wat het leed is van die immense periode', zegt Knoops. 'Maar ik heb rekening gehouden met de aard van de verdenkingen, de lengte van de hechtenis en de enorme impact daarvan op de levens van deze mensen en hun gezinnen.'

Wat de schadeclaim vooral hoog heeft doen oplopen, is Knoops' ergernis over de opmerkingen van Joao de Wijkerslooth, voorzitter van het college van procureurs-generaal. In juni schreef deze in *Opportuun*, het blad van het OM, een column onder de

'Justitie heeft stigmatisering niet gestopt'

kop: 'Hoezo blunders in de Puttense moordzaak?' Knoops: 'Justitie heeft niets gedaan om na de vrijspraak de stigmatisering ongedaan te maken.'

De vraag is nu of het hof in Leeuwarden meegaat in de redenering van Knoops. De gevraagde 4,4 miljoen euro is niet de hoogste schadeclaim die ooit in Nederland is ingediend. Dat deed industrieel Joep van den Nieuwenhuyzen al midden jaren negentig, met zijn eis van 550 miljoen euro wegens onterechte beschuldigingen van handel met voorkennis. Toch noemt zelfs Knoops zijn eigen verzoek 'bovenmatig'.

Bart Holthuis van de Vereniging van Letselschadeadvocaten kan dat bevestigen. Hoewel Holthuis cliënten met andersoortige problemen verdedigt, is hij gespecialiseerd in het kapitaliseren van schade. Zijn eerste reactie op de claim in de Puttense moordzaak: 'Natuurlijk, ik ben wel wat gewend. Maar dit is vrij veel geld.'

Ooit eiste Masson, voormalig topman van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP), een schadevergoeding die tot de ver-

beelding sprak. Dat was in de jaren tachtig, toen hij werd verdacht van het aannemen van steekpenningen en na jaren van juridische strijd werd vrijgesproken. Hij claimde zo'n 700 duizend euro, wat destijds doorging voor een immens bedrag. Hij kreeg een fooi: een paar duizend euro voor de reis- en verblijfskosten die hij tijdens het proces had gemaakt.

Knoops erkent dat het ook de twee van Putten zo kan vergaan: 'In Nederland heb je niet automatisch recht op een schadevergoeding. Wat dat betreft liggen de kaarten volstrekt open.' Wel benadrukt hij dat Masson vrijspraak kreeg op technische gronden, terwijl de Puttense verdachten werden vrijgesproken vanwege de kwaliteit van het bewijs.

Advocaat Tripels, destijds betrokken bij de zaak-Masson, kan zich niet voorstellen dat nu nog kan wat Masson is overkomen. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in Straatsburg bepaalde begin jaren negentig dat het weigeren van een schadevergoeding na vrijspraak in strijd is met het beginsel van de *praesumptio innocentiae*, de aanname dat een verdachte onschuldig is tot het tegendeel bewezen is. 'Zeker na die uitspraak wordt dit gezien als de maatstaf.'

Telt niet mee of vervolging van Du Bois en Viets destijds, in 1994, terecht was? Hebben beide heren niet bekend waardoor er een redelijk vermoeden van schuld was? Tripels benadrukt dat vrijspraak vrijspraak is. 'Achteraf bekeken waren dwangmiddelen niet geoorloofd en dus moeten de nadelige gevolgen daarvan worden gecompenseerd. Het zal nu gaan om de vraag: wat is redelijk en billijk. Daarin heeft de rechter een enorme vrijheid. Het zal van zijn geweten afhankelijk zijn.'

Van onze verslaggeefster
LEEUWARDEN

Herman du Bois en Wilco Viets, de twee vrijgesproken verdachten in de Puttense moordzaak, hebben ieder recht op een kleine twee ton schadevergoeding. Dit beoogde het Openbaar Ministerie maandag voor het gerechtshof in Leeuwarden. Viets en Du Bois eisen ieder meer dan het tienvoudige: 2,2 miljoen euro.

Beiden werden op 24 april door het hof vrijgesproken van de moord op Christel Ambrosius in 1994. Hun straf, tien jaar cel, hadden ze toen al met zes jaar en acht maanden uitgezeten. Gisterochtend verschenen ze in het gezelschap van hun vrouwen opnieuw voor het hof, deze keer om financiële genoegdoening te eisen.

Het verschil tussen de eis van Viets en Du Bois en het oordeel van het OM zit in beoordeling van de uniciteit van de zaak. De vraag die speelt, is of het uitkeren van de standaardvergoeding voor onrechtmatig zitten (70 tot 100 euro per dag) volstaat of dat de twee recht hebben op een veelvoud.

Advocaat Geert-Jan Knoops benadrukte dat in Nederland nog nooit veroordeelden zo lang ten onrechte hebben vastgezeten en nog nooit gebeurde dat voor verkrachting en moord. Volgens hem moet het standaardbedrag voor onterechte detentie daarom met factor 7,5 tot 10 worden vermenigvuldigd, en met factor 5 voor de laatste periode van elektronisch huisarrest.

En dan nog, aldus Knoops, is het bijna onmogelijk om met geld het immateriële leed goed te maken.

Puttense zaak 'niet bijzonder' OM wil lagere vergoeding na vrijspraak duo

Door onze correspondent

NRL

LEEWARDEN, 27 AUG. De twee vrijgesproken mannen in de Puttense moordzaak, Herman Du Bois en Wilco Viets, hebben recht op een schadevergoeding van tussen de 180.000 en 200.000 euro. Dit is de mening van het openbaar ministerie in Leeuwarden.

Beide mannen eisen elk van de staat een bedrag van 2,2 miljoen euro voor de zeven jaar dat ze vastzaten voor verkrachting van en moord op de 23-jarige Christel Ambrosius in januari 1994. Het gerechtshof van Leeuwarden sprak hen daarvan in april vrij.

Gisteren vond voor datzelfde hof de behandeling van de schadeclaim plaats. Het OM wilde de aanvraag op zakelijke gronden beoordelen, omdat ze de Puttense moordzaak niet bijzonder vindt, behalve dat de Hoge Raad een herzieningsverzoek na twee wegeringen toestond. Het OM noemde bewust geen totaalbedrag. „Het gaat ons om de achterliggende principes, wat wel en niet toewijsbaar is”, zei persadvocaat-generaal K.R. van der Velde.

Het meningsverschil met de advocaten Knoops zit hem in de dagvergoeding. Het OM houdt vast aan de reguliere vergoeding van 70 tot 90 euro voor de dagen die beiden in voorarrest en in gevangenschap doorbrachten. De onherroepelijke vrijspraak neemt het OM weliswaar als leidraad, maar dat betekent niet dat de toenmalige detentie op dat moment onrechtmatig was, aldus Tempel. „Er waren toen verdenkingen tegen beide mannen. Hun voorarrest is telkens getoetst door de rechtbank Zutphen en de raadkamer.” Opgeteld komt het OM op een bedrag van tussen de 180.000 en ruim 200.000 euro voor Viets en voor Du Bois op ongeveer 190.000 euro.

Hij schetste de traumatische invloed van de detentie op Viets, Du Bois en hun partners. Du Bois overwoog in het Huis van Bewaring zelfmoord. Volgens zijn vrouw, in een interview met het blad *Flair*, veranderde hij in een zombie: „Ik was doodsbang dat Herman gek zou worden.”

Zij raakte bijna aan de bedelstaf. Haar kinderen moesten vanwege concentratieproblemen naar speciale scholen. Ook de vrouw van Viets kreeg financiële problemen en moest om die reden haar huis uit. Later bezocht ze een psychiater. Viets en zijn vrouw konden niet het gezin stichten dat ze voor ogen hadden, Du Bois zag zijn kinderen van destijds zes en negen niet opgroeien.

Advocaat-generaal Sietse Tempel verklaarde namens het OM dat de Puttense moordzaak slechts ten dele door een 'bijzondere bril' moet worden bekeken. Het verzoek om schadevergoeding is naar zijn mening niet bijzonder, waardoor het standaardbedrag voor onrechtmatige celstraf kan volstaan. Hij vroeg zich zelfs af of de detentie wel onrechtmatig was. Er waren immers verdenkingen tegen Viets en Du Bois. Toch pleitte hij voor een dagvergoeding van 70 tot 90 euro, vanwege de wettelijke norm van redelijkheid en billijkheid.

Aan het einde van de zitting nam Herman du Bois zelf het woord om uiteen te zetten hoezeer hij en Viets zijn gestigmatiseerd. Een uur na de zitting waarop zij op 24 april werden vrijgesproken kregen ze al te horen dat ze toch de daders waren, wat het hof ook had gezegd. Het hof doet uitspraak over zo'n zes weken.

Advocaat Knoops meent dat de reguliere dagvergoeding van 90 euro met de factor tien moet worden vermenigvuldigd voor de dagen die beide ex-verdachten in voorarrest zaten, zonder dat ze enig contact met hun familie mochten hebben. Dat komt neer op een bedrag van 1.000 euro voor geleden immateriële schade. De vergoeding voor de gevangenschap vermenigvuldigt hij met de factor 7,5. Voor de laatste fase van de detentie (elektronisch huisarrest) hanteert hij de factor vijf.

Knoops meent dat hij hiermee niet overvraagt. „In 1988 kregen twee mannen al een schadevergoeding van een half miljoen gulden, nadat ze vijf dagen onschuldig in voorarrest zaten. En in 1976 kende de Zwolse rechtbank al 1.550 gulden per dag toe aan een verdachte die tien dagen onrecht vastzat voor doodslag. Dat is een factor 62, want het dagtarief was toen 25 gulden.” Knoops onderstreept echter dat geen enkele vergoeding het aangedane leed van beide vrijgesprokenen kan tenietdoen. „In de bloei van hun bestaan hebben ze vastgezet. Dat betekent 2.434 dagen geen vakantie, je kinderen niet kunnen opvoeden, niet naar verjaardagen en feestjes kunnen en geen alledaagse dingen kunnen doen.”

Ook de advocaatkosten die Knoops en Knoops-Hamburger claimen vindt het OM niet terecht. Binnen zes weken doet het hof uitspraak.

Moord Putten opnieuw in onderzoek

Van een onzer verslaggeefsters
Zutphen/Putten

De politie is weer volop bezig met een onderzoek naar de moord in 1994 op de Puttense stewardess Christel Amrosius. Dat zegt voorlichter Top van het politiekorps Noord- en Oost Gelderland.

In opdracht van het openbaar ministerie in Zutphen zoekt een team van rechercheurs naar 'losse eindjes' in de zaak.

Volgens Top zijn direct na de vrijspraak van de voormalige verdachten Wilco Viets en Herman du Bois de mogelijkheden voor een nieuw onderzoek nagegaan. Dat was niet mogelijk zolang de zaak nog onder rechter was. Het Hof van Leeuwarden sprak de zwagers eind april vrij van de moord op de 23-jarige stewardess Christel Amrosius op 9 januari 1994. Kort na de vrijspraak werd een aantal rechercheurs aangewezen om de zaak opnieuw te onderzoeken. Over het team en de inhoud van het onderzoek kan Top niets zeggen. Vandaag dient voor het Hof in Leeuwarden de schadeclaim van Viets en Du Bois. Zij claimen 4.404.922,10 euro. De twee Puttenaren hebben zeven jaar onschuldig vastgezet.

OM biedt Puttenaren eentiende van hun eis

ben opgelopen zei Tempel onder meer: „Ze hebben juist zelf de media opgezocht.”

Volgens de advocaat-generaal zijn de toenmalige verdachten tijdens het onderzoek naar de moord terecht in voorlopige hechtenis gehouden. Hij wilde niets horen over de kwaliteit van de politieverhooren. Het duo heeft destijds tijdens de harde verhooren een bekentenis afgelegd. Voor de daders dat de mannen in beperking zaten wil het OM wel 90 euro per dag vergoeden.

H. du Bois vindt het onbegrijpelijk dat het OM aan de ene kant het politie-onderzoek heeft heropenend, maar aan de andere kant blijft volhouden dat geen fouten zijn gemaakt. „Daar maak ik me erg boos om.” Een schadevergoeding kan die ergernis niet verzachten. En met het geld een fonds oprichten om lotgenoten in de cel te helpen, zoals mogelijk sprake van was? Du Bois: „Dat is maar een van de vele opties. De uitspraak van de schadeclaims verwacht het hof over zes weken.

„Zij verrast waren de 'Twee van Putten' gisterochtend toen ze voor het gerechtshof in Leeuwarden hoorden dat het onderzoek naar de Puttense moordzaak is heropenend. „We hebben zelf officieel nog geen bevestiging, maar het klinkt goed,” zei H. du Bois.

Beschamend zuinig

HERMAN du Bois en Wilco Viets zijn onschuldige burgers. ook al zouden politie en Openbaar Ministerie heimelijk menen dat zij de verkrachting van en moord op Christel Ambrosius wel degelijk op hun geweten hebben. De mannen die in 1995 tot tien jaar celstraf werden veroordeeld wegens de Puttense moordzaak, zijn in april dit jaar in eerste instantie vrijgesproken door het hof in Leeuwarden. Zij hadden toen 2450 dagen vrijheidsbeneming achter de rug.

Het Leeuwarder hof maakte gehakt van het bewijs waarop het duo eerder was veroordeeld. De justitiële dwaling komt voor het grootste deel op het conto van de politie. Lijdend aan tunnelvisie, veroorzaakt door de aanvankelijke bekentenissen van de verdachten, presteerde de recherche ondermaats. Maar ook het Openbaar Ministerie (OM) en de rechterlijke colleges die eerder de zaak behandelden, schoten te kort. Zij toetsten het bewijs onvoldoende op logische verbanden.

Met de onterecht gebleken veroordeling en de jarenlange detentie is Du Bois en Viets onbeschrijflijk leed aangedaan. Het is treurig dat advocaat-generaal Simon Tempel dit probeert te bagatelliseren in de schadeprocedure die bij dezelfde Leeuwarder rechters dient die het duo vrijspraken. De beide mannen eisen elk 2,2 miljoen euro schadevergoeding.

Tempel adviseert het hof slechts elk ongeveer twee ton toe te wijzen. De advocaat-generaal zit met zijn 81 euro 36 op de gemiddelde vergoeding per dag onterechte detentie. Maar bij hantering van dit tarief gaat het doorgaans over veel kortere in de cel doorgebrachte perioden dan in de Puttense zaak.

Politie heropent onderzoek in Puttense moordzaak

Van onze verslaggever
ARNHEM

De politie van Noord- en Oost-Gelderland is toch weer bezig met onderzoek in de zogenoemde Puttense moordzaak. In opdracht van het Openbaar Ministerie in Zutphen is een team nieuwe agenten uit de regio op de zaak gezet. Maandag dient voor het Hof in Leeuwarden de schadevergoedingsclaim van Wilco Viets en Herman du Bois, die bijna zeven jaar onschuldig hebben vastgezet.

Het Hof in Leeuwarden sprak eerder dit jaar vrij van de moord op Christel Ambrosius in 1994. Ze eisen bijna 4,5 miljoen euro van justitie. Na de vrijspraak klonk van verschillende kanten de roep om heropening. Tot dusver heeft justitie daaraan nooit openlijk gevolg gegeven. Nu blijkt de politie toch bezig te zijn met onderzoek.

„Je kunt dit een heropening noemen”, zegt de Zutphense persofficier Buttinger. „Maar we zijn niet een concrete nieuwe verdachte op het spoor. We onderzoeken een paar losse eindjes die zijn blijven liggen.” Waarom het gaat, kan Buttinger niet zeggen. Volgens hem gaat het om vragen die al langer liggen, maar die niet konden worden uitgezocht zolang de zaak nog onder de rechter was. „Dan zouden we de poten onder onze eigen zaak vandaan hebben gezaagd.”

Volgens Buttinger heeft justitie vrij snel na de vrijspraak in april dit jaar met de politie besproken welk onderzoek nog kon worden gedaan. De agenten die het onderzoek doen, komen uit de regio, maar waren niet betrokken bij de vorige onderzoeken.

Advocaat Knoops van Viets en Dubois reageert verrast op de mededeling. „Ik had gehoord dat de politie bezig was, maar ik wist niet dat de zaak officieel heropend was. Dat is ook nooit zo naar buiten gebracht.”

Van een onzer verslaggeefsters
Leeuwarden

Het hof behandelde hun schadeclaim van ruim 4,4 miljoen euro voor de onterechte veroordeling voor de moord op Christel Ambrosius. Als het aan het Openbaar Ministerie ligt, krijgen zij maar ongeveer eentiende van dat bedrag. De twee zaten zeven jaar onschuldig vast.

Een rechercheurteam is onder leiding van het OM in Zutphen begonnen met het zoeken naar losse eindjes in de moordzaak van Putten. „In het politie-dossier zitten genoeg mensen die hun DNA nog niet hebben afgestaan. Misschien dat dat iets ople-

Seksverhalen nooit kapotchecken

NRC 30/8

2 Vandaag kan zichzelf feliciteren: 875.000 kijkers voor een interview met het beroemdste slachtoffer van seksueel misbruik, Yolanda. Voor het bereiken van 28 procent marktaandeel in ertijd mag je de kijkers best wel een beetje oplichten.

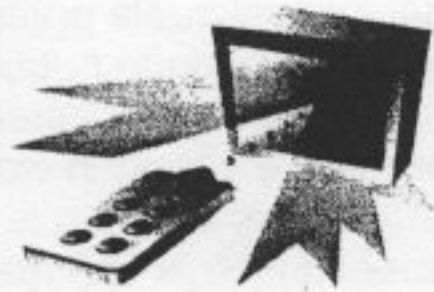
Ook tien jaar na dato biedt Yolanda nog goede afleiding bij de avondlijke hap op schoot. Bommoeder van zes kinderen en toch goed geconserveerd, lang blond haar en sprekend in puntige, afgeronde zinnen. Kortom, de ideale gast om verhalen te vertellen.

Zo'n slachtoffer-interview gaat altijd volgens het zelfde stramien. Om het publiek in een rustige, empathische stemming te brengen wandelt of fietst het kijkcijfer-object op verzoek van het camerapersoneel door een winkelstraat, door een stil natuurgebied, terwijl op de achtergrond een muziekje speelt. Een intermezzoetje van handen die zorgelijk in elkaar grijpen. Met een schilderachtig meertje op de achtergrond vertelt het object.

Om de emoties overtuigend te houden, had de redactie geen enkele uitspraak gecheckt. Ik wilde wel weten of haar zoon echt vijf dagen achter elkaar met een spijker mos tussens tegels uit moest krabben nadat hij een taart in het gezicht van een leraar had gesmeeten, overigens een fors vergrijp. En had de schoolleiding toen wel echt tegen Yolanda gezegd dat hij zo lang moest krabben wegens „zijn achtergrond“ als zoon van een slachtoffer? En hadden leerlingen haar dochter voor „kwartjeshoer“ uitgescholden? Herhaaldelijk of één keer? Was het slechts één jongen – zoals haar zoon schreef – of was het een groepje?

Maarten Huygen

Yolanda zei niet dat de leraren daarna niets hadden ondernomen en ik zou de versie van de school willen horen. Maar dan wordt het materiaal kapotgecheckt. Dan wordt het genuanceerd. Of je kunt ter bescherming van minderjarige kinderen niet uitzenden. Hoe langer je aan een verhaal werkt, des te lager de kijkcijfers.

BEELD

Yolanda gaf het interview omdat ze vond dat haar zes kinderen niet mochten worden afgerekend op haar verleden. En dat is nou precies wat dit interview deed: haar kinderen met haar verleden in verband brengen. Ter bescherming van de privacy kwamen in plaats van de kinderen figuren zonder hoofd in beeld. Alsof het dorp dan niet zou weten om wie het ging. Puber-torso's wandelden met de hond in een winkelstraat, terwijl ze teksten van Yolanda's kinderen voorlezen over het misbruik in de familie en de „vooroordeelen“.

Na dit knaller-interview zat 2 Vandaag met een dilemma. Veel

verklaringen van Yolanda – zelfs dienstdoende politieagenten zouden haar hebben misbruikt – werden indertijd weerlegd. Het Hof heeft weliswaar zes verdachten veroordeeld, maar details die konden worden gecontroleerd, kloppen niet. Dus kwam gisteren het saaiere deel 2 met lagere kijkcijfers: de hervorming van zedenonderzoek na de zaak-Yolanda. Justitie was kennelijk niet tevreden over het spectaculaire resultaat. Alle verhoren worden voortaan op de band opgenomen, zodat kan worden gecontroleerd of het slachtoffer niets in de mond werd gelegd. Er is een landelijk expertiseteam, een professionele zedenpolitie.

Waarom daaraan na Yolanda behoefte was, werd niet toegelicht. De detective van toen vond dat hij het goed had gedaan, al had hij het met de moderne DNA-techniek beter kunnen doen.

Alleen op de site van 2 Vandaag stond een laffe verwijzing naar een artikel in *Skepter* uit 1994. Daarin wordt de vloer aangeveegd met het boek van Yolanda, een opsomming voor liefhebbers van extreem sadomasochisme, satansrituelen en vijftien bloedige abortussen. Waarom de schrijver niet geïnterviewd? Geheugenkundige prof. W. Wagenaar werd gevraagd naar de nieuwe zedenpolitie, maar niet naar zijn negatieve oordeel over het Yolanda-vonnis. 2 Vandaag had beter kunnen uitzoeken welke beschuldigingen tien jaar na dato al of niet stand houden. Maar dan had Yolanda misschien niet toegestemd in de verhoging van het publieke marktaandeel. Justitie heeft veel geleerd, maar 2 Vandaag niets.

Seksschandaal rond ambassadeur verzonnen

C+E 13/2

Thomas Borer Fielding en zijn vrouw. Foto: EPA/Tom Maelsa

De affaire die de Zwitserse ambassadeur in Berlijn zijn baan kostte heeft nog een slachtoffer geëist. De hoofdredacteur van de Zwitserse boulevardkrant *Sonntagsblick* - die de zaak aan het rollen bracht - is opgestapt. Dit nadat was gebleken dat het Berlijnse naaktmodel Djamila Rowe aan de Berlijnse correspondenten van de krant een verzonnen verhaal had verteld en dat zij nooit seks had gehad met ambassadeur Thomas Borer Fielding.

Rowe vertelde zondag aan een andere Zwitserse krant, *Sonntagszeitung*, dat zij door de journaliste van *Sonntagsblick* onder druk was gezet. De reden daarvoor zou zijn dat *Sonntagsblick* van plan was een verhaal te brengen dat Borer de kop zou kosten.

Sonntagsblick hoofdredacteur Mathias Nolte maakte donderdag zijn ontslag bekend. Hij wil de uitgever van zijn krant in de gelegenheid stellen met een schone lei verder te gaan. De correspondent in Berlijn stapte ook op. Zij wil een rechtszaak beginnen tegen Rowe.

Rowe is inmiddels in een lastig juridisch parket geraakt. Zij moet zich op 16 juli voor de rechter verantwoorden omdat Borer haar heeft aangeklaagd wegens smaad. Ook de uitgever van *Sonntagsblick* wil genoegdoening, terwijl Rowe ook nog vervolging wegens meened boven het hoofd hangt wegens het afleggen van valse verklaringen onder ede ten behoeve van het artikel in de krant.

Sonntagsblick bracht eerder dit jaar de affaire aan het rollen. Bij het verhaal stond een foto van het naaktmodel dat de Zwitserse ambassade midden in de nacht verliet. Inmiddels zijn deskundigen bezig uit te zoeken of er mogelijk sprake is van een fotomontage.

Borer zei opgelucht te zijn dat nu duidelijk is dat hij geen buitenechtelijke affaire heeft gehad. De zaak blijft hem echter achtervolgen omdat niet duidelijk is hoe Rowe allerlei details wist te vertellen over Borer's lichaam, zoals zijn borsthaar. Dat leidde tot geruchten als zou Borer Rowe hebben betaald om haar eerdere verklaring als leugen te bestempelen. Beiden ontkennen dat overigens.

DPA/ANP

in New Zealand, Australia and Canada, and above all in the United States.

It may well be that in the fantasy world in which so many people tend to live - the world where men and women always behave rationally and where superstitions and delusions have been banished by the onward march of science - events such as those that took place at Shieldfield do not happen. But in the real world, where fantasy remains one of the most powerful forces in human history, such events are all too common.

It is no coincidence that two key members of the Shieldfield Review Team have both been believers in satanic ritual abuse. Judith Jones was the social worker at the centre of the 1989 Nottingham satanic abuse case. Astonishingly, Newcastle City Council nevertheless appointed her to the Review Team. Meanwhile, clinical psychologist Jacqui Saradjian has written of satanic cults where 'children were caged, hung, chained, whipped, burnt, tortured, drowned, buried alive, and strapped to inverted crosses and assaulted'.

Although the Shieldfield story itself contained no satanic allegations, we will not understand its potency unless we recognise that it was the product of the same habit of mind which led to the tragedies of Nottingham, Rochdale and the Orkneys. Why is it that, at the beginning of the twenty-first century, we appear still to be

so susceptible to such fantasies? Are we, in the very midst of our rationalism, still witch-hunters at heart? It is frequently said, and was said again by Barnaby Jones last week in the *Spectator*, that it is easy to overdo the comparison between the zeal to hunt paedophiles and what took place at Salem: 'After all, witches do not exist but paedophiles most disturbingly do.' To say this, however, is to misunderstand the nature of witch-hunts. Historically, witches did exist. There was never any doubt about the reality of those who, throughout the early Middle Ages, practiced ritual magic or attempted to work supernatural harm.

What turned anxieties about real people into the Great European Witch-hunt was the fact that their existence was overlaid by a demonological fantasy. They were seen as belonging to an evil and highly organised cult whose members flew through the air astride pigs, rams or broomsticks to orgiastic gatherings where they worshipped their master, Satan. Once this powerful fantasy began to grip the minds of learned men, the empirical reality on which it was based became all but irrelevant. Completely innocent men and women could find themselves arraigned and burnt as witches even though they had never attempted to cast a spell or practise ritual magic at all.

During the last 30 years, because of the depths of our enduring anxieties, we have

Bidprentje

Maar een tweeluik heeft de nieuwsbriek 2 Vandaag deze week teruggeblikt op de Eper incestzaak, die zo'n tien jaar geleden veel stof deed opwaaien. Aan het werkstuk was de nodige publiciteit voorafgegaan, en ik keek er met enige verwachting naar uit. Het denken over het optreden van politiek en justitie in zedenzaken heeft zich de afgelopen jaren duidelijk geëvolueerd, en er is alle reden om met de inzichten van vandaag de merites van het toenmalige onderzoek, werk, de bewijsvoering, en de in totaal drie rechtszaken opnieuw te onderzoeken.

Helaas bleek dat slechts zeer ten dele de intentie van de makers. Het eerste deel, dat dinsdag werd uitgezonden, bestond geheel uit een portret van slachtoffer Yolanda. Een beaard portret, dat welhaast door haarzelf leek te zijn geregisseerd. Ze heeft destijds haar beschuldigingen aan het adres van haar ouders (die met vier anderen zijn veroordeeld wegens seksueel misbruik) opgetuigd met groteske verhalen over rituele babymoorden en satanische praktijken, waarvan geen spoor van bewijs was te vinden. In de loop der tijd rees ernstige twijfel aan de eertheid van haar dagboeken en groeide de kritiek op de meest betrokken rechters, die zich te veel met haar

zouden hebben vereenzelvigd. Maar niets van dat alles werd ter sprake gebracht. Geen woord over de problematiek van de 'her-vonden herinnering'. 'Ik weet wat er is gebeurd', zei Yolanda, die ongestoord mocht uitweiden over de falende hulpverlening en over de beledigingen die haar kinderen (ze heeft er zes) ook nu nog op school ten deel vallen en waartegen de leiding niet zou optreden. Aan wederhoor werd door 2 Vandaag niet gedaan.

In het tweede deel, dat gisteren volgde, werd wel iets meer ingegaan op de werkwijze van de zedenrecherche, maar voornamelijk in algemene zin. De politiek heeft nu precieze richtlijnen en moet in bepaalde gevallen een expertisegroep raadplegen. Maar de vraag wat dit met terugwerkende kracht zegt over het optreden van politiek en justitie in de Eper zaak werd amper gesteld, laat staan beantwoord. Daarvoor moest ik mijn toevlucht nemen tot het *VARA Magazine*, waarin de psycholoog Wagenaar, bekend geheugenexpert, een gepeperd artikel schreef. Dezeldige Wagenaar figureerde ook in 2 Vandaag, maar zijn oordeel kwam niet aan bod.

Na het eerste deel konden kijkers niet bezwaar gemoed bellen naar Korrelatie. Zelf had ik meer behoefte aan een instantie die troost biedt bij laffe journalistiek.

How our demons fuel witch-hunts born from demons

Richard Webster
Sunday August 4, 2002
The Observer

The story of what happened to Dawn Reed and Chris Lillie is so bizarre that it might seem to be without parallel. It would be reassuring to dismiss Shieldfield as a terrible aberration. But that would only be to replace one delusion with another. On the day after the libel judgment, the Guardian newsdesk was contacted by a reader who told them of a

similar case. And the next day, 1 August, Canadian journalist Margaret Wente published a story which has close parallels with Shieldfield. This concerned a police officer who had lived for 10 years under the shadow of horrific allegations. These allegations had their origins in a panic triggered in 1992 when a couple said that their two-year old had been sexually assaulted at the local babysitting service. Last month John Popowich won an apology from the government and \$1.3 million. 'The most important part,' he said, 'was getting my name cleared.'

The Saskatchewan case is not an isolated coincidence. Over the past decade there have been countless other Shieldfields - in nurseries or kindergartens in Norway, Sweden, Germany, Holland,

managed to demonise paedophiles in almost exactly the same way. What makes the fantasy so powerful is precisely the fact that paedophiles exist. There can, or at least there should, be no doubt that child sexual abuse is one of the most serious social problems of our age and that it is more widespread than many people are prepared to accept. But on to this palpable and disturbing reality we too have projected a fantasy.

When, in the late 1970s and the 1980s, social workers in California - and later in Britain - allowed themselves to be gripped by the belief that young children were falling victim to systematic sexual abuse by organised satanic cults, we actually revived the demonological fantasy which lay at the heart of the Great European Witch-hunt. It was this fantasy which many highly intelligent and sophisticated people, including Judith Jones, embraced as a reality. When this fantasy was discredited during the early 1990s the belief system it belonged to did not disappear. Instead it was 'desatanised'. In Newcastle, Dawn Reed and Chris Lillie were portrayed not as isolated paedophiles but as part of a sinister ring whose members abused children behind black doors. It was this secularised version of an ancient demonological fantasy which drove the investigation onwards and turned it into a real witch-hunt.

One of the things which makes the Shieldfield story so important, however, is that there emerged elsewhere in Britain, at almost exactly the same time, another, yet more dangerous fantasy. This was the belief, rapidly embraced by some social workers and police officers, that children's homes had been taken over by paedophile rings. After a decade of investigation this belief has been shown to be without foundation. But once again the fact that some care workers did sexually abuse young people in their care lent the new secularised demonological fantasy enormous power.

It was this fantasy which in the early 1990s was used by police forces in North Wales and elsewhere to legitimate the most dangerous form of police investigation which has ever been devised - the trawling operation, in which the police actively fish for retrospective allegations against care workers. Unlike Reed and Lillie, the innocent victims of this witch-hunt have not been vindicated by the courts. They have been convicted by them. So numerous are the miscarriages of justice which have resulted that police trawling is now the subject of a Home Affairs Select Committee inquiry. When David Rose, Bob

Kinderspionnen speuren naar seksueel misbruik
Uitgegeven: 5-8-2002 9:33
Nu.nl

BANGKOK - De Thaise politie is begonnen om kinderen te trainen in het bespioneren van hun klasgenoten of ouders. Op die manier denkt de politie gevallen van seksueel misbruik, drugsgebruik of andere misdaden op het spoor te komen. De eerste tachtig kinderen hebben de cursus al achter de rug.

De spionnetjes ontvangen na afloop van de training een eigen 'geheim agent-code' en een telefoonnummer waarop zij dag en nacht hun bevindingen aan de politie kunnen melden. Volgens de krant The Nation staat de cursus open voor kinderen tussen de 7 en 18 jaar, maar zijn het vooral de tieners die mee willen doen.

Politiekind

"Ik ben er trots op dat ik een politiekind ben", zegt bijvoorbeeld de 15-jarige Preecha On-somkij. Hij is van plan de politie van alles te vertellen over het gokgedrag en spijbelen van zijn vriendjes. "Ik wist eerst wel dat dit slecht gedrag was, maar ik wist niet bij wie ik dat kon melden."

De evenoude Promporn Khrongyuth belooft goed uit te kijken naar alles wat maar enigszins verdacht is. "Ik zal niemand vertellen dat ik een spion ben, maar als het toch uitkomt en ze naar me toekomen ben ik niet bang."

Politiechef en cursusleider Thana Kositwanichpong vindt een training nodig omdat kinderen dan pas inzien dat bijvoorbeeld seksueel misbruik door hun ouders niet normaal is.

Woffinden and I gave evidence to the first session of that inquiry in May, we believed the committee would succeed in digging out the truth. That confidence no longer seems so well-founded. There is still a possibility that the committee may, even under the chairmanship of Chris Mullin, end by effectively endorsing the very methods of police investigation which have caused so much harm already, and which have ruined so many lives. It is because this truly terrifying outcome is a real possibility that we must all learn the lessons of Shieldfield, and learn them thoroughly.

Datum verz. Thu, 29 Aug 2002 16:33:35 +0200

Peter John Schouten Training & Begeleiding organiseert: een weekend voor mannen met seksueel misbruikervaringen

" Het onuitsprekelijke leren uitspreken, de onzichtbare wereld zichtbaar maken"

van 13 tot 15 september 2002 in conferentieoord Mennorode te Elspeet

tweede aankondiging voor pers, instellingen ggz, en maatschappelijke dienstverlening.

Doelgroep Doelgroep

Steeds meer mannen geven aan negatieve seksuele ervaringen te hebben: in hun jeugd of in hun puberteit. Door de aanhoudende publiciteit rondom seksueel misbruik - recent weer het misbruik door priesters in de katholieke kerk - kunnen die bijna vergeten ervaringen weer naar boven komen. Veel mannen hebben nooit verteld over wat hun is overkomen: schuld, schaamte en het feit dat seksueel misbruik van mannen niet bestaat weerhoudt mannen om er mee naar buiten te komen. Zij proberen zelf een oplossing te vinden voor hun probleem. Het is vaak moeilijk te erkennen dat er iets is gebeurd; toch lopen deze ervaringen als een rode draad door menig mannenleven.

Mannen bagatelliseren vaak hun ervaringen omdat ze er ook opgewonden van raakten. Ze vermijden echter gevoelens van ontredde, verwarring, boosheid, walging en onmacht. Deze bevroren gevoelens zoeken een uitweg op de achtergrond.

Ook mannen hebben seksuele ervaringen waar zij met gemengde gevoelens op terugkijken.

Sommige mannen hebben duidelijke herinneringen daaraan, bij anderen is het een chronisch gevoel van "er is ooit iets gebeurd". Seksueel misbruik laat meestal sporen na tot in het hier en nu. Ook eenmalige ervaringen kunnen een leven ernstig beïnvloeden. Tijdens of vlak na seksueel misbruik worden vaak besluiten genomen die een mannenleven dramatisch kunnen beïnvloeden. Vaak zijn er belemmeringen in het aangaan van relaties en staat er altijd iets tussen om intimiteit met iemand aan te gaan.

Soms is er sprake van vaderschap of speelt de angst ervoor een rol en is het moeilijk het eigen beheer over seksualiteit te krijgen en zijn er zichzelf herhalende seksuele gedragspatronen of fixaties.

doel

Het doel van het weekend is om stappen te zetten in het loskomen van oude verwarrende en/of traumatische ervaringen op seksueel gebied.

inhoud

Wat doen we in zo'n weekend?

Leren delen van ervaringen, de schade vaststellen, macht terugnemen, loskomen van de ervaring, de vaste verkering met de dader uitmaken, antwoorden vinden op vragen over schuld, schaamte, eigen rol en seksuele identiteit. Kijken naar seksuele patronen, trainen in het leren onderkennen van je eigen behoeften en je grenzen, contact maken, jezelf veilig en geborgen maken, jezelf kenbaar maken.

resultaat

Het feest van erkenning en herkenning en de effecten daarvan zijn nergens zo groot als in een groep van mannen met gelijke ervaringen.

"Ik ben in de groep mannen tegengekomen waar ik boven verwachting openheid en eerlijkheid ontmoet heb. Door een negatieve oorzaak voelde ik sterke verbondenheid met hen. Ik mocht alles delen, emoties, gevoelens en gedachten. Ik heb ontmoet en gegeven wat me bezighield"

Antwoorden vinden

Seksueel misbruik vraagt vroeg of laat om antwoorden:

Meestal komen de ervaringen terug op latere leeftijd (tussen 35 en 50) en vragen dan om antwoorden. We gaan er van uit dat seksueel misbruik te verwerken is. Het wordt duidelijk dat veel mannen hierbij een vergelijkbaar traject doorlopen. Vastgelopen processen maken depressief, onmachtig en versterken het isolement.

Zie ook de website:

[www.seksueelmisbruik.info](http://seksueelmisbruik.info) <<http://seksueelmisbruik.info>>

over seksespecifieke gevolgen voor mannen, over verwerkingproces en meer over de weekenden:

inhoud, reacties, kosten.

Het weekend wordt geleid door Peter John Schouten en co-trainer Bram Boer. De toegepaste methodiek is divers. (o.a. psychodrama, lichaamgerichte therapie)

Peter John Schouten is psychotherapeut (European Registered NAP) en psychodramatherapeut CP (reg. NBES). Expertise in traumaverwerking, mannenhulpverlening. 20 jaar ervaring in leiden van groepen en workshops. Werkte als hulpverlener (FIOM) en als docent bij TransAct en medebegeleider van Mannenweekenden VC de Marnewier (Fr.)

Organisatie en medebegeleider:

Bram Boer is lichaamgericht therapeut i.o. (NVPIT)

geeft individuele therapie en trainingen lichaamswerk en meditatie.

Is werkzaam bij NIZW / Expertisecentrum Kindermishandeling

Er hebben zich inmiddels 12 mannen opgegeven, we hebben 16 plaatsen!
De leeftijden zijn van deze mannen zijn tussen 22 tot 65!

3 tot 5 % van de mannelijke bevolking is slachtoffer van seksueel misbruik. Dat betekent dat in Nederland 800.000 mannen daar mee te maken hebben.

Nieuws

zie ook NRC-handelsblad dossier over seksueel misbruik binnen de RK kerk
klik hier <<http://www.nrc.nl/dossiers/misbruik/index.html>>

Informatie

Meer informatie:

Peter John Schouten Geertestraat 24

3511xe Utrecht

030-2333299

06-24502222

of

Bram Boer 0182-585171

website: pjschouten.com <<http://pjschouten.com>>

Vraag aan hulpverleners:

Wilt u cliënten wijzen op deze weekenden? Een weekend met andere mannen met soortgelijke ervaringen is een belangrijke stimulans in het verwerkingsproces en is een goede ondersteuning voor een lopende therapie of behandeling!

Misbruikte kinderen doen ontspanningsoefeningen, tekenen de dader en bedenken straffen in groepsverband. De effecten van de Horizon-methode zijn zichtbaar; ze maken vriendjes, gaan soms thuis weer knuffelen en worden minder schuw.

TRANJACT 2005

Annemiek Haalboom

De Horizon-methode is een groepstherapie voor kinderen die seksueel misbruikt zijn en voor hun ouders. De methode wordt op verschillende plaatsen in het land toegepast, onder andere in Rotterdam. Kinder- en jeugd-psychotherapeut Cees van Noort: 'Het is een doe-, praat-, en spelaanpak. We doen steeds een activiteit, bespreken die en bouwen er een spel omheen. Zo behandelen we in veertien sessies verschillende onderwerpen.' Samen met zijn collega, klinisch pedagoog Carmen van Meurs, werkt van Noort met de Horizon-methode bij de Riagg Rijnmond Noord-West. De methode lijkt aan te slaan.

Van Noort geeft als voorbeeld de sessie 'hard en zacht', over gespannenheid en ontspannen-

Wij tellen af en dan mogen ze een vies woord noemen

heid. 'Kinderen die misbruikt zijn, bewegen zich heel stram en

houterig. Bij deze sessie liggen ze allemaal op een mat, houden zich helemaal stijf en worden om beurten opgetild. Prachtig vinden ze dat! Om te zien hoe soepel ze zijn, laten we ze koppel-tje duiken, de handstand en de radslag doen. Daarna praten we na, op de mat. Wanneer maak je je spieren hard? Wanneer zacht? Vervolgens leren ze hoe ze zich kunnen ontspannen. Daardoor krijgen ze meer controle over hun lijf. Na een aantal weken hoor je van ouders dat kinderen weer op schoot durven of gaan knuffelen.'

Lampjes en knuffels

De Horizon-methode is ontwikkeld door pedagoog Francien Lamers-Winkelman. Van Noort en Van Meurs begeleiden per jaar gemiddeld twee groepen, één voor kinderen in de lagere schoolleeftijd en één voor kleuters. Tegelijkertijd draait er een groep voor hun ouders. 'Voor alle duidelijkheid: plegers van seksueel misbruik doen niet mee', zegt Van Meurs. 'Hetzelfde geldt voor ouders die in het verleden zelf seksueel zijn misbruikt en dat niet goed hebben verwerkt. We zijn bang dat zij alles teveel op zichzelf gaan betrekken in plaats van te kijken wat hun kind doormaakt.' Rode draad in de therapie voor ouders is hun taak als opvoeder. Ouders hebben teveel de neiging hun kind te gaan verwennen als hij of zij misbruikt is. Van Meurs waarschuwt: 'Opvoeden moet doorgaan. Regels moeten gehandhaafd, anders loopt het uit de hand. Ouders hebben vaak het idee dat ze hun kind moeten

ontzien. Daardoor hanteren ze sommige regels en grenzen niet meer die daarvoor heel normaal waren. Bijvoorbeeld als een kind heel boos is, denken ouders: "het moet eruit, dus laat maar gaan." Wij leren ouders die boosheid te begrenzen tot vijf minuten en dan te zeggen: "nu is het genoeg en gaan we wat anders doen." Sommige ouders laten zich slaan en schoppen of staan toe dat hun kind met servies gooit. Dat kan echt niet, vindt van Meurs. 'Kinderen kunnen zich ook helemaal in hun boosheid verliezen. Dan slaan ze maar vijf minuten op een kussen. Veel kinderen spoken 's nachts rond, kruipen bij hun ouders in bed. Daardoor slapen die ouders ook niet meer. Wij kijken hoe we die kinderen weer in hun eigen bed kunnen laten slapen. Door hun kamer veiliger te maken, met lampjes en knuffels bijvoorbeeld.'

Scheuren of bekogelen

Van Noort en van Meurs vinden de Horizon-methode zo goed omdat die speels, direct en gestructureerd is. Cees van Noort: 'Er is een werkboek en huiswerk. Aan de orde komen: je eigen gevoelens, je lijf, de dader, boosheid, straf, angsten en nachtmerries. De directheid zit 'm bijvoorbeeld in het noemen van allemaal sekstermen. We tellen af van één, twee, drie en dan mogen ze een vies woord noemen. Zo horen wij meteen wat zij al weten, welke ervaring ze al hebben.'

Van Meurs: 'We werken in een soort gymzaaltje, met allerlei

sport- en spel materiaal zoals matten, kussens en ballen. Vooral de kleintjes houden het niet lang vol om te praten en oefeningen te doen. Die moet je met spelletjes afleiden. Even tikkertje doen. Er zitten veel motorische activiteiten in de Horizon-methode om te ontladen, lol te maken.'

Van Noort: 'Kinderen zijn veel directer tegen elkaar dan wij. Die vragen gewoon: wat deed hij bij jou? Vond je het lekker? Deed hij het ook bij je vriendinnetje? Wij zouden daar meer omheen draaien.'

Van Meurs: 'Met ouders zijn het meer praatsessies. Soms doen ze wel dezelfde opdrachten als de kinderen. Bijvoorbeeld een tekening maken van de dader. Kinderen vinden het geweldig om die tekening vervolgens in duizend stukjes te scheuren of te bekogelen met ballen. Volwassenen zijn toch meer geremd, zij vinden dat gek om te doen. Wij laten het daarom aan henzelf over of ze die tekening al dan niet kapot scheuren.'

Van Noort: 'Wat ook goed werkt is de sessie over straf, "de rechtzitting". Dat is een complete verkleedpartij met toga's en politiepetten. Kinderen bedenken zelf een straf en bouwen daarna een gevangenis. Ze geven forse straffen, zoals water en brood belegd met ratten. Of een dader moet van hun voor de rest van zijn leven gevolgd worden. Eén kind bedacht dat de dader door zijn moeder in de gaten gehouden moest worden.'

Bont en blauw

Volgens Van Meurs en Van Noort werkt de groepstherapie bij seksueel misbruik beter dan de individuele therapie die ze voorheen gaven. Zowel bij kinderen als bij ouders. Van Noort: 'Kinderen die zich eerder overal een beetje buiten voelden staan, zie je hand in hand naar de gymzaal komen. Ze zijn heel betrokken bij elkaar, worden vriendje en vriendinnetje, willen bij elkaar spelen en logeren. Schuwe kinderen, kinderen met tics, kinderen die zich heel vies voelen, op school niet mee kunnen.... het gaat er allemaal af.' Tot nu toe deden vooral meisjes mee en een enkele keer een jongen. Van Noort: 'Bij de sessie over de dader, had die jongen mij echt nodig. Op een gegeven

Straffen als water en brood belegd met ratten

moment kropen alle meisjes onder de tafel en moesten ze die ene jongen er niet bij hebben. Ik zei: "Ze zijn nu zo boos dat ze alle mannen even niet zien zitten, dus wij blijven maar even weg." Van Noort krijgt als enige man ook veel schoppen en soms wordt hij bont en blauw geknepen. Van Noort: 'Bijvoorbeeld bij de oefening over fijne en vervelende aanrakingen. Dan krijg ik van de ene een schop onder mijn kont en trekt de ander aan mijn haar.'

Francien Lamers-Winkelman

ontwikkelde het programma voor jongens en meisjes. Lamers-Winkelman: 'De werkvormen in Horizon zijn gemaakt vanuit probleemgebieden die relevant zijn bij seksueel misbruik van kinderen tot 12 jaar. Die probleemgebieden gelden voor jongens en meisjes.'

Een enkele keer zit er een Surinaams kind in de groep. Islamitische kinderen en ouders hebben ze in Rotterdam nog niet gezien. Voor hen zal de Horizon-methode wel aangepast moeten worden. Van Meurs: 'Tijdens een symposium over dit onderwerp, eind 2000, vertelde een Marokkaanse collega dat hij die eerste sessie niet zag zitten, waarbij kinderen allerlei vieze woorden en sekstermen mogen roepen. Misschien moeten we bij islamitische kinderen andere hulpmiddelen gebruiken. Zoals water waarmee je je schoon wast, een symbool uit de Koran.'

In Breda krijgen misbruikte jongens en mannen wel de aandacht die ze verdienen. De werkgroep jongens/mannen van het platform tegen seksueel geweld en mishandeling maakt politiemensen en hulpverleners bewust van signalen van misbruikte jongens, en schoolt hen in gespreksvoering. Ze werken aan een cursus voor jongens die over de schreef gaan maar nog niet in het justitiële traject binnenkomen.

Jaap Bal

In Breda werken een groot aantal instanties samen aan de verbetering van hulp aan en preventie van seksueel misbruik in het Platform Tegen Seksueel Geweld en Mishandeling (PTSGM). Aan het platform nemen deel: het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling Breda (AMK), de Raad voor de Kinderbescherming, GGZ, Bureau Jeugdzorg Breda, het Instituut voor Maatschappelijk Werk en de Politie Midden- en West-Brabant.

Binnen het platform functioneert ook een scenarioteam, waarin deskundigen uit verschillende instellingen casussen inbrengen. Samen bepalen ze het te volgen scenario voor

Aantal mannelijke cliënten met seksueel gewelds-ervaringen neemt toe

hulp, voor het slachtoffer, de dader en de omgeving van het slachtoffer.

Zoals in de besprekingen van het scenarioteam blijkt, wordt de politie in toenemende mate geconfronteerd met seksueel

DE DRIJFVEREN VAN EEN SCHOOLARTS

Ben Rensen: 'Door één mens te redden, red je de hele wereld'

Al twintig jaar lang komt hij op voor misbruikte en mishandelde kinderen.

Schoolarts Ben Rensen over diagnoses stellen, goede hulpverlening en het belang van betrokkenheid. 'Als een kind niet op een afspraak verschijnt, nodig je hem nog eens uit en dan nog eens. Eventueel leg je een huisbezoek af.'

Doke Oosterholt

Ben Rensen (1946) weet waar hij het over heeft. Zijn vader had een alcoholprobleem en geweld was schering en inslag bij hem thuis. Hij werd seksueel misbruikt buiten het gezin. 'Dat is typisch voor kinderen met misbruikervaringen', zegt hij, 'misbruik vindt meestal plaats in een context van algehele malaise, verwaarlozing en geweld.'

Ben Rensen werkt al twintig jaar als schoolarts bij de GG&GD in Utrecht in de wijk Zuilen. 'Een echte achterstandwijk', zegt hij. 'Vijftig procent van de kinderen is allochtoon, veel ouders zijn

Hij startte een onderzoek onder 250 van de kinderen in zijn praktijk waarbij hij seksueel misbruik vermoedde. Daaruit bleek dat veel misbruikte kinderen ernstige leer- en opvoedingsmoeilijkheden hadden. Na een interview in de Volkskrant en de uitgave van een boek over zijn bevindingen, kreeg Rensen half Nederland over zich heen.

Nu, twintig jaar later, meent Rensen dat het bewustzijn onder mensen dat seksueel misbruik voorkomt, veel groter is geworden. Dat is ook te danken aan onderzoeken van bijvoorbeeld Draijer en Lamers-Winkelmann. Maar hulpverleners zijn niet altijd in staat een diagnose goed te stellen. Vaak kan men het kaf niet van het koren scheiden of de waarheid niet van de ruis.

Als schoolarts kan hij beschikken over een veelheid aan gegevens: het dossier van het consultatiebureau, waarin de ontwikkeling van het kind van jongs af aan staat geregistreerd, informatie van leerkrachten over (veranderingen in) het gedrag van het kind, informatie van het buurtnetwerk jeugdhulpverlening waar kinderen die opvallen door hun gedrag door professionele hulpverleners worden besproken. Al die gegevens samen maken een verantwoorde en goed onderbouwde diagnose mogelijk.

Als signalen die hem attenderen op de mogelijkheid van misbruik noemt Rensen onder meer: herhaalde infecties aan de urinewegen, bloed in de broek, slechter slapen, in bed plassen, verzuim, en concentratiestoornissen. Soms maken misbruikte kinderen tekeningen van piepels, vertellen de juffrouw rare verhalen, masturberen, liggen te rijden of te wippen of ze vertonen sterk geseksualiseerd gedrag naar een leerkracht.

Rensen: 'Er zijn 101 signalen bekend die wijzen op mishandeling, verwaarlozing of misbruik. Maar het gaat er om dat je die signalen durft te zien. Daarnaast moet je ze kunnen duiden, interpreteren en clusteren. En vervolgens moet je er een gesprek over aan durven gaan met leerkrachten, ouders en hulpverlening.'

Seksualiteit

Rensen heeft het liefst dat hulpverleners eerst kijken wat ze zelf kunnen doen. Als ze zich onzeker voelen, bijvoorbeeld omdat het veel angsten en schaamtegevoelens bij hen oproept of omdat ze onwennig staan tegen-

over het onderwerp, dan moeten ze de verantwoordelijkheid nemen om het Advies en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) te bellen voor een consult of advies of ze moeten het verdere onderzoek helemaal overdragen aan het AMK.

Volgens Rensen zouden de professionele hulpverleners rondom het kind gebaat zijn bij meer aandacht voor met name gesprekstechniek in de opleidingen. Volgens hem komt het bij goede hulpverlening aan op de vier c's: committent, communication, compassion en control. Betrokkenheid, gespreksvaardigheid, inlevingsvermogen en controle op afspraken met kinderen.

Rensen: 'Dat wil zeggen dat als een kind bijvoorbeeld niet op een afspraak verschijnt, dat je hem dan nog eens uitnodigt en nog eens. Eventueel leg je een huisbezoek af. Maak het kind duidelijk dat je er voor hem bent als hij je nodig heeft. Voor het kind is het enorm belangrijk dat hij een vaste vertrouwenspersoon heeft waar hij terecht kan als dat nodig is. Een mishandeld, verwaarloosd of misbruikt kind moet vooral niet van het kastje naar het muurtje gestuurd worden. Hij of zij heeft continuïteit nodig, eerlijke betrokkenheid en een goede onderlinge afstemming van de hulpverlening.'

Je hoeft echt geen kinderpsychiater of kinderarts te zijn om een misbruikt of mishandeld kind goed op te kunnen vangen. Rensen: 'Je goed kunnen inleven, zien hoe een kind gesteund en gesteert kan worden met gebruikmaking van de sterke kanten van het kind en zijn omgeving, is veel belangrijker.' Hulpverleners moeten zich bewust worden van eigen gevoelens van seksualiteit en agressie om te weten hoe deze doorwerken in de signalering en behandeling van kinderen die mishandeld, verwaarloosd of misbruikt zijn. Daarnaast is goede seksuele voorlichting nodig, gecombineerd met weerbaarheidstraining en opvoedcursussen. Deze kunnen niet vroeg genoeg in het onderwijs aan de orde komen. Rensen: 'Door goede seksuele voorlichting wordt seksualiteit een normaal bespreekbaar onderwerp, waardoor de drempel om erover te praten minder hoog is. Daardoor kunnen professionals beter signaleren en kan het kind sneller geholpen worden.'

Zo zo zo beleid

De hulpverlening aan kinderen die misbruikt zijn, staat volgens Rensen nog maar in de kinderschoenen. Hij pleit voor een landelijk expertisecentrum. Rensen: 'Wanneer de hulpverlening op lokaal niveau niet in

misbruik van kinderen en met grensoverschrijdend gedrag van jongens. Daarom is Ton Geerards, coördinator zorg van de Politie regio Midden-West Brabant, actief deelnemer van de werkgroep jongens/mannen van het platform.

Karin Gijs is werkzaam bij de sector preventie en dienstverlening van de GGZ regio Breda. Zij is tevens voorzitter van het Platform en lid van de werkgroep. Gijs: 'Steeds vaker komen jongens vanwege gedragsmatige problemen in het justitiële circuit terecht, waarbij niet meteen duidelijk is dat zij wellicht zelf misbruikt zijn. Voor de politie is het dus in ieder geval belangrijk dat ze alert zijn. Hoe herken je jongens die seksueel zijn misbruikt? Hoe ga je bij vermoeden daarvan een gesprek aan met een jongen?'

Uitgangspunt voor de activiteiten van de werkgroep jongens/mannen - waar naast de politie ook de GGZ regio Breda, de Raad van Kinderbescherming Breda en het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling vast onderdeel van uit maken - zijn de uitkomsten van een enquête die het PTSGM in 1998 liet verrichten onder een dertigtal organisaties in de regio. Uit dat onderzoek bleek dat de meeste hulpverleningsinstellingen een toename zagen van het aantal mannelijke cliënten met seksuele geweldservaringen. Ook uit landelijk onderzoek blijkt dat naar schatting één op de veertig mannen op een of ander manier te maken hebben gehad met seksueel misbruik of -geweld. Bovendien kwamen er uit de enquête een groot aantal knelpunten ten aanzien van opvang, begeleiding en hulp aan mannelijke slachtoffers van seksueel geweld in de regio boven tafel.

Ijsberg

Gijs: 'Er bleek onder andere een gebrek te zijn aan zelfhulpgroepen, nauwelijks hulp voor kinderen die zwak begaafd zijn en weinig laagdrempelige voorzieningen voor mannelijke slachtoffers. Ook ontbreekt vroegtijdige opvang, met name voor jongens die in het justitiële circuit zijn gekomen, en is er te weinig specifieke hulp voor jonge ouders. Hulpverleners bleken bovendien behoefte te hebben aan ondersteuning op het gebied van signalering en behandeling. Met name bij de politie.'

De werkgroep jongens/mannen organiseerde na het onderzoek een studiedag over signalering en gespreksvoering. Er waren veel politiemensen aanwezig. Na de conferentie werd een signalenkaart ontwikkeld, met daarop een groot aantal gedragskenmerken die eventueel kunnen wijzen op seksueel misbruik bij jongens. De signalenkaart hangt nu in de aangiftekamers van alle politiebureaus in de regio Breda. Geerards geeft cursussen over signalering aan agenten op de werkvloer: 'Seksueel misbruik is in de opleiding tot politieagent sowieso al geen standaard onderdeel. Laat staan seksueel

misbruik van jongens en mannen. Hulpverleners, en ook de politie, hebben zich jarenlang gericht op seksueel misbruik van meisjes en vrouwen, met name incest. Nu weten we dat er ook duizenden jongens rondlopen die seksueel misbruikt zijn of worden. Maar slechts vijf procent van het totaal aantal aangiften met betrekking tot seksueel misbruik komt van mannelijke slachtoffers', schat Geerards. 'Het is het topje van de ijsberg, zo weten we inmiddels. Bovendien blijkt uit onderzoek dat jongens die seksueel zijn misbruikt, een verhoogde kans hebben om gewelddadig te worden. Zeker als het gaat om jongens die voor dat soort zaken bij ons binnen komen, zijn we nu veel alerter. We proberen een sfeer te scheppen waarin iemand zich veilig voelt en de keuze kan maken er iets over te vertellen, als er inderdaad sprake is van seksueel misbruik.'

Strafblad

Een ander wapenfeit van de werkgroep jongens/mannen is het ontwikkelen van een scholingsaanbod - met name op het gebied van signalering van seksueel misbruik en eerste gespreksvoering bij een vermoeden daarvan - voor de intramurale- en ambulante hulpverlening.

Op dit moment is de werkgroep alweer met een nieuw onderdeel bezig: een inventarisatie van het hulpaanbod voor jonge plegers van zedendelicten in de regio Breda. Gijs: 'Op het moment dat jongens binnen het justitiële apparaat komen, zijn er verschillende vervolgstappen mogelijk. Maar het zou juist goed zijn dat er een cursus komt voor jongens die wel grensoverschrijdend gedrag hebben vertoond, maar nog niet in aanraking zijn gekomen met justitie. Een soort preventieve vaardigheidstraining waarin ze leren hoe ze met meisjes om moeten gaan en hoe ze met respect omgaan met hun eigen grenzen en die van anderen. Voordat ze in aanraking zijn geweest met justitie, maar waar dat wel dreigt. Daarbij zouden politie, GGZ en bureau Halt goed kunnen samenwerken.'

Geerards: 'Aanleiding voor dit plan is natuurlijk de stijging van het aantal zedendelicten de laatste jaren, met name die door jonge ouders. Dat merken we als politie echt. Bij de cursus die we willen ontwikkelen gaat het om jongens die al een eerste contact met de politie of hulpverlening hebben gehad. Bijvoorbeeld een groepje jongens dat in het zwembad meisjes lastig valt. Dat is vaak het begin. Die jongens hoeven niet direct een strafblad te krijgen, maar ze moeten wel leren wat kan en wat niet kan.' Niet alleen de activiteiten van de werkgroep jongens/mannen, maar het gehele platform, wordt door de deelnemende instanties toegejuicht. Gijs: 'Hoewel het wel roeien is met de riemen die je hebt. Het is vaak woekeren met personeel. Maar het loopt en dat is het belangrijkste. Het platform heeft nu al een groot aantal goede dingen op de rails en veel plannen voor de komende tijd.'

Hulpverlening kan mij niet eenvoudig genoeg zijn

analfabeet of ze hebben alleen lagere school. De meeste zijn typische vmbo-leerlingen. Bij dat soort kinderen moet je niet aankomen met ingewikkelde therapieën, dan haken ze direct af.'

Infecties

Vanwege zijn eigen achtergrond, zag hij twintig jaar geleden onmiddellijk wat geen collega voor hem gezien had: een aanzienlijk aantal kinderen had klachten die wezen op seksueel misbruik, verwaarlozing en mishandeling. In de jaren '80 was het binnen de hulpverlening nog zeer ongebruikelijk over dit soort zaken te praten.

Op de Nationale Dag voor de Geestelijke Volksgezondheid op 10 oktober 2002 staat psychische mishandeling en emotionele verwaarlozing van kinderen centraal. www.kindindeknel.nl

staat is de problemen van een kind op te lossen, dan zou het kind naar dit centrum verwezen moeten kunnen worden. Een andere mogelijkheid is dat men vanuit zo'n behandelingscentrum lokale hulpverleners coacht.

Een alternatief voor zo'n expertisecentrum ziet Rensen in het koppelen van buurthulpverlening aan de Advies- en meldpunten Kindermishandeling (AMK's): 'Als een leerkracht, arts of maatschappelijk werker op buurtniveau weet dat hij gerugsteund wordt door specialisten, kan en durft hij veel meer zelf te ondernemen.' AMK's zouden zelf aan behandeling moeten kunnen doen. Dan benut je hun expertise, vindt Rensen. Nu mogen de meldpunten alleen maar doorverwijzen.

Maar belangrijker dan alle organisatorische veranderingen, is volgens Rensen dat leraren, artsen, maatschappelijk werkers en politieagenten voldoende tijd en middelen moeten krijgen om hun werk goed te doen. Rensen: 'Ik ben het voor het leeuwendeel eens met de beleidsvoorstellen van het ministerie van VWS, hun zogenaamde zo zo beleid (zo vroeg mogelijk, zo licht mogelijk, en zo dichtbij mogelijk). Maar ik denk dat men daarbij ook op het oog heeft: zo goedkoop mogelijk. En dat kan volgens mij niet. Goede hulpverlening kost tijd en dus geld.'

Als investering in de toekomst van kinderen is het echter van het allergruotste belang, volgens Rensen: 'En wat heet duur? Genderde van de cliënten van de JGZ komt daar vanwege mishandeling, verwaarlozing en/of seksueel misbruik. Psychotherapie behoort tot de duurdere behandelingsvormen.

Bovendien betekent niet tijdig ingrijpen bij dit soort kinderen vaak dat ziekenhuisopnames en uithuisplaatsingen nodig worden en dat men later moet leven van een arbeidsongeschiktheidsuitkering. Door een goed preventief beleid, valt veel op dat soort kosten te besparen, met bovendien als belangrijk voordeel dat een kind niet vreemd raakt van zijn onmiddellijke leefomgeving.

Op de vraag hoe een hulpverlener ondanks al deze organisatorische beperkingen gemotiveerd kan blijven, zegt Rensen: 'Ik houd mezelf altijd een gezegde uit de Thora voor: door één mens te redden, red je een hele wereld. Ik denk dat je je als hulpverlener niet te veel moet blindstaren op totaaloplossingen. Richt je op je directe hulpverleningsrelaties en probeer daarin zo goed mogelijk te handelen. Als je één mens wat beter weet te maken, maak je daarmee de hele wereld rondom die mens wat beter. Meet niet alleen in kwantiteit, maar vooral in kwaliteit.'

Regerakkoord en kindermishandeling

Uit regerakkoord 'Werken aan vertrouwen, een kwestie van aanpakken', juli 2002.
Waar nodig wordt de strafmaat verhoogd om een adequate repressie van geweld- en zedendelicten mogelijk te maken. Er komt verbetering van preventie en repressie van kindermishandeling en van zedendelicten ten aanzien van kinderen.

Veilig chatten op internet kan

Kinderen worden op internet vaak uitgescholden of krijgen seksueel getinte uitnodigingen. Bamber Delver betreurt de lakse houding van aanbieders om ongewenst gedrag te stoppen, maar wijst op de vele mogelijkheden om kinderen te leren zichzelf beter te beschermen op het net.

DE laatste tijd wordt er gelukkig steeds vaker geschreven over de risico's die kinderen op internet lopen. In de Volkskrant van 6 augustus worden de ervaringen gemeld van een paar kinderen die chatten op sites van TMF en de Hitkrant.

Belangenorganisatie de Kinderconsument en Surfkids, een internetcommunity van kinderen, publiceerden in juli het eerste grote onderzoek. Uit de cijfers bleek dat kinderen die op Nederlandse websites chatten, veel hinder ondervinden.

De TMF-chatbox kreeg van de 1300 deelnemende kinderen de wind van voren: maar liefst 44 procent heeft last van gescheld en krijgt seksueel getinte verzoeken. Meer dan de helft van deze kinderen merkte dat er nauwelijks door de chatbox-redactie van TMF werd ingegrepen. TMF liet in een reactie weten weinig tegen te (kunnen) doen: er zijn volgens het bedrijf teveel chatters.

Deze afhoudende reactie van bedrijven die zich bewegen op de internetmarkt van kinderen en jongeren, komen wij vaker tegen. Als het om internet gaat, verschuilt men zich graag achter onkunde en machteloosheid. Zelden wordt de verantwoordelijkheid genomen.

Toen de schrikbarende ervaringen van de 1300 kinderen werden gepubliceerd, hadden wij van TMF willen horen dat ze er alles aan zouden doen om deze narigheid te voorkomen. De kinderen gaven voldoende bruikbare tips, zoals een alarmknop om de chatboxredactie te waarschuwen.

Als internetbedrijven weinig

Op internet durven kinderen te zeggen wat op het schoolplein ondenkbaar is

Chatbox vaak schuilplaats voor pedofiel

Van onze verslaggever
 AMSTERDAM

Shorty (13) zit bijna elke dag een paar uur op internet te chatten. - ander woord voor berichtjes uitwisselen met anderen. Meestal is ze te vinden op tmf.nl. Ze chat bijna alleen maar met jongens. Laast had ze in het echt met een jongen afgesproken op het Centraal Station in Amsterdam. 'Stond er een man van wel veertig jaar met een snor'

Ze is zonder iets te zeggen weer weggegaan. Geschrokken? 'Nee, het was wel raar. Maar je weet dat mensen op internet iemand anders zijn dan in het echt.'

Chatboxen blijken steeds vaker moderne schuilplaatsen voor volwassenen die contact zoeken met minderjarigen. Uit internationaal onderzoek blijkt dat een op de vijf kinderen die zich op het internet begeven, door pedoseksuelen wordt benaderd.

Eind juni werd in Amerika de 23-jarige Utrechtse Menno B. veroordeeld. Hij had met de 13-jarige Dena de ene na de andere chatsesie gevoerd, pornografische filmpjes van hemzelf naar haar toegestuurd en haar seksuele voorstellen gedaan totdat ze een date had kunnen maken. Hij vloog naar Chicago. Maar daar wachtte geen Dena. Wel de sheriff van

Leeftijdgenoot Trunks doet dat wel. Hij geeft er ook wel eens het nummer van zijn mobiele telefoon bij. Mocht hij vervelende telefoontjes krijgen, dan heeft hij een oplossing paraat: 'Dan verander ik gewoon mijn nummer.'

Websites speciaal voor kinderen, met spelletjes, plaatjes en informatie over popsterren, zijn een ideaal jachtterrein voor kwaadwillenden.

'Onlangs kwam een melding binnen van een bezorgde ouder wiens 9-jarige zoonnetje al sinds een paar weken een verdacht contact heeft', vertelt medewerker Lucia van der Driфт van Meldpunt Kinderporno. 'De persoon deed zich voor als een leeftijdgenootje. Het begon allemaal heel onschuldig, maar inmiddels heeft hij het gesprek in de richting van seks weten te sturen.'

Het kan nog veel verder gaan. Mannen die kinderen benaderen voor seks schromen niet om pornofilms op te sturen, of kinderen naar seksites te lokken om ze het idee te geven dat seks heel normaal is. Plaattjes met kinderen zijn voor dat doel het meest geschikt. Het Openbaar Ministerie zegt niet te kunnen bevestigen dat dit soort praktijken zich ook in Nederland voordoen. Louier het benaderen van kinderen via internet is geen grond voor strafvolgving.

ook niet als er expliciet naar seks wordt gevraagd. Het tonen van porno aan kinderen is wel strafbaar, evenals het bezit ervan.

Van der Driфт wijst erop dat sommige ouders onwillekeurig de ogen sluiten voor deze risico's. Filmpjes die een deel van het internet ontoegankelijk maken, hebben naar een beperkte werkingduur. Netteleerders weten eerder dan hun ouders hoe zo'n programma werkt, en hoe je het kunt omzeilen. Bovendien worden

'Inmiddels gaat het gesprek richting seks'

hiermee geen pedofiele chatters geweerd. In de discussie over kinderen en internet plaatsen sommigen dan ook vraagtekens bij de wenselijkheid van dit soort software. De tegenstanders betogen dat kinderen vroeg of laat toch met de minder leuke kanten van het internet moeten leren omgaan. Ook daar heeft men bij Meldpunt Kinderporno aan gedacht. Voor tips waarmee ouders, kinderen en tieners het internet veilig kunnen, verwijzen zij naar de site surfsafe.nl. De adviezen die

doen, is er nog een andere manier om risico's bij internetgebruik te vermijden en problemen op te lossen. Wij en andere organisaties, zoals Safe Internet Foundation of Technika 10, zetten ons in om samen met kinderen te zoeken naar wegen om zo leuk mogelijk te internetten (en dus te chatten). Kinderen moeten kennis krijgen om zelf in te grijpen en niet afhankelijk te zijn van mede-chatters, andere mailers of een internetbedrijf.

Het project Cybersecrets is een goed voorbeeld. In het kader van de landelijke overheids campagne, kunnen middelbare scholieren hiermee zelf ontdekken en ervaren hoe zij scheldpartijen, vuile mail maar ook virussen kunnen 'oplossen'. Stap voor stap zoeken zij zelf oplossingen voor problemen waar hun opvoeders zelfs geen weet van hebben. Kinderen (en jongeren) moeten het namelijk doen: ouders of leerkrachten hebben op dit gebied meestal weinig te bieden.

We vergeten de ouders niet. Het project *Mijn kind en internet* gaat binnenkort van start in vele openbare bibliotheken. Wederom in het kader van Surf Op Safe en in samenwerking met de bibliothekorganisaties, NBLC en ProBiblio, kunnen ouders worden bij-

gespikerd om oplossingen te vinden voor dit soort 'computer'-problemen thuis. Niet technisch, maar ervaringsgericht.

Ook de site www.surfopsafe.nl biedt erg veel informatie (en een online hulpdienst) om antwoorden te krijgen op vragen over veilig Internet. Er gebeurt veel in Nederland voor een veilig internet, helaas zullen er altijd 'slechte mensen' blijven die op zoek zijn naar kinderen om hen te misbruiken. Op straat, in het zwembad, in het bos en... op internet.

Gebruikers van internet behoren zich te informeren om zich te kunnen weren. Dat betekent niet alleen een voldoende geactualiseerde virusscanner op de computer, maar ook voorlichting aan kinderen, ouders en leerkrachten. Het is jammer dat kinderen allerlei narigheid kunnen tegenkomen op internet, maar gelukkig er is informatie voorhanden om deze problemen op te lossen.

Bamber Delver is algemeen directeur van stichting De Kinderconsument. Te raadplegen sites: www.kinderconsument.nl www.surfopsafe.nl http://cybersecrets.kennisnet.nl

HLN 31/8

BRUSSEL — Bij het begin van het schooljaar start Child Focus een tweede campagne „Surf safe” en worden tieners via teletekst van verschillende tv-stations gewezen op het gevaar van chatten met onbekenden. Plannen om een cursus op te zetten voor kinderen van de lagere school over het gevaar van internet — zoals in Nederland gebeurt — bestaan er voorlopig niet.

„Het probleem van kinderslackers op internet is voorlopig nog niet zo groot hier als in pakweg Amerika”, zegt Isabel Marneffe van Child Focus. „Maar het ruikt op en we moeten alert blijven.”

Child Focus begon „Surf safe” na klachten en vragen van ouders over het surfgedrag van hun kinderen. „Ze zijn

VERVOLG MLK 30/8
vooral bang dat hun kinderen op internet met kinderporno zullen worden geconfronteerd en jammer genoeg worden zo ook soms afspraken gemaakt met onbekenden." Surf safe wil vooral aan ouders, leraars en jeugdleiders duidelijk maken waarom kinderen surfen. "Ouders willen het verbieden, maar dat haalt niets uit. Je moet weten wat surfen is, waarom je kind het doet en dan kan je regels opstellen."

Chatsessies op televisie

Een even groot — en misschien wel groter gevaar — vormen de chatsessies op televisie. „Ieder kind kan van eender waar, zonder dat zijn ouders erbij zijn, sms'jes sturen." Daarom wordt nu op teletekst een waarschuwing geplaatst. (CVN)

Tina bestaat 35 jaar

Meidenblad doet niet aan chatten

ANP

Het meidenblad Tina bestaat 35 jaar. Al heel wat generaties puberende meiden hebben het magazine verslonden. Tina blijft dé vriendin voor meiden van negen tot vijftien jaar, zegt hoofdredactrice Ingrid Kluyvers.

Ter ere van het jubileum houdt het magazine een aantal acties en deze week ligt een speciaal feestnummer van het blad in de schappen van de boekhandel.

De Tina houdt zich goed staande tussen het televisiegeweld van muziekzenders MTV en TMF en de sexy magazines Break Out en Hitkrant. Het blad staat vol met strips, modetips en vips. In 1967 begon het magazine met een strip over Tina, een tienertje dat allerlei avonturen beleefde. Vijf jaar later kwam ook stripheldin Noortje in de Tina. Naast een aantal vaste karakters, zijn er de afgelopen 35 jaar veel

series en losse verhalen gemaakt. Inmiddels is het blad ook uitgebreid met veel mode, interviews met bekende film- en muzieksterren en een vragenrubriek.

„De jeugd wordt tegenwoordig overspoeld met impulsen van televisie en internet," zegt Kluyvers. „Maar toch hechten veel meiden zich erg aan de Tina. Het magazine wordt erg veel gelezen. De meest gehoorde klacht is dat het blaadje te dun is."

Veel lezers komen met moeilijke vragen bij Tina terecht. „Tussen hun negende en vijftiende jaar worden meisjes voor het eerst ongesteld. Het is een onzekere, maar ook spannende periode. In deze tijd is de Tina eigenlijk gewoon een goede vriendin voor die meiden. Het blad staat vol met verhalen van lezers die hetzelfde meemaken en zo kunnen ze elkaar steunen en helpen."

Volgens Kluyvers zijn de meisjes in die 35 jaar wel erg veranderd. „De jeugd

is veel opener geworden en er zijn weinig taboes. Veel kinderen hebben te maken met scheidingen en krijgen stiefvaders en -moeders. Daar gaan veel vragen over. Over seks praten we niet in de Tina. We gaan niet verder dan zoenen, omdat er al genoeg andere bladen zijn waar veel over seks wordt geschreven. Op de website van Tina willen we geen chatbox, omdat we bang zijn dat er van die enge idioten met gore teksten de boel komen verzieken. De Tina voelt zich verantwoordelijk voor de lezertjes en wil ze een veilig gevoel geven, zonder overbeschermend te worden."

De stripverhalen zijn steeds eigentijds gebleven, vindt de hoofdredactrice. Ze gaan meestal over actuele onderwerpen. In de laatste edities vertzette Tina zich tegen de bouw van een chemisch afvalbedrijf en tegen kinderarbeid in ontwikkelingslanden. Ook de lezers van Tina kunnen niet te

gen onrecht en zijn zelf heel betrokken met de maatschappij. Vanwege het 35-jarig jubileum organiseerde Tina een wedstrijd wie het beste verhaal kon schrijven met het thema 'Vriendschap'. „En daar waren opvallend veel verhalen over vriendschappen met asielzoekerskinderen bij," aldus Kluyvers. Het beste verhaal komt over vijf weken als strip in de Tina. Tina is een blad dat door ontzettend veel meisjes is gelezen. Kluyvers: „Veel van de 'Tina-meiden' hebben moeders die vroeger ook de Tina lasen. In al die jaren is de Tina een afspiegeling van onze samenleving geweest. Meiden identificeren zich met de karakters in de strips. Het zijn altijd stoere, avontuurlijke, maar ook romantische meiden. Geen meisjes in een slachtofferrol of die altijd in de keuken moeder helpen." Voor de toekomst hoeft Tina niet te vrezen. In al die jaren heeft het meidenblad alle concurrentie weten te overleven.

'Cybersecrets' beschermt kinderen tegen pedofielen

BRUSSEL Steeds meer kinderen zitten geregeld op internet, meestal zonder begeleiding. Omdat daar nogal wat gevaren aan vasthangen, heeft de Nederlandse organisatie Kinderconsument een website ontwikkeld die kinderen spelenderwijs waarschuwt voor onder andere internetpedofielen.

De website 'Cybersecrets' gaat in vier lessen in op problemen die kinderen op internet kunnen tegenkomen. Er worden vragen beantwoord als 'Hoe voorkom je hate-mail?', 'Hoe weer je een virus?', 'Hoe beveilig je je spaargeld op internet?', 'Hoe koop je spullen via internet zonder te worden opgelicht?' en 'Hoe houd je geheim waar je op hebt gesurft?'. De vragen zijn meestal in multiple choice vorm gegoten. Een fout antwoord wordt onmiddellijk gecorrigeerd. In de vierde les leren kinderen een eigen website maken.

De bedoeling is, naast kinderen informeren over hoe internet precies in elkaar zit, ze te wijzen op de gevaren van het verstrekken van persoonlijke gegevens als adres of telefoonnummer in chatrooms of op eigen websites. „We moeten kinderen bewust maken om erger te voorkomen", zegt Kinderconsument, een organisatie die opkomt voor de belangen van jeugdige internetgebruikers. En dat blijkt geen overbodige luxe te zijn. Uit een Amerikaans onderzoek kwam naar voren dat een op vijf kinderen via de computer wordt lastig gevallen door pedofielen. Vaak doen de digitale kinderslokken zich veel jonger voor dan zij zijn om een vertrouwensband met een potentieel slachtoffer te creëren.

scholier.kennisnet.nl/view.php?pgn_id=106

Cursus tegen kinderslokken op internet

AD, 28-8-02
door Loes Kraaijo

Leerlingen op lagere scholen krijgen een cursus aangeboden waarin zij worden gewaarschuwd voor kinderslokken die via internet opereren. De les bestaat uit een interactieve quiz waarin kinderen spelenderwijs leren hoe zij zich op de digitale snelweg kunnen beschermen.

Uit Amerikaans onderzoek blijkt dat een op de vijf kinderen via de computer wordt lastig gevallen door pedofielen. Het Korps Landelijke Politiediensten sluit niet uit dat dit getal ook voor Nederland geldt. Het CDA-Kamerlid Rietkerk wil dat het kabinet het doen van seksueel getinte uitnodigingen aan kinderen strafbaar stelt.

De cursus, Cybersecrets, is ontwikkeld door de Kinderconsument, een organisatie die opkomt voor de belangen van jeugdige internetgebruikers. Niet zelden doen digitale kinderslokken zich veel jonger voor dan ze in werkelijkheid zijn om een vertrouwensband met een potentieel slachtoffer te creëren.

Het programma wil kinderen attenderen op de gevaren van het verstrekken van persoonlijke gegevens als

'Celstraf voor seksuele internetpraat met kind'

DEN HAAG/GPD

Volwassenen die minderjarigen via internet met seksueel getinte mededelingen benaderen, moeten veroordeeld kunnen worden tot één à twee jaar celstraf. Ook moeten de ministeries van binnenlandse zaken en justitie onderzoeken hoe vaak het in Nederland voorkomt dat kinderen die op internet surfen worden lastig gevallen met 'vieze praatjes'.

Dat stelde regeringspartij CDA bij monde van Tweede-Kamerlid Theo Rietkerk in het tv-programma Netwerk. Hij komt met zijn voorstel naar aanleiding van de vermiste Britse meisjes Holly Wells en Jessica Chapman, die mogelijk ontvoerd zijn door iemand met wie ze kort ervoor via internet contact hadden. Volgens recent onderzoek van de belangenorganisatie Kinderconsument onder 1300 kinderen wordt er op populaire chat-sites, zoals die van muziekzender TMF en kinderkanaal Fox

Kids, veel gescholden. Ook maken kinderen met enige regelmaat melding van seksueel getinte opmerkingen van andere deelnemers aan dergelijke babelboxen op internet. Een meisje meldde bijvoorbeeld dat zich op de chatsite van Foxkidds 'best wel vieze mensen' bevinden. De Kinderconsument wijst tevens op onderzoek in onder meer de Verenigde Staten en Engeland, waaruit zou blijken dat in die landen één op de vijf chattende kinderen last heeft van 'seksuele uitnodigingen'. Net als CDA'er Rietkerk pleit de Kinderconsument voor meer voorlichting aan ouders, om ze zo bewust te maken van de risico's van het gebruik van internet. „We willen niet dat alle kinderen stoppen met internetten. Alleen, ouders en kinderen moeten zich wel bewust zijn van de mogelijke risico's," aldus algemeen directeur Bamber Delver van de Kinderconsument.

adres of telefoonnummer in chatrooms of op eigen websites. Dit najaar is het lesmateriaal toegankelijk via onderwijsite Kennisnet, waarop vrijwel alle scholen zijn aangesloten.

In Amerika is het al langer ernst met internetaanranders. Dat werd vorig jaar duidelijk toen een Nederlandse jongen in de val werd gelokt door een FBI-agente die zich uitgaf voor een 14-jarig meisje. Ook bij de onlangs vermoorde Britse tieners Holly en Jessica laaide de discussie over internetaanranders weer hoog op.

Nederland heeft zich tot nu toe terughoudend opgesteld bij het aanpakken van internetpedofielen. Het beleid richt zich hier op het bewust maken van kinderen om erger te voorkomen, aldus de Kinderconsument.

Internetlola's lopen gevaar

AD 28-8-02
Door Loes Kraaijo
Tienersmeisjes lonken op

zelfgemaakte webpagina's naar hun eerste vriendje. Maar het online poëzie-album trekt meer bekijks dan de internetlola's lief is. Kinderslokken liggen op de loer.

'Ben jij een geil meisje? Hou je van seks? Zoek je iemand?' Afzender: Lennart. Dit e-mailtje ontving de 15-jarige Merel van Dijk in haar hotmail-postvak nadat zij op de populaire jongerensite CU2 een 'profiel' had aangemaakt: een persoonlijke internetpagina, voorzien van uitgebreide vraag-antwoordlijst en foto.

Lennart, die nog meer meiden bij CU2 lastig valt, blijkt volgens zijn eigen profiel een man van 30 te zijn, die bovendien op de foto van zijn webpagina in een innige omhelzing verstrengeld staat met zijn vriendin - overigens wel van zijn leeftijd.

Sites als CU2 en Chatnu.nl zijn razend populair onder jongeren. Alleen al CU2 heeft naar eigen zeggen 350.000 chatters in de leeftijd van 12 tot 25 jaar. Anders dan op

Scholierencursus tegen kinderslokken op het internet

Van onze onderwijsredactie
AMSTERDAM, donderdag
Leerlingen van middelbare scholen in ons land krijgen binnenkort een cursus aangeboden om ze weerbaarder te maken tegen kinderslokken op het internet. Bij succes zal de cursus ook worden gegeven aan kinderen op lagere scholen.

Het initiatief voor de cursus Cybersecrets is afkomstig van de stichting Kinderconsument nadat uit onderzoek is gebleken dat één op de vijf scholieren in Amerika via de computer last heeft van seksuele intimidatie en scheldpartijen. Ook in Nederland maken scholieren melding van opdringerige personen via het internet. Meestal worden de kinderen lastig gevallen nadat ze in een chatbox persoonlijke gegevens hebben verteld, zoals naam, adres en telefoonnummers. De stichting Kinderconsument wil met de cursus scholieren erop wijzen dat het niet handig is te veel prijs te geven op het internet.

Het lesmateriaal van de cursus wordt via Kennisnet, waar op alle 12.000 scholen met elkaar verbonden zijn, dit najaar verspreid. Overigens lijkt dat pas opgezette netwerk af te stevenen op een tekort omdat in het regeerakkoord geen rekening is gehouden met het jaarlijkse budget van 100 miljoen euro dat voor instandhouding nodig is. Dat geldt ook voor andere ict-ontwikkelingen, waarvoor miljoenen nodig zijn

volgens de organisaties.

Deze dalende investeringen in ict bedreigen de kwaliteit van het onderwijs, zo stelt het Platform voor de informatiesamenleving: „De beschikbaarheid van computers in scholen en de aansluiting van scholen op het (kennis)net zijn op een redelijk niveau. Maar het gebruik van ict als middel in het onderwijsproces staat nog steeds in de kinderschoenen. In veel gevallen komt dit nog niet verder dan het omzetten van delen van een leerboek op cd-rom. Ook zijn nog lang niet alle oudere leerkrachten bijgeschoold."

Daarom is volgens het Platform in plaats van een daling van de ict-investeringen in het onderwijs juist een verdere groei nodig. „Als de door het ministerie voorgenomen daling zich voortzet, zal het nu bereikte niveau direct in gevaar komen."

Ik maak je kapot, helemaal kapot, schreeuwde ze'

Dakloos nadat je dochter is aangerand. Het is het trieste verhaal van Mirjam. Haar 14-jarige dochter Charlotte werd aangerand door minderjarige zigeunerjongens. Mirjam deed aangifte, waarna de vlam in de pan sloeg. Mirjam en haar drie kinderen voelden zich zo bedreigd dat ze hun woning verlieten. „Ik had blijkaar geen aangifte mogen doen.“

Gedroomde van m'n dochter af. Ik werd ondertussen met de dood bedreigd. Ik maak je kapot, ik maak je helemaal kapot, schreeuwde ze.

Van een onzer verslaggevers Nieuwegein

moeder van Mirjam, de stoppen door. „Ik was lachend. Ik heb op elke afdeling van het gemeentehuis geroepen wat er gebeurd was. Ik zat toen nog niet aan de kalmeringsmiddelen. Riep: het resultaat van aangifte van aanranding door zigeuners is dat je je huis kwijt bent. Gisteren zaten Trees en haar man Henk (60), ten einde raad, weer in het gemeentehuis. Trees posteerde zich met een protestbord bij de receptie. Henk had zich ingesloten in een spreekkamer. „Help ons aan een huis voor onze dochter en kleinkinderen“, smeekten ze. Maar ze werden door de politie gearresteerd voor lokaalvredeloeke. Halverwege de middag werden ze weer vrijgelaten. Mirjam, moeder van Charlotte, weet niet meer waar ze het zoeken moet. „Over twee weken moet Charlotte weer naar school. Maar we hebben niet eens een huis. Dit kan toch niet? Je dochter wordt aangerand en je hebt niet eens een huis om dat te verwerken. Charlotte wil kinderpsycholoog worden. Nou, ze heeft genoeg voer voor d'r zelf.“

De namen Mirjam, Charlotte, Trees en Henk zijn uit privacyoverwegingen gefingeerd.

godvromme van m'n dochter af. Ik werd ondertussen met de dood bedreigd. Ik maak je kapot, ik maak je helemaal kapot, schreeuwde ze.”

Mirjam wordt geholpen door burendie ook de politie bellen. „Nu kom het gaag nu escaleren.“ Want terwijl Mirjam en haar benedenbuurvrouw elkaar de huid vol schelden, beginnen ook andere zigeuners, onder wie illegale huisgenoten van de benedenbuurvrouw, zich met de ruzie te bemoeien. „Ze had al maandenlang zo'n vijftien zigeuners in huis. Sommigen van hen sliepen op matrassen in de kelderbox.“

De politie is in no time ter plaatse. „Meerdere politiewagens en motoragenten. Maar tegelijkertijd waren er ook ineens allemaal zigeuners die aan kwamen rijden. Een grote chaos. De helft wist waarschijnlijk niet eens wat er gebeurd was.“ Er valt een enkele klap, maar door de aanwezigheid van de politie wordt verdere escalatie voorkomen. Na een uur is het rustig in de wijk.

De volgende avond gaat Mirjam nog één keer naar haar flat. Om kleren te halen. Ze belt van tevoren wel de politie. „Die namen me heel serieus. Ze reden ook rond in de wijk terwijl ik m'n

Woensdagavond 24 juli, tien uur. Een flatwoning in Nieuwegein. De 14-jarige Charlotte opent bijgend de voordeur. „Zo, je bent nèt op tijd“, zegt haar moeder bestraffend. Charlotte begint te huilen. Zegt: „Een paar zigeuners, ze zaten aan me.“

Mirjam, moeder van drie kinderen, moet dat je op dat soort momenten moet doorvragen. Met horten en stoten vertelt haar dochter wat haar in de lift, op weg naar de derde verdieping overkwam: ze werd tegengehouden door een groepje zigeunerjongens. Twee jongens, van tien en waarschijnlijk twaalf jaar oud, betasten haar billen en borsten. Drie anderen keken toe, scholden haar uit, bekogelden haar met peuken en probeerden de piercing van het meisje uit haar navel te rukken.

Mirjam belt meteen de politie. Dierzelfde avond komen agents langs. Charlotte vertelt haar verhaal, waarna direct besloten wordt op zoek te gaan naar de daders. Charlotte, haar opa en een agent posten in een burgerauto. Om twaalf uur 's nachts ziet Charlotte één

Woningruil voor aangerand meisje

Gezin dakloos na aanranding dochter

gerukt, gingen naar de flat en bleven een uur in de wijk totdat de moederen waren bedaad. De moeder en haar drie kinderen overmachten sindsdien op wisselende adressen. Een nieuwe woning is nog niet beschikbaar, ondanks pogingen van de moeder. Gemeente en woningbouwvereniging tonen begrip, maar konden haar nog niet helpen. De politie zegt geen rechtvaardigheid aan de aanranding te hebben gegeven omdat het een zedendelict betreft. Ook over de hoogoplopende ruzie die de avond daarop in de wijk ontstond, werd niets gemeld. Politievoorvoerder T. Wolffjes: „Wellicht omdat die te maken had

met de aanranding. En dan moeten we dat alsnog uitleggen.“

Eén verdachte van de aanranding is spoorloos. Het onderzoek tegen deze jongen loopt nog. De moeder van het slachtoffer vermoedt dat hij met familie naar Duitsland is vertrokken. De andere dader is opgepakt en heeft tegenover de politie bekend, maar is met zijn tien jaar te jong om be-recht te kunnen worden. In overleg met de Raad voor de Kinderbescherming worden mogelijk maatregelen tegen de jongen en zijn ouders genomen.

Op pagina 13: „Ik maak je helemaal kapot, schreeuwde ze“

Nieuwegeinse wijk, nabij City Plaza. Het meisje kwam die avond thuis en werd in de flat achtervolgd door de benedenbuurvrouw, die haar woedend verweet aangaande van de aanranding te hebben gedaan. De moeder van het meisje kreeg vervolgens ruzie met de benedenbuurvrouw, waarna zij naar eigen zeggen met de dood werd bedreigd. Volgens de moeder van het slachtoffer stroomden daarop enkele tientallen zigeuners naar de parkeerplaats voor de flat. Ook bevriende burendie de moeder van het meisje bemoeiden zich met de ruzie. Gewaarschuwd agenten, volgens getuigen in groten getale uit-

Van een onzer verslaggevers Nieuwegein

De opa en oma van het 14-jarige Nieuwegeinse meisje dat drie weken geleden werd aangerand, hebben zelf een oplossing gezocht voor hun dakloos geworden dochter en kleinkinderen. Ze verruilen tijdelijk hun eigen woning voor de flatwoning die de moeder en kinderen noodgedwongen verlieten.

De moeder en haar drie kinderen betrekken dit weekend het huis van de grootouders. Met die tijdelijke woningruil hoopt de moeder van het gezin een beetje rust te krijgen nadat haar 14-jarige dochter drie weken geleden, in de lift op weg naar huis, werd aangerand door minderjarige zigeunerjongens. Nadat daar aangifte van werd gedaan sloeg de vlam in de pan in de Nieuwegeinse wijk waar ze woonden. Het gezin werd bedreigd en voelde zich geïntimideerd, waarna het noodgedwongen de woning verliet. De gemeente Nieuwegein bood het gezin gisteren een flatwoning aan, maar dat bod was voor de moeder van het aangerande meisje onaanvaardbaar. „Ze bieden een driekamerflat, met twee slaapkamers, aan. Dit terwijl ze weten dat ik drie kinderen heb. Moet ik die opstapelen, ofzo?“

De aangeboden flatwoning, die op 17 september beschikbaar zou komen, wordt door de moeder omschreven als een 'junkflat'. De woning bevindt zich bovendien op de vierde verdieping. „Dat betekent dat mijn dochter met de lift moet. Dat wil ik haar niet aandoen na wat er is gebeurd. Dat is ook zo afgesproken. De gemeente wil gewoon niet meewerken aan een echte oplossing.“

Urgent

Nieuwegein betwist dit. „Het is absoluut niet de bedoeling het gezin tegen te werken. Wij vinden dit ook een hele nare situatie.“ zegt voorlichter R. Hilderink. „We hebben het gezin naar aanleiding van deze situatie urgent verklaard. Na overleg met de woningcorporaties konden we als tijdelijke oplossing een driekamerwoning aanbieden. Dat was de snelst mogelijke oplossing. Naar een vierkamerwoning wordt wel verder gezocht.“

Hilderink beaamt dat de aangeboden woning sowieso pas over een maand beschikbaar zou zijn. „Maar we kunnen geen aanbod creëren. Er moeten wel woningen voorhanden zijn.“

Duitser aangehouden voor ontucht op camping

DOESBURG - De politie in Doesburg heeft woensdagavond op een camping in die plaats een 48-jarige Duitser aangehouden. De man had in het zwembad van de camping jonge meisjes onzedelijk betast en zijn geslachtsdeel getoond. Twee meisjes van 12 en 14 jaar hebben aangifte gedaan bij de politie. De Duitser viel vorig jaar ook al meisjes lastig op de camping. (ANP)

Duitser

Ik lees dat een Duitser is opgepakt wegens ontucht (de Volkskrant, 2 augustus). Ik ben benieuwd of de meer politiek correcte Volkskrantlezers nu ook protesteren tegen de melding van de nationale-

niet herkennen? SPIJKENISSE M. Zopruiter

Pedofiel daagt Verwilghen opnieuw voor rechter

HLN 17-1

GENT — De veroordeelde pedofiel Freddy S. (43) dagvaardt justitieminister Verwilghen in kortgeding. Hij wil vrijkomen. Het is de tweede keer dat S. de minister dagvaardt. De vorige keer liet de rechter hem vrij, maar door het juridisch steekspel dat daarop volgde zit S. nog steeds in de cel. Binnen de week komt de zaak voor de rechter. S. werd in 1992 veroordeeld tot tien jaar effectief wegens verkrachting van minderjarigen. In april werd S. geïnterneerd omdat

Weer straf voor polygamist Green

MKC

NEPHI, 28 AUG. Polygamist Tom Green is in Utah veroordeeld tot vijf jaar gevangenisstraf wegens verkrachting van een meisje dat hij op dertienjarige leeftijd trouwde. Green (54) werd vorig jaar al veroordeeld tot vijf jaar celstraf wegens meervoudige bigamie (hij is getrouwd met vijf vrouwen) en het onthouden van financiële steun aan zijn dertig kinderen. (AP)

Onrust na aanhouding pedofiel in Oosterhout

OOSTERHOUT - Politie en gemeente van het Brabantse Oosterhout hebben woensdag een informatieavond belegd nadat ontucht van de bevolking grote onrust was ontstaan na de aanhouding van een 35-jarige inwoner. De man zou ontucht hebben gepleegd met minderjarige meisjes. De 35-jarige D. werd afgelopen zondag aangehouden. Eind juli al maakte de politie melding van mogelijke ontucht. (ANP)

VK 21/11

Celstraf geëist tegen Hoogevener voor verkrachting van twee jongens

ASSEN/HOOGVEEN ■ Voor verkrachting en aanranding van twee jongens eiste officier van justitie mr. J.L. van den Broek gisteren voor de Asser rechtbank 15 maanden cel tegen de 59-jarige W.T.P. uit Hoogveen. Het gebeurde in 1999, 2000 en 2001 in de woning van P. en op een camping in Dwingeloo. Van

dwang was volgens de verdachte absoluut geen sprake. Met een van de knapen - beiden woonden in een pleeggezin - had P. naar eigen zeggen een 'zakelijke overeenkomst': de Hoogevener betaalde 50 gulden voor seks. Met de andere jongen had P. naar eigen zeggen een goede relatie. "Ik ben jaren-

lang een soort vader voor hem geweest. Toen hij zeshien was, kregen we een seksuele relatie. Als hij met gezin bij mij in bed kroop, waarom kwam hij dan telkens terug?" P. overlaadde de jongen met dure cadeaus. Dat de jongens hem beschuldigen van verkrachting, is volgens P. afgesproken werk.

Een van de jongens kreeg een vriendinnetje en wilde het 'uitmaken' met P. Die pikte dat niet en toonde de jongen een brief, waarin hij gewag maakte van de seksuele uitspattingen. Als de jongen een punt zette achter de relatie, maakte P. de brief wereldkundig, zo dreigde hij. "Ik heb de brief uiteindelijk

naar zijn ouders gestuurd, want ik wilde hem kwetsen." De officier zei dat P. door chantage, overwicht en het leeftijdsverschil zijn wil oplegde. Volgens mr. Tj. van der Goot, raadsman van de Hoogevener, is de brief het enige dat tegen zijn cliënt kan worden gebruikt. Uitspraak 28 augustus.

DV/N 15-08-07

Opa opgelucht na vrijspraak

door Tanja Kits **DD 1/8**
ZUTPHEN/APELDOORN - Huilend van opluchting viel de 72-jarige Apeldoornse B. H. zijn vrouw in de armen, nadat hij was vrijgesproken van ontucht met zijn kleinzoon.

'Eigenlijk is het één groot familiedrama', zei de rechter tijdens de zitting. Na acht jaar lijkt daar nu een einde aan te zijn gekomen. Zoon B. had zijn vader verdacht van ontuchtige handelingen met zijn zoon, dat na de scheiding bij de moeder woonde. Op de school van het jongetje had men vreemde, met name seksuele gedragingen opgemerkt. De

schoolleiding vroeg de vader en moeder daarom opletend te zijn. De verdenking ging al snel richting grootvader. Tijdens een studioverhoor zei het zesjarig kind dat zijn opa wel eens aan zijn piemel had gezeten. Maar gisteren kwam de zus van B. met een heel andere verklaring. Zij had altijd klaargestaan voor haar boer en hem keer op keer uit de sores geholpen. B. en zijn ex-vrouw zaten tot over hun oren in de schulden. 'Ik ken mijn broer als iemand die de mooiste leugens kan bedenken. Ik ben een tijd zijn bewindvoerder geweest, toen hij in een schuldsaneringsproject zat. Hij bleef maar liegen. Ik wil niets

meer met hem of zijn ex-vrouw te maken hebben. Mijn vader is onschuldig, dat weet ik zeker'. Haar verklaring maakte indruk. Niet alleen B. maar ook zijn ex-vrouw werd als leugenachtig getypeerd. Bovendien heeft zij een verleden met seksueel misbruik. Het kan zijn dat ze dat geprojecteerd heeft op haar zoon en hem heeft aangezet tot de aanklacht tegen zijn opa, vermoedde de advocaat. De officier van justitie kon ten slotte alleen maar vrijspraak eisen. H. viel daarop zijn vrouw huilend de armen. Zijn zoon verliet ziedend de zaal en riep zijn vader toe: 'Jij gaat eraan!'

Negen maanden cel voor misbruik jongens

ASSEN/HOOGVEEN ■ De 59-jarige W.P. uit Hoogveen is gisteren veroordeeld tot negen maanden cel wegens seksueel misbruik van twee jongens. De man was een huisvriend van een van hen en vervulde een vaderrol. Na de zestiende verjaardag van zijn 'zoon' veranderde de relatie in een seksuele verhouding. Die begon op een camping en duurde van het voorjaar 1999

tot september 2001. De jongen werd gedurende deze tijd overladen met cadeaus. De man had ook met twee vrienden van het slachtoffer seks. Een van hen deed echter geen aangifte. De Hoogevener gaf tijdens de zitting toe in zijn woning seks gehad te hebben met de drie jongens, maar hij dacht dat de jongens daarin hadden toegestemd.

Olstenaar schuldig aan ontucht

ZWOLLE - De rechtbank in Zwolle heeft de 41-jarige H.K. uit Olst gisteren schuldig bevonden aan ontucht met een achtjarig meisje dat vaak bij hem thuis kwam. Een strafmaat is nog niet uitgesproken omdat de rechtbank eerst een behandelingsrapport wil afwachten. De Olstenaar werd vrijgesproken van ontucht met een jongetje, welk feit hij tijdens de zitting ook pertinent ontkende. Twee weken geleden had de officier van justitie vijftien maanden cel geëist, waarvan vijf voorwaardelijk, verplicht toezicht van de reclassering en betaling van schadeclaims van in totaal ruim 13.000 euro.

Oppasvader voor rechter na ontucht

TEL 14 1/8 Van onze correspondent **ALKMAAR**, woensdag
Voor de rechtbank in Alkmaar is gistermiddag een gevangenisstraf van 30 maanden, waarvan tien voorwaardelijk, geëist tegen de 64-jarige Cornelis van K. wegens ontucht met vier kleuters. De inwoner van Den Helder was de kinderen, drie meisjes en een jongen, als oppasvader door hun ouders toevertrouwd. Tijdens de zitting verklaarde de verdachte dat hij het idee had dat hij de vijf- en zesjarige kinderen met zijn on-

tuchtige handelingen een plezierig gevoel gaf. Volgens Van K. was het initiatief ook van de kinderen gekomen. Zo zou een van de meisjes bij het aantrekken van haar schoenen 'ome Cees' in zijn kruis hebben gepakt, wat de oud-marine-man als een uitnodiging opvatte om de kleuter bij haar geslachtsdelen te betasten. Over de ontucht met de jongen zei Van K. dat het knulletje hem op zijn geslachtsdeel had geslagen, waarna hij hem vermanend bij zijn eigen geslachtsdeel had vastgegrepen.

'Ik kende P. al vanaf zijn geboorte en zag hem als mijn eigen zoon. Je mag je eigen kinderen toch knuffelen', aldus de Nieuwedieper, die door de ontuchtzaak zijn huwelijk op de klippen zag lopen. Volgens de officier van justitie heeft Van K. op grove wijze misbruik gemaakt van het vertrouwen dat hij als oppasvader genoot. De ouders willen dat de verdachte ieder van de kinderen tot hun achttiende jaar drie euro per dag vergoedt. Uitspraak: 27 augustus.

Vier maanden cel voor jeugdige aanrander

Door Marjan Buring
dat B. twee meisjes van vier en vijf jaar uit zijn woonplaats heeft aangerand. Ook bepaalde de rechter dat B. zich moet laten behandelen, hij is licht verminderd toerekeningsvatbaar verklaard. Verder moet de jongen een schadevergoeding van 1315

dio's kwamen voldoende aanwijzingen naar voren om de jongen verder te vervolgen. De kinderen zijn in hun eigen omgeving misbruikt. Verdere details zijn niet bekend geworden. De zitting was - in tegenstelling tot de uitspraak - niet openbaar.

Onderzoek naar ontucht leraar

ASSEN ■ De politie is een onderzoek begonnen naar een mogelijke ontuchtzaak op de christelijke basisschool De Borg in Assen. Een onderwijzer zou vorige week tijdens een schoolkamp voor groep acht aan meerdere meisjes hebben gezeten. Hij zou maandag op non-actief zijn gesteld. Directeur Ed Dekker van De Borg wil niet reageren en verwijst voor commentaar naar de persofficier van justitie. Justitie bevestigt dat er meldingen zijn geweest, maar wil verder geen mededelingen doen. "Omdat er nog onvoldoende duidelijk is", aldus een woordvoester.

door Teije Brandsma **TEL 26 1/7** **NAIROBI**, vrijdag
De vijftigjarige Rotterdammer Hans Dieter V. is gisteren in de Keniaanse hoofdstad Nairobi aangeklaagd wegens aanranding van drie minderjarige meisjes uit het Afrikaanse land. Als hij schuldig wordt bevonden, hangt hem een decennialang verblijf boven het hoofd in de Keniaanse gevangenis, die geldt als een van de meest barbaarse ter wereld.

Het was een vreemd gezicht, gisteren in raadskamer 1 in het gerechtsgebouw in het centrum van Nairobi. Weggedoken onder zijn jas, terwijl hij slechts eenmaal

Ontucht in 'Go Ahead Eagleskamer'

DE STADSKRANT ■ **OLST** - In de schuur, maar ook in zijn Go Ahead Eagleskamer. Op die plekken zou een 41-jarige man uit Olst jarenlang ontucht hebben gepleegd met een nu elfjarig meisje. De zwakbegaafde man bekende, maar zei stellig nooit aan een vermeend ander slachtoffer, een achtjarig jochie, te hebben gezeten. De officier van justitie eiste voor de rechtbank in Zwolle vijftien maanden cel, waarvan vijf voorwaardelijk. Bij de eis hoort bovendien contact met de reclassering met zonodig een behandeling in een kliniek. Dat is nodig, want volgens deskundigen is het gevaar op herhaling groot. De daden zijn de Olstenaar volgens de psycholoog verminderd toe te rekenen. De Olstenaar was een buurman van het meisje en hij paste geregeld op haar in de periode tussen januari 1999 en medio de-

man zien. In een toelichting van de smartenclaim zegt het meisje dat ze dagen heeft gehuild en dat ze de man 'een kankerlijzer' vindt. Volgens haar moeder heeft ze zelfs zelfmoordplannen. De ouders van het jongetje willen ruim 8000 euro smartengeld plus schadevergoeding zien, maar hier ligt het bewijs moeilijker. De man ontkent ten stelligste: 'Ik heb nooit met mijn poten aan hem gezeten' - en hij noemt het zelfs een complot. Het jochie is een neefje van zijn toenmalige vriendin. Mede omdat het bedplassen is geëindigd sinds de verklaring over de ontucht, concludeert het OM dat ook dit jongetje slachtoffer van ontucht is geweest. Bovendien heeft de zwakbegaafde Olstenaar de schijn tegen door eerdere verdenkingen van ontucht met onder andere zijn eigen zus. De rechtbank doet uitspraak op 12 augustus.

alleen zijn ogen liet zien, beantwoorde V. vragen. Ondertussen probeerden vijf Keniaanse fotojournalisten hem te fotograferen; ook de lokale pers heeft interesse gekregen voor de 'blanke' die diep in de problemen zit.

Gisteren hoorde hij hoofdschuddend de aanklacht aan. Hij zou op 2 april, 15 mei en 23 juni van dit jaar in een sloppenwijk in Nairobi drie verschillende meisjes in de leeftijd van dertien, veertien en vijftien jaar seksueel misbruikt hebben. Het is al de tweede aanklacht van deze aard die V. tegen zich hoort uitspreken. In 2001 begon een andere zaak tegen

hem. Toen werd hij beschuldigd van aanranding van twee andere meisjes. Die zaak loopt nog. Vorige week bleek dat hij ook nog verdacht wordt van misbruik van gestolen travellercheques en het niet betalen van een rekening van circa 350 euro bij een van de duurste hotels in Nairobi. V. vertelde gisteren vanonder zijn jas dat hij 'erin wordt geluisd'. Twee jaar geleden kwam hij naar Nairobi om er een school in een van de krottenwijken te beginnen. De maximale straf in Kenia voor seksueel misbruik van minderjarigen is 14 jaar cel. V. hoort maandag of hij op borgtocht vrij kan komen.

PAR 6-7

Als een ander iets goeds doet, vertaalt Amsterdam zonder ontmaskering van Freud, is...

Israël, wiens stokpaardje de ontmaskering van Freud is, ontmaskert ik de wens om de stad te...

Daarbij laat hij geen twijfel bestaan over zijn perverse interesse. Zijn werken, waarin hijzelf figureert, tonen wre-

In het werk van fotograaf Anthony Goicolea (1971, VS) wordt ook gespeeld met het concept van vriendschap. Hij!

Op een van de meest absurde fotos, 'Isb Wednesday', dra- gen vier jongens op hun schouder een boomstam waaraan

De 78-jarige New Yorkse antropoloog Tobias Schneebaum vaart met een lezingen te houden en uit-

Hij bevoordert mensen uit pri- mitieve culturen, en ging ze daar- mee managen, zonder dat die maar-

Daar heel anders. Bij de Asmat was sleep ik meestal alleen en werd ik

Zoek ook op weinig gemade reke- ningen voor het wetenschappelijke fo-

Wat doet van hun baan na een ele- mentaire uitdijder. Waar de me-

Stordigheid, weinig liejde voor- fitten, lange lenen en

opstappen, om het vrouwen- met het publiek te herstellen.

Deze wordt in Maasticht do- logie doceren. Tegelijkertijd wordt ook zijn col-

Erder ging een baan aan het Trimbos instituut aan zijn

Daarom is het eerder een schuldzoekende dan een schuld- erop uit zijn hun al dan niet ontdekte lust te bevredigen.

Daarom is het eerder een schuldzoekende dan een schuld- erop uit zijn hun al dan niet ontdekte lust te bevredigen.

Op een van de meest absurde fotos, 'Isb Wednesday', dra- gen vier jongens op hun schouder een boomstam waaraan

Hoe dicht de scènes van Goicolea ook bevolk zijn, het is er altijd eenzaam. De

Daarom is het eerder een schuldzoekende dan een schuld- erop uit zijn hun al dan niet ontdekte lust te bevredigen.

Daarom is het eerder een schuldzoekende dan een schuld- erop uit zijn hun al dan niet ontdekte lust te bevredigen.

Daarom is het eerder een schuldzoekende dan een schuld- erop uit zijn hun al dan niet ontdekte lust te bevredigen.

Daarom is het eerder een schuldzoekende dan een schuld- erop uit zijn hun al dan niet ontdekte lust te bevredigen.

Daarom is het eerder een schuldzoekende dan een schuld- erop uit zijn hun al dan niet ontdekte lust te bevredigen.

Daarom is het eerder een schuldzoekende dan een schuld- erop uit zijn hun al dan niet ontdekte lust te bevredigen.

Daarom is het eerder een schuldzoekende dan een schuld- erop uit zijn hun al dan niet ontdekte lust te bevredigen.

Daarom is het eerder een schuldzoekende dan een schuld- erop uit zijn hun al dan niet ontdekte lust te bevredigen.

Daarom is het eerder een schuldzoekende dan een schuld- erop uit zijn hun al dan niet ontdekte lust te bevredigen.

Daarom is het eerder een schuldzoekende dan een schuld- erop uit zijn hun al dan niet ontdekte lust te bevredigen.

Daarom is het eerder een schuldzoekende dan een schuld- erop uit zijn hun al dan niet ontdekte lust te bevredigen.

Daarom is het eerder een schuldzoekende dan een schuld- erop uit zijn hun al dan niet ontdekte lust te bevredigen.

Daarom is het eerder een schuldzoekende dan een schuld- erop uit zijn hun al dan niet ontdekte lust te bevredigen.

Daarom is het eerder een schuldzoekende dan een schuld- erop uit zijn hun al dan niet ontdekte lust te bevredigen.

Daarom is het eerder een schuldzoekende dan een schuld- erop uit zijn hun al dan niet ontdekte lust te bevredigen.

Daarom is het eerder een schuldzoekende dan een schuld- erop uit zijn hun al dan niet ontdekte lust te bevredigen.

Daarom is het eerder een schuldzoekende dan een schuld- erop uit zijn hun al dan niet ontdekte lust te bevredigen.

Daarom is het eerder een schuldzoekende dan een schuld- erop uit zijn hun al dan niet ontdekte lust te bevredigen.

Daarom is het eerder een schuldzoekende dan een schuld- erop uit zijn hun al dan niet ontdekte lust te bevredigen.

Daarom is het eerder een schuldzoekende dan een schuld- erop uit zijn hun al dan niet ontdekte lust te bevredigen.

Daarom is het eerder een schuldzoekende dan een schuld- erop uit zijn hun al dan niet ontdekte lust te bevredigen.

Daarom is het eerder een schuldzoekende dan een schuld- erop uit zijn hun al dan niet ontdekte lust te bevredigen.

Daarom is het eerder een schuldzoekende dan een schuld- erop uit zijn hun al dan niet ontdekte lust te bevredigen.

Daarom is het eerder een schuldzoekende dan een schuld- erop uit zijn hun al dan niet ontdekte lust te bevredigen.

Daarom is het eerder een schuldzoekende dan een schuld- erop uit zijn hun al dan niet ontdekte lust te bevredigen.

Daarom is het eerder een schuldzoekende dan een schuld- erop uit zijn hun al dan niet ontdekte lust te bevredigen.

Daarom is het eerder een schuldzoekende dan een schuld- erop uit zijn hun al dan niet ontdekte lust te bevredigen.

Daarom is het eerder een schuldzoekende dan een schuld- erop uit zijn hun al dan niet ontdekte lust te bevredigen.

Daarom is het eerder een schuldzoekende dan een schuld- erop uit zijn hun al dan niet ontdekte lust te bevredigen.

Daarom is het eerder een schuldzoekende dan een schuld- erop uit zijn hun al dan niet ontdekte lust te bevredigen.

Vrijen en slapen met mannen in de jungle

Antropoloog Tobias Schneebaum tussen zijn primitieven. (Foto VPRO)

Antropoloog Tobias Schneebaum tussen zijn primitieven. (Foto VPRO)

Antropoloog Tobias Schneebaum tussen zijn primitieven. (Foto VPRO)

Antropoloog Tobias Schneebaum tussen zijn primitieven. (Foto VPRO)

Antropoloog Tobias Schneebaum tussen zijn primitieven. (Foto VPRO)

Antropoloog Tobias Schneebaum tussen zijn primitieven. (Foto VPRO)

Antropoloog Tobias Schneebaum tussen zijn primitieven. (Foto VPRO)

Antropoloog Tobias Schneebaum tussen zijn primitieven. (Foto VPRO)

Antropoloog Tobias Schneebaum tussen zijn primitieven. (Foto VPRO)

Antropoloog Tobias Schneebaum tussen zijn primitieven. (Foto VPRO)

Antropoloog Tobias Schneebaum tussen zijn primitieven. (Foto VPRO)

Antropoloog Tobias Schneebaum tussen zijn primitieven. (Foto VPRO)

Antropoloog Tobias Schneebaum tussen zijn primitieven. (Foto VPRO)

Antropoloog Tobias Schneebaum tussen zijn primitieven. (Foto VPRO)

Antropoloog Tobias Schneebaum tussen zijn primitieven. (Foto VPRO)

Antropoloog Tobias Schneebaum tussen zijn primitieven. (Foto VPRO)

Antropoloog Tobias Schneebaum tussen zijn primitieven. (Foto VPRO)

Antropoloog Tobias Schneebaum tussen zijn primitieven. (Foto VPRO)

Antropoloog Tobias Schneebaum tussen zijn primitieven. (Foto VPRO)

Antropoloog Tobias Schneebaum tussen zijn primitieven. (Foto VPRO)

Antropoloog Tobias Schneebaum tussen zijn primitieven. (Foto VPRO)

Antropoloog Tobias Schneebaum tussen zijn primitieven. (Foto VPRO)

Antropoloog Tobias Schneebaum tussen zijn primitieven. (Foto VPRO)

Antropoloog Tobias Schneebaum tussen zijn primitieven. (Foto VPRO)

Antropoloog Tobias Schneebaum tussen zijn primitieven. (Foto VPRO)

Antropoloog Tobias Schneebaum tussen zijn primitieven. (Foto VPRO)

Antropoloog Tobias Schneebaum tussen zijn primitieven. (Foto VPRO)

Washington - In het Con- gres zijn woensdag de massale vertakkingen in Amerikaanse

Washington - In het Con- gres zijn woensdag de massale vertakkingen in Amerikaanse

Washington - In het Con- gres zijn woensdag de massale vertakkingen in Amerikaanse

Washington - In het Con- gres zijn woensdag de massale vertakkingen in Amerikaanse

